

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ
เลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่

นายเปิ่นไท เทวินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop
Decision-Making Skill in Furthering Study of Mathayom Suksa III
Students at Ban Sanpasak School in Chiang Mai Province**

Mr. Penthai Thewin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

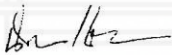
2013

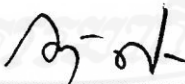
หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล	นายเป็นไท เทวินทร์
แขนงวิชา	การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. อาจารย์ ดร. นรินาถ แสนสา 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารูเพ็ง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นรินาถ แสนสา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย นายเป็นไท เทวินทร์ **รหัสนักศึกษา** 2552800464 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) อาจารย์ ดร. นิรนาท แสนสา
(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลภา สบายยิ่ง **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ก่อนและหลัง
การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ (2) เปรียบเทียบ
ทักษะการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ
เลือกแนวทางการศึกษาต่อ และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ และ (3) เปรียบเทียบ
ทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
กับระยะติดตามผล

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 54 คน ในสองห้องเรียน
ของโรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็น
หน่วยการสุ่ม แล้วกำหนดโดยสุ่มให้นักเรียนห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ส่วนนักเรียนอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม
ที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อ
พัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ (2) แบบวัดทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทาง
การศึกษาต่อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่างรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับโดยมีค่าอยู่ระหว่าง .25-.60
และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .90 และ (3) ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการ
การศึกษาต่อหลังการทดลองสูงกว่าทักษะดังกล่าวก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 (2) ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงกว่า
ของนักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) ในระยะติดตามผล นักเรียน
กลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลอง

คำสำคัญ ทักษะการตัดสินใจ การศึกษาต่อ ชุดกิจกรรมแนะแนว

Thesis title: The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop Decision-Making Skill in Furthering Study of Mathayom Suksa III Students at Ban Sanpasak School in Chiang Mai Province

Researcher: Mr. Penthai Thewin; **ID:** 2552800464;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Thesis advisors: (1) Dr. Niranart Sansa; (2) Dr. Wunlapa Sabaiying, Assistant Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this study were (1) to compare decision-making skills in furthering study of Mathayom Suksa III students at Ban Sanpasak School in Chiang Mai province, who were in the experimental group, before and after using a guidance activities package to develop decision-making skill in furthering study; (2) to compare the decision-making skill in furthering study of the experimental group students who used the guidance activities package to develop decision-making skill in furthering study with that of control group students in the same school, who used a normal guidance activities package for the same purpose; and (3) to compare the decision-making skill in furthering study of the experimental group students at the post-experiment period with their counterpart skill at the end of the follow-up period.

The subjects of this study were 54 Mathayom Suksa III students in two intact classrooms of Ban Sanpasak School, Chiang Mai Province, obtained by cluster sampling using the classroom as the sampling unit. Then one classroom was randomly assigned as the experimental group to use a guidance activities package to develop decision-making skill in furthering study; while the other classroom, the control group to use a normal guidance activities package. The employed research instruments were (1) a guidance activities package to develop decision-making skill in furthering study; (2) a scale to assess decision-making skill in furthering study with the item-total discrimination indices ranging from .25 to .60, and reliability coefficient of .90; and (3) a normal guidance activities package. Research data were statistically analyzed using the mean, standard deviation, and t-test.

The research findings could be concluded as follows: (1) the post-experiment decision-making skill in furthering study of the experimental group students was significantly higher than their pre-experiment counterpart skill at the .01 level; (2) after the experiment, the decision-making skill in furthering study of the experimental group students was significantly higher than the counterpart skill of the control group students at the .01 level; and (3) no significant difference was found between the experimental group students' decision-making skill in furthering study at the post-experiment period and their same skill at the end of the follow-up period.

Keywords: Decision-making skill, Furthering study, Guidance activities package

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง ที่กรุณาให้คำแนะนำให้คำปรึกษาตรวจสอบแก้ไขและติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ นับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จเรียบร้อยและขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ที่ได้กรุณามาเป็นประธานในการสอบผู้วิจัยขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ เขียนงาม อาจารย์แนะแนวโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่คุณสุทธิชัย จัตุรยา เจ้าหน้าที่แนะแนว กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์รุจิรัต แก้วกลางเมือง อาจารย์แนะแนว โรงเรียนสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ อาจารย์กนิษฐรินทร์ พลศักดิ์ อาจารย์แนะแนว โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ และคุณพุทธรักษ์ เชี่ยวเชิงสันติ ผู้อำนวยการแผนกการให้คำปรึกษา องค์การรวมแวมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณ อาจารย์พิศักดิ์ ชัดดี พันธุ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน อาจารย์วงเดือน บรรจงจิตต์ อาจารย์แนะแนวฝ่ายประถม และเหล่าคณาจารย์โรงเรียนบ้านสันป่าสัก อาจารย์พิทักษ์ สุขจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำแพร่ และอาจารย์ยงยุทธ บุญแทน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปาง ที่ให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำสำหรับงานวิจัย

ขอบพระคุณพระเจ้าพระเยซูคริสต์ผู้ปกป้องรักษาและประทานสติปัญญาสำหรับการทำวิจัย ในครั้งนี้ ขอบพระคุณคุณเทอรี่ และคุณสตีฟ ฟอสเตอร์ และครอบครัวฟอสเตอร์ (Terry and Steve Foster and Foster Family) ครอบครัวแกสตัน และกลุ่มเพื่อน (Gaston family and friends) คุณดานีล่า แคททา (Daniela Catta) คุณแซค, คุณคาเรน และคุณเกรก ฮาเปอร์ (Zach, Karen and Greg Harper) อาจารย์มาร์คและอาจารย์เจนี ดูรีน (Mark and Janie Durene) คุณไอแซคและคุณนิโคล เจคอบส์ โกมส์ (Isaac and Nicole Jacobs Gomes) คุณสุนทรินทร์ แก้วมาโร คุณอุบลรัตน์ ธนัญชนะ ที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุน และอธิษฐานเพื่อสำหรับงานทำวิจัยครั้งนี้ตั้งแต่เริ่มต้น

ขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านสันป่าสักซึ่งตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อจนสามารถเก็บข้อมูลได้เรียบร้อย คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นคำอวยพรตอบแทนพระคุณของบิดามารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ

เป็นไท เทวินทร์

มีนาคม 2557

สารบัญ

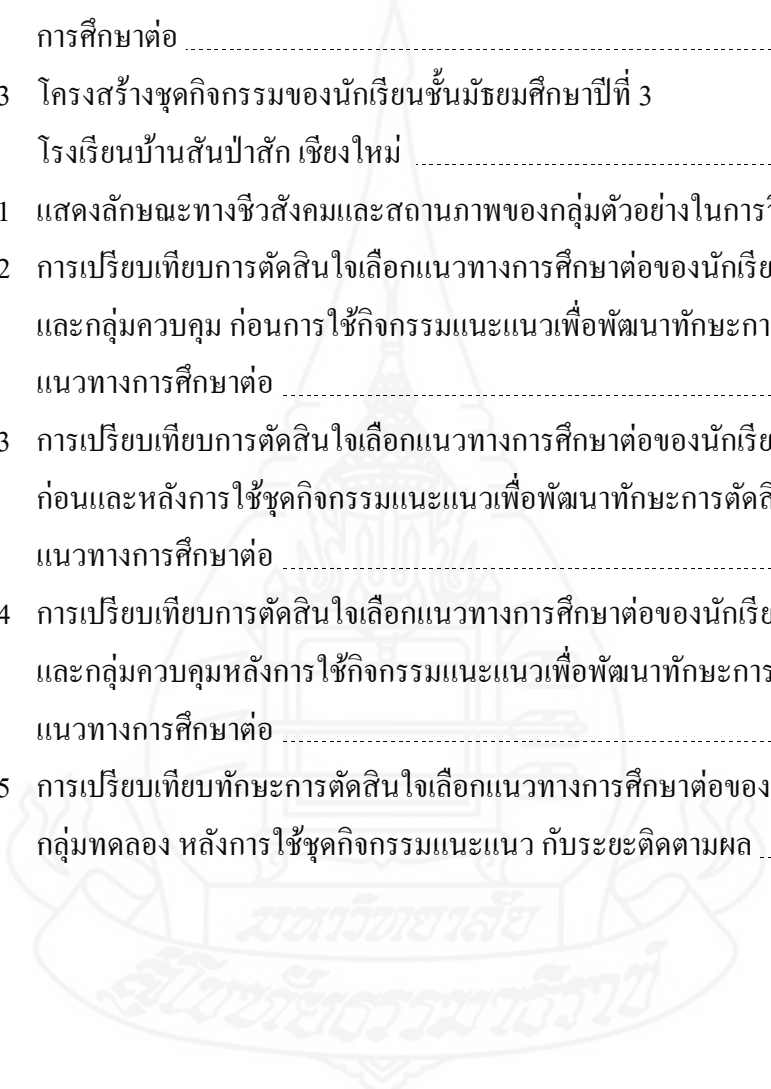
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
รูปแบบการจัดการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา	27
แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว	36
แนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนว	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	56
รูปแบบการวิจัย	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	62
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 5 สรุปการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	70
สรุปผลการวิจัย	70
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	83
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
ข แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ	87
ค ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	90
ง ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ	93
จ ผลการหาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	165
ประวัติผู้วิจัย	168

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงแบบแผนการทดลอง	57
ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ	60
ตารางที่ 3.3 โครงสร้างชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก เชียงใหม่	61
ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะทางชีวสังคมและสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	66
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ	67
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ	68
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ	68
ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับระยะติดตามผล	69

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว	48

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญในชีวิตของมนุษย์ทุกคน หากจะให้การศึกษามีประสิทธิภาพ และส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนอย่างสูงสุด จำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสม ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 2) มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า “การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้และความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” และกล่าวถึงคุณประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้ศึกษาใน มาตรา 6 ความว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และได้กล่าวถึงแนวทางจัดการศึกษาไว้ใน มาตรา 22 ความว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ”

เป้าหมายสูงสุดของการศึกษาคือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ เป็นคนดีต่อสังคมและประเทศชาติ และมีความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือกล่าวได้อีกประการหนึ่งว่า การศึกษาก็คือ การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2553: 1) นอกจากนั้นการจัดระบบการศึกษาที่ดี และเหมาะสมก็ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะหากผู้ศึกษาได้มีการศึกษาและมีความรอบรู้อย่างเต็มความสามารถแล้ว พวกเขาจะสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศโดยการนำ

ความรู้ที่มีอยู่ไปใช้กับการประกอบอาชีพในแต่ละด้านเพื่อช่วยพัฒนาคนอื่นๆ หรือสนับสนุนผู้อื่น ทำให้ระบบการทำงาน ระบบเศรษฐกิจของประเทศเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาในระดับนี้เป็นการเตรียมตัวผู้เรียนก่อนเข้าสู่การศึกษาเฉพาะทางในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีความรู้ และมีทักษะทางวิชาการหรือวิชาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคล ดังนั้นการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา จึงเป็นช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิตผู้เรียน เพราะเป็นช่วงเวลาในการฝึกฝนและพัฒนาตนเอง สำหรับผู้เรียนที่เลือกเรียนในสายสามัญ การเรียนในช่วงนี้คือช่วงเวลาของการเตรียมตัวสอบวัดระดับความรู้ความสามารถ เพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและของเอกชน และสำหรับผู้เรียนบางกลุ่มที่เลือกเรียนในสายอาชีวศึกษา นี่คือช่วงเวลาแห่งการฝึกฝนตนเองเพื่อให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่โลกของงานอาชีพเมื่อจบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพแล้ว ดังนั้นไม่ว่าจะเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเรียนต่อสายอาชีวศึกษา ผู้เรียนทุกคนก็ล้วนจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ชัดเจนสำหรับการศึกษาหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการวางแผนที่ชัดเจน รอบคอบและเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถเกิดขึ้นได้จากการตัดสินใจอย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 9-17)

การตัดสินใจเป็นทักษะชีวิตหรือความสามารถอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิด ประสบการณ์ ความรู้และปัจจัยอื่นๆ เพื่อช่วยให้ผลลัพธ์ที่เกิดจากการตัดสินใจเป็นสิ่งที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้ทำการตัดสินใจ หรืออาจกล่าวได้อีกประการหนึ่งว่า มนุษย์ทุกคนล้วนดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของการตัดสินใจในแต่ละวันนั่นเอง แม้ว่าการตัดสินใจจะเป็นสิ่งที่หลายคนไม่ต้องการที่จะทำ เพราะดูเหมือนเป็นเรื่องที่ยาก แต่แท้จริงแล้ว การตัดสินใจมีกระบวนการที่ชัดเจนซึ่งสามารถช่วยผู้ตัดสินใจให้ทำการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ดังที่ ทอลเบิร์ต (Tolbert, 1974; อ้างในวาริ ฤชชิตา, 2546: 12) กล่าวว่า ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ที่ต้องการตัดสินใจ บุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอแนะ โดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้นบุคคลก็จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับและพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกสำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งต่างๆ ดังนี้ คือ ประการแรก ข้อมูลที่มีอยู่ ประการที่สองลำดับขั้นตอนของค่านิยม ประการที่สาม การประเมินผลและการตัดสินใจเลือก ดังนั้น หากผู้ตัดสินใจได้รับการศึกษาและมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับการตัดสินใจ

และเรื่องที่ต้องตัดสินใจ ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และได้รับการฝึกฝนที่เหมาะสมในการตัดสินใจแล้ว ผลลัพธ์ที่ออกจากการตัดสินใจแต่ละครั้งก็จะเกิดประโยชน์สำหรับผู้ตัดสินใจไม่มากนัก

การตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษาเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่สองของปีการศึกษา นักเรียนเหล่านี้ จะได้รับข้อมูลแนวทางการศึกษาต่อที่หลากหลายไม่มากนักน้อย แต่นักเรียนหลายคนยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าต้องการที่จะเรียนต่อในสายการศึกษาใด สายสามัญหรือสายอาชีพ เรียนในระบบหรือเรียนนอกระบบ ปัจจัยในเรื่องความคาดหวังของครอบครัว รายได้ของครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อน ล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ในบางครั้งการเลือกศึกษาต่อเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองที่ได้วางแผนไว้ให้บุตรของตนเอง หรือบางครั้งการตัดสินใจเลือกการศึกษาก็เกิดขึ้นโดยอาศัยความนิยมของกลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่ ไม่ได้เกิดขึ้นจากความต้องการหรือความสนใจที่แท้จริงของผู้เรียน ผลที่ตามมาคือ เมื่อเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษาแล้ว มีผู้เรียนส่วนหนึ่งไม่สามารถเรียนต่อไปได้ มีการลาออกกลางคัน มีบางรายโดนไล่ออกเพราะผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งส่งผลเสียต่อทั้งจิตใจของผู้เรียนและครอบครัว ทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากร เงินทอง และเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านสันป่าสัก ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนในท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านสันป่าสักมีนักเรียนที่จะจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 80 คน และในจำนวนนักเรียนทั้งหมดนี้ จากสถิติและข้อมูลของงานแนะแนวของโรงเรียนบ้านสันป่าสัก มีจำนวนนักเรียนถึงร้อยละ 75 ที่ยังไม่ตัดสินใจในการศึกษาต่อ โดยเหตุผลพื้นฐานที่ว่า 1) ไม่รู้ว่าตนเองมีความสนใจด้านใดอย่างแท้จริง 2) ไม่แน่ใจในความถนัดของตนเอง 3) ไม่มีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจ

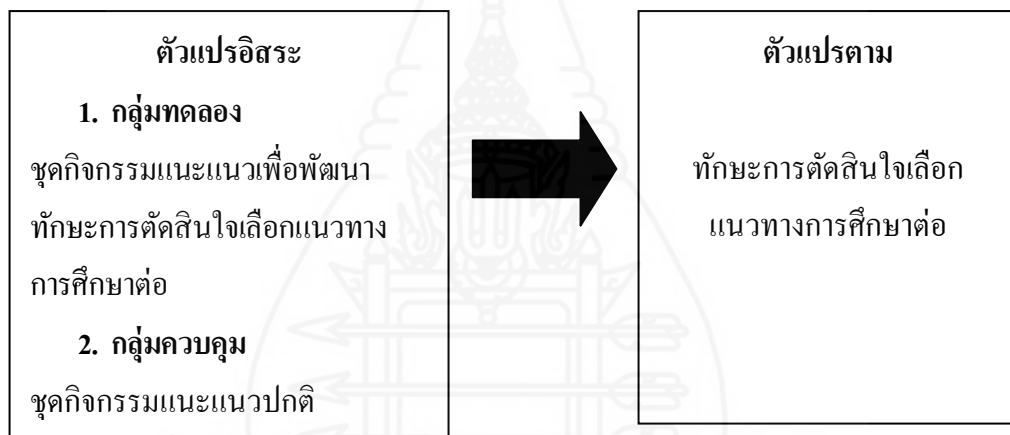
โดยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก โดยเน้นกิจกรรมที่เสริมสร้างการรู้จักตนเอง รู้จักความสนใจและความถนัดของตนเอง และกิจกรรมที่ให้ข้อมูลอย่างเพียงพอในเรื่องการศึกษาต่อและสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาเพื่อให้เกิดการตัดสินใจเลือกการศึกษาคือของนักเรียนเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

2.3 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับระยะติดตามผล

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

3.2 นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

3.3 นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างกับระยะติดตาม

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านประชากร

4.1.1 ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 80 คน จำนวน 3 ห้อง โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 54 คน จำนวน 2 ห้อง โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 27 คน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ ผู้ศึกษาใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ จำนวน 10 กิจกรรม

4.3 ระยะเวลาและจำนวนครั้งในการทดลอง

ระยะเวลาและจำนวนครั้งในการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ การศึกษาครั้งนี้ทำการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมแนะแนว 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 ครั้ง เป็นเวลา 3 สัปดาห์โดยใช้ชั่วโมงแนะแนวของโรงเรียน และทดสอบในระยะติดตามผลอีก 1 ครั้ง

4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.4.1 *ตัวแปรอิสระ* คือ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และกิจกรรมแนะแนวปกติ

4.4.2 *ตัวแปรตาม* คือ ทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการทางความคิดและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมีปัจจัยเข้ามาในชีวิตที่จำเป็นต้องทำการเลือกระหว่างสองปัจจัยขึ้นไป โดยผู้เลือกต้องใช้สติปัญญา ความคิด ทักษะการแก้ปัญหาและความรู้ความเข้าใจเพื่อเลือกปัจจัยที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดสำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและในอนาคตของตนเอง ผู้ตัดสินใจส่วนต้องอาศัยข้อมูลอย่างเพียงพอและการพิจารณาอย่างมีเหตุผลท่ามกลางปัญหาและความขัดแย้งในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาการตัดสินใจของตนเอง

ซึ่งควรเกิดขึ้นโดยตัวของผู้ตัดสินใจพร้อมทั้งเสาะหาเทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจในแต่ละครั้งมีความเหมาะสมและเกิดผลประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวข้างมากที่สุด

5.2 ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง หมายถึงความสามารถอย่างหนึ่งในชีวิตของคนเราที่จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้และฝึกฝนจนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและทันกับสถานการณ์ที่จำเป็นในชีวิต

5.3 ทักษะการตัดสินใจเพื่อการศึกษาต่อ หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอาชีวศึกษาได้อย่างเหมาะสมหลังจากได้รับข้อมูลทางการศึกษา พิจารณาลำดับขั้นตอนค่านิยม และผ่านการประเมินผลเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้ทำการตัดสินใจในอนาคตในด้านการศึกษาอย่างแท้จริง

5.4 การศึกษาต่อ หมายถึง การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา ทั้งแบบในระบบและแบบนอกระบบ

5.5 กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยกระบวนการที่มีลำดับขั้นตอน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจและการแก้ปัญหาในด้านการศึกษาด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมของนักเรียนเพื่อให้นักเรียน ได้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและสามารถปรับตัวอย่างเหมาะสมในสังคม

5.6 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายกิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนวโดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรม สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม และแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม โดยพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวจากโปรแกรมการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกัลญา กริธาธร (2545) โดยได้ปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อเป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ โดยมีขั้นตอนใหญ่ๆ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นนำ หมายถึง ขั้นตอนซึ่งผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวแต่ละกิจกรรม เป็นขั้นตอนในการสร้างความสัมพันธ์ การให้ข้อมูลพื้นฐาน และการเตรียมตัวนักเรียนก่อนการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง

ขั้นดำเนินกิจกรรม หมายถึง ขั้นตอน ซึ่ง ผู้วิจัยดำเนินการให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจโดยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ขั้นสรุป หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนทั้งห้องแสดงความคิดเห็น และช่วยกันสรุป ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมแนะแนว โดยมีครูคอยชี้แนะและตอบคำถามหากมีข้อสงสัย

5.7 แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ หมายถึง เครื่องมือ ที่ผู้วิจัยใช้ประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดที่เกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ 4 ด้าน คือ การกำหนดเรื่องที่ต้องตัดสินใจ การพิจารณาทางเลือก การประเมินความเสี่ยง และการดำเนินการตัดสินใจ โดยข้อคำถามทั้งหมดประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายด้านบวก 27 ข้อ และความหมายด้านลบ 3 ข้อ คือ ข้อที่ 2, 6 และ 30

5.8 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้รูปแบบของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

6.2 เป็นแนวทางให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาและมีความพร้อมสำหรับการเลือก แผนการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับอาชีวศึกษาได้เหมาะสมมากขึ้น

6.3 สามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่นๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโดยได้จำแนกเนื้อหาสาระสำคัญไว้ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
 - 1.1 ความหมายของการตัดสินใจ
 - 1.2 ความหมายทักษะการตัดสินใจ
 - 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ
 - 1.4 ความสำคัญของการตัดสินใจ
 - 1.5 องค์ประกอบของการตัดสินใจ
 - 1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
 - 1.7 กระบวนการตัดสินใจ
 - 1.8 ระดับของการตัดสินใจ
 - 1.9 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการตัดสินใจ
 - 1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในต่างประเทศ
2. รูปแบบการจัดการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา
 - 2.1 การศึกษาในระบบ
 - 2.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสายสามัญ
 - 2.1.2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสายอาชีวศึกษา
 - 2.2 การศึกษานอกระบบ
3. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวและชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว
 - 3.2 แนวคิดทฤษฎีในการจัดกิจกรรมแนะแนว
 - 3.3 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนว

- 3.4 เทคนิคการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ช่วยพัฒนาการตัดสินใจ
- 3.5 ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว
- 3.6 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว
- 3.7 กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว
- 3.8 แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนว
- 3.9 ประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนว
- 3.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว
- 4. แนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 4.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 4.2 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

1. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

1.1 ความหมายของการตัดสินใจ

บรอสส์ (Bross. 1953; อ้างในวาริ กษศิลา, 2546: 9) ได้ให้ความหมายและอธิบายถึงการตัดสินใจไว้ว่า ปัจจุบันพฤติกรรมการตัดสินใจได้ทวีความยุ่งยากมาก มิใช่แต่ว่าจะมีทางเลือกมากมายให้ต้องตัดสินใจเลือกเท่านั้น แต่ยังมีความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมที่ยึดถือด้วย บุคคลสามารถได้รับการช่วยเหลือ 2 ประการ คือ ประการแรก การตัดสินใจในเป้าหมายเฉพาะอย่างเรียกว่า ผลที่ได้ (outcome) และประการที่สอง ในการพิจารณาทางเลือกหลายๆ ทาง และชั่งน้ำหนักทางเลือกเหล่านั้น ในส่วนที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะ ของเขาเองเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้

แมคฟาร์แลนด์ (McFarland อ้างในทิพวรรณ นันตระกูล, 2544: 19) ได้ให้ความหมายการตัดสินใจไว้ว่า คือ กระบวนการสร้างทางเลือกการดำเนินการใดๆ ไว้หลายทาง แล้วพิจารณาตรวจสอบประเมินทางเลือกเหล่านั้นแล้วเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

แฮร์ริสัน (Harrison 1981: 3 อ้างในทรงกลม สุโข, 2553: 11) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการประเมินผลที่เกี่ยวกับทางเลือกที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย การคาดเดาผลที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติต่างๆ บังคับให้ผู้ตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด

ไซมอน (Simon, 1960: 54 อ้างในปนิชกา จีรพรชัย, 2553: 85) ได้อธิบายว่า การตัดสินใจ คือ กระบวนการที่ประกอบไปด้วย (1) กิจกรรมทางเชาวน์ปัญญา (intelligence activity) หรือการหาโอกาสที่จะตัดสินใจ หมายถึง การสืบเสาะหาข่าวสารสภาพทางสิ่งแวดล้อม สำหรับจะใช้ในการตัดสินใจ (2) กิจกรรมออกแบบ (Design Activity) หรือการหาหนทางเลือกที่พอเป็นไปได้ ซึ่งหมายถึง การสร้าง พัฒนา วิเคราะห์ แนวทางต่างๆ ที่จะนำไปปฏิบัติ (3) กิจกรรมคัดเลือก (Choice Activity) หรือ การเลือกทางเลือกจากทางเลือกที่มีอยู่ หมายถึง การเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริง

กิตติ ภัคดีวณิชกุล (2546: 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การตัดสินใจ (Decision Making) คือ กระบวนการคัดเลือกแนวทางปฏิบัติจากทางเลือกต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ไขปัญหา

ทรงกลด สุโข (2553: 11) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การใช้กระบวนการของความคิด สติปัญญาเพื่อเป็นเกณฑ์ในการคิดเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง เพื่อให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของบุคคล

จิตตากร สุรินทร์ (2548: 20) ได้อธิบายว่า การตัดสินใจ คือ การคิดหาทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวจากหลายๆ ทางเลือก เพื่อให้ได้แนวทางที่ดีที่สุดในการตัดสินใจครั้งนั้นๆ โดยใช้สติ ความคิด และปัญญาเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจ

รศนา อัจชะกิจ (2535: 84) อธิบายไว้ว่า การตัดสินใจเป็นพฤติกรรม ขณะเมื่อบุคคลต้องเผชิญหน้ากับทางเลือกที่กำลังรอคอยการตัดสินใจ ตั้งแต่ 2 ทางเลือกขึ้นไป และจำเป็นต้องเลือกหนึ่งสิ่งจากหลายสิ่ง ในบางกรณีถ้ามีทางเลือกที่ดีมีประโยชน์มากกว่าหนึ่งสิ่ง ก็อาจเลือกสองสามสิ่งจากหลายสิ่งได้

ปนิชกา จีรพรชัย (2553: 86) อธิบายว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตกลงใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดจากแนวทางปฏิบัติหลายๆ แนวทาง โดยกระบวนการปฏิบัตินำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

สมพงษ์ เกษมสิน 2511 (อ้างในศุวิมล เสริมสุข, 2551: 4) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีอยู่หลายทาง เป็นแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ อาจเป็นการตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายสิ่งหลายอย่าง การตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่ยากสลับซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหามากกว่าหนึ่งอยู่เสมอ ผู้ตัดสินใจต้องเลือกปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุดและเกิดผลสูงสุด

ปริญญา บุญเลิศล้ำ 2544: 11 (อ้างในจิตตากร สุรินทร์ 2548: 20) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง ความคิดและการกระทำต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเลือกแนวทางปฏิบัติซึ่งพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ

วารี คชศิตา (2546: 10) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตกลงใจเลือกแนวทางการปฏิบัติจากทางเลือกหลายทางเลือก โดยผ่านการคิดพิจารณาอย่างเป็นระบบและนำไปปฏิบัติได้เหมาะสมกับตน

ศุวิมล เสริมสุข (2551: 4) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ กระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาปัญหา แนวทางเลือก และวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด โดยอาศัยความมีเหตุผล ความละเอียดรอบคอบในการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการทางความคิดและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมีปัจจัยเข้ามาในชีวิตที่จำเป็นต้องทำการเลือกระหว่างสองปัจจัยขึ้นไป โดยผู้เลือกต้องใช้สติปัญญา ความคิด ทักษะการแก้ปัญหาและความรู้ความเข้าใจเพื่อเลือกปัจจัยที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดสำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและในอนาคตของตนเอง ผู้ตัดสินใจล้วนต้องอาศัยข้อมูลอย่างเพียงพอ และการพิจารณาอย่างมีเหตุผลท่ามกลางปัญหาและความขัดแย้งในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาการตัดสินใจของตนเองซึ่งควรเกิดขึ้น โดยตัวของผู้ตัดสินใจพร้อมทั้งเสาะหาเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจในแต่ละครั้งมีความเหมาะสมและเกิดผลประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้างมากที่สุด

1.2 ความหมายของทักษะการตัดสินใจ

ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เป็นกระบวนการคิด และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจเลือกที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอนและทักษะการตัดสินใจยังเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลมีการตัดสินใจในการกระทำต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (WHO, 1993 อ้างในชุตินันทร อาษากิจ 2551:15) นอกจากนี้ยังได้มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจไว้ดังนี้

ชุตินันทร อาษากิจ (2551: 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกแนวทางและการกระทำต่างๆ ที่นำไปสู่การเลือกตกลงใจในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

มัลลวีร์ อุดลขวัฒน์ศิริ 2538 (อ้างในชุตินันทร อาษากิจ, 2551: 15) ได้กล่าวถึง ทักษะการตัดสินใจของบุคคลทั่วไปว่า การตัดสินใจมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนมาก เพราะบุคคลจะต้องตัดสินใจเรื่องต่างๆ ตลอดเวลา ทั้งในการดำเนินชีวิต การงานและเรื่องสำคัญที่มีผลต่อบุคคลมากๆ บุคคลจำเป็นต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบเพราะหากตัดสินใจผิดพลาดความยุ่งยากเสียหายจะเกิดตามมา และอาจส่งผลไปถึงชีวิตในอนาคตด้วย

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะการตัดสินใจ หมายถึงความสามารถอย่างหนึ่ง ในชีวิตของคนเราที่จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้และฝึกฝนจนสามารถใช้ทักษะการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและทันกับสถานการณ์ที่จำเป็นในชีวิต ซึ่งความสามารถทางความคิดเช่นนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในแวดวงการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องการเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนในระดับต่างๆ เช่นระดับประถมศึกษาเพื่อเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา หรือระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับอาชีวศึกษาดังในการวิจัยครั้งนี้ เป็นต้น

นอกจากความหมายของการตัดสินใจและทักษะการตัดสินใจแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาในเรื่องทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านที่อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ทอลเบิร์ต (Tolbert 1974 อ้างในวาริ คชศิลา, 2546: 12) กล่าวว่า ทฤษฎีการตัดสินใจ เป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ที่ต้องการตัดสินใจ บุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอ โดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้นบุคคลก็จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับและพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกสำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งต่างๆ ดังนี้ คือ ประการแรก ข้อมูลที่มีอยู่ ประการที่สองลำดับขั้นตอนของค่านิยม ประการที่สาม การประเมินผล และการตัดสินใจเลือก ดังนั้น หากผู้ตัดสินใจได้รับการศึกษาและมีความรู้เพียงพอเพียงเกี่ยวกับการตัดสินใจและเรื่องที่ต้องตัดสินใจ ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และได้รับการฝึกฝนที่เหมาะสมในการตัดสินใจแล้ว ผลลัพธ์ที่ออกจากการตัดสินใจแต่ละครั้งก็จะเกิดประโยชน์สำหรับผู้ตัดสินใจไม่มากนักน้อย สอดคล้องกับบุษกร คำคง (2542) อ้างถึงในปิยะนุช เหลืองงาม (2552: 13) กล่าวว่า การตัดสินใจต้องใช้ข้อมูลพื้นฐานจากเรื่องที่กำลังพิจารณา โดยใช้ความรู้พื้นฐานและข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับ นำมาผสมผสานกับการสรุปอ้างอิง เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย แสดงทิศทางนำไปสู่การตัดสินใจ ส่วน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2526) อ้างในปิยะนุช เหลืองงาม (2552: 13) ได้กล่าวว่า ในบรรดาทฤษฎีที่สำคัญของการตัดสินใจ อาจจำแนกได้อย่างน้อย 2 ประเภท ดังนี้

1) ทฤษฎีบรรทัดฐาน (Normative Theory) เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่มีลักษณะสำคัญคือ จะคำนึงถึงว่าแนวทางการตัดสินใจ น่าจะเป็น หรือควรจะเป็นเช่นใด จึงจะสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการตัดสินใจได้ ซึ่งการพิจารณาว่าแนวทางใดเป็นแนวทางที่น่าจะเป็น หรือควรจะเป็นนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวิจารณ์ของบุคคลแต่ละคน ซึ่งอาจจะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันก็ได้ ดังนั้น การใช้ทฤษฎีนี้ ตัดสินใจในประเด็นปัญหาใดๆ ก็ตาม จึงมีลักษณะที่ขึ้นอยู่กับมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์

ดังกล่าว จะเป็นเครื่องกำหนดว่า มีปัญหานั้นๆ น่าจะหรือควรจะตัดสินใจอย่างไร จึงจะดีที่สุด ถูกต้องเหมาะสมที่สุด ซึ่งในวรรณกรรมของบุคคลอื่น ที่มีมาตรฐานความพึงพอใจที่แตกต่างกัน อาจเห็นว่าไม่เหมาะสมก็ได้ ด้วยเหตุนี้ การตัดสินใจโดยใช้ทฤษฎีจึงมีลักษณะการพรรณนาแบบอุดมทัศน์ (Idea Type) มากกว่าจะเป็นแบบวิเคราะห์ถึงสภาพที่แท้จริง

2) ทฤษฎีพรรณนา (Descriptive Theory) คือ เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่มีลักษณะแตกต่างกับทฤษฎีแรก กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่มีสาระสำคัญที่ว่า การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาหนึ่งๆ ต้องกระทำอย่างไร จึงจะสัมฤทธิ์ผลได้ ไม่ว่าผลของการตัดสินใจนั้น จะเป็นที่ชื่นชอบหรือพึงพอใจของผู้ตัดสินใจหรือไม่ก็ตาม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การตัดสินใจโดยใช้ทฤษฎีนี้ จะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ความรู้สึกนึกคิด หรือค่านิยมส่วนตัวของผู้ตัดสินใจมาเป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ โดยมุ่งเน้นให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีเหตุผล มีความถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่แน่นอน ตลอดจนมีการนำเอาเทคนิคสมัยใหม่ต่างๆ เข้ามาช่วยในการตัดสินใจด้วย เพื่อที่จะให้การตัดสินใจนั้น มีความถูกต้องเหมาะสมที่สุด

นอกจากทฤษฎีข้างต้นแล้ว เฟลด์แมนและอะโม่ลด์ (Feldman and Amold, 1983: 331-356) อ้างในจรัส วงษ์ชิต (2554: 68-69) ได้แบ่งทฤษฎีทางการตัดสินใจไว้ 3 ทฤษฎี คือ

1) ทฤษฎีการตัดสินใจแบบดั้งเดิม เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่มีสมมติฐานว่า การตัดสินใจนั้นเป็นกระบวนการที่เป็นเหตุเป็นผล ผู้ทำการตัดสินใจต้องพยายามสรรหาหรือคัดเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อจะนำไปสู่ความสำเร็จให้มากที่สุด ซึ่งการตัดสินใจมีขั้นตอนคือ มีการรับรู้ปัญหา มีการตั้งจุดมุ่งหมาย การสรรหาทางเลือก การประมวลข้อมูล การประเมินทางเลือก เลือกลงมือปฏิบัติตามทางเลือกและประเมินผลทางเลือก ซึ่งจะกระทำเป็นวงจรไม่จบสิ้น จนกว่าจะประเมินผลออกมาว่าทางเลือกที่นำไปปฏิบัตินั้น สามารถแก้ปัญหาหรือทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

2) ทฤษฎีพฤติกรรมในการตัดสินใจ เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่มีสมมติฐานว่า ความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหานั้นมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างมีเหตุผล ฉะนั้นในการตัดสินใจของคนนั้นจะต้องอยู่ในสภาพที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์และไม่สามารถหาทางเลือกไหนที่จะให้ประโยชน์สูงสุด กล่าวคือ มีข้อจำกัดทางการให้เหตุผล ซึ่งถูกสนับสนุนอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุนี้คนจึงประเมินทางเลือกต่างๆ ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งเป็นที่พอใจและยอมรับได้

3) ทฤษฎีความขัดแย้งในการตัดสินใจ ได้พัฒนาแนวคิดที่ว่า การตัดสินใจนั้นโดยธรรมชาติแล้วจะก่อให้เกิดความกดดันและความขัดแย้งเกิดขึ้น ซึ่งถ้าความกดดันและความขัดแย้งอยู่ในระดับที่สูงมาก ก็จะใช้กระบวนการต่อต้านเกิดขึ้น ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดี ซึ่งเชื่อว่าการตัดสินใจ

ที่เป็นกระบวนการนั้น จะสามารถเลือกทางเลือกได้เหมาะสม และคุณภาพการตัดสินใจขึ้นอยู่กับกระบวนการในการประมวล และประเมินข้อมูล ความกดดันเกิดขึ้นได้หลายระดับและกระบวนการในการประมวลและประเมินข้อมูลจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความกดดันอยู่ในระดับสูง

สรุปได้ว่า จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ตัดสินใจต้องอาศัยข้อมูลที่เพียงพอพร้อม กับลำดับค่านิยมที่เหมาะสม และการพิจารณาอย่างมีเหตุมีผลท่ามกลางปัญหาและความขัดแย้งในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาการตัดสินใจของตนเองซึ่งควรเกิดขึ้น โดยตัวของผู้ตัดสินใจพร้อมทั้งเสาะหาเทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจในแต่ละครั้งมีความเหมาะสมและเกิดผลประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้างมากที่สุด ส่วนในเรื่องของความสำคัญของการตัดสินใจนั้น มีนักวิจัยหลายท่านได้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

1.4 ความสำคัญของการตัดสินใจ

การตัดสินใจมีบทบาทที่สำคัญในการใช้ชีวิตในปัจจุบันและอนาคต อาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ทุกคนทำการตัดสินใจในทุกๆ วัน เช่น การตัดสินใจเลือกใส่เสื้อผ้า เลือกทางอาหาร เลือกการเดินทาง เลือกการใช้เวลา เราเลือกสิ่งต่างๆ ก็เพื่อที่จะได้รับสิ่งที่ตัวเราเองคิดว่า เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในขณะนั้น ดังนี้

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ และคณะ (2546: 5) (อ้างในปณิชา จีรพรชัย, 2553: 87) ได้นำเสนอ ความสำคัญของการตัดสินใจตามแนวทางของพุทธศาสนา 2 ประการ คือ 1) การตัดสินใจทำให้บุคคลไม่เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ เนื่องจากรู้ว่าตนเองกำลังจะดำเนินชีวิตไปในทิศทางใด และ 2) ถ้าการตัดสินใจ เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง จะเป็นทางแห่งความสำเร็จของบุคคลที่ตัดสินใจ

เทพ สงวนกิตติพันธ์ (2554) การตัดสินใจนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิต และการทำงานของบุคคลและถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นำหรือผู้บริหารในการจัดการหรือบริหารงานซึ่งจะนำไปให้เกิดความอยู่รอดหรือไม่ของกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กร การตัดสินใจที่ดีนั้นก่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ดังนั้นผู้ที่ตัดสินใจจึงควรหาข้อมูลหรือมีข้อมูลที่ดีและมีกระบวนการที่ดีในการตัดสินใจตลอดจนตระหนักถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดด้วยเช่นกัน การตัดสินใจก็จะเกิดผลดีมากที่สุดและเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

ปณิชา จีรพรชัย (2553: 87) นำเสนอว่า ความสำคัญของการตัดสินใจ เป็นภารกิจสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน เพราะผลของการตัดสินใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของเรื่องที่ตัดสินใจ และยังส่งต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกคน

สรุปได้ว่า การตัดสินใจมีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะการตัดสินใจที่เหมาะสมและดีที่สุด เป็นสิ่งที่ช่วยรักษาชีวิต เวลา การงานและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ที่ทำการตัดสินใจ นอกจากความสำคัญแล้ว การตัดสินใจที่ดีต้องอาศัยองค์ประกอบด้านต่างๆ เพื่อให้กระบวนการในการตัดสินใจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการตัดสินใจไว้ดังต่อไปนี้

1.5 องค์ประกอบของการตัดสินใจ

นอกจากความหมายและความสำคัญของการตัดสินใจแล้ว การได้เรียนรู้ถึงองค์ประกอบของการตัดสินใจ ก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ตัดสินใจได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มมากขึ้น และสามารถทำการตัดสินใจได้ในระดับที่เหมาะสมและดีที่สุดได้ ดังที่ กุก และ สแลค (Cook & Slack, 1984: 11-15) (อ้างในปณิษฐา จีรพรชัย, 2553: 87-88) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการตัดสินใจประกอบด้วย

1) ผู้ทำการตัดสินใจ (The Decision Body) อาจเป็นการตัดสินใจจากบุคคลคนเดียว หรือการตัดสินใจเป็นกลุ่ม

2) ทางเลือกที่จะต้องตัดสินใจ (The Decision Option) ซึ่งผู้ที่ตัดสินใจต้องพิจารณาคุณค่าของทางเลือกนั้น

3) องค์ประกอบที่ไม่สามารถควบคุมได้ (The Uncontrollable Factors)

4) ลำดับความสำคัญของทางเลือก (The Consequences of each Options) ทั้งหมดนี้มีความเกี่ยวข้องกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ การนำเสนอของวอร์พจน์ บุษราคัมวดี (2551: 114-115) ที่ อธิบายไว้ว่า การตัดสินใจมีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณา 4 ประการ คือ

1) ผู้ทำการตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะการตัดสินใจจะดีหรือไม่ขึ้นกับบุคคลผู้ตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องมีข้อมูล มีเหตุผล มีค่านิยมที่ถูกต้องสอดคล้องต่อการบรรลุเป้าหมายของกิจการ

2) ประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่สองที่ต้องให้ความสำคัญ ปัญหาที่ต้องตัดสินใจนั้นจำแนกได้หลายประการ เช่น จำแนกตามโรค โครงสร้างและระบบงานบกพร่อง โรคพฤติกรรมบกพร่อง เป็นต้น

3) ทางเลือกต่างๆ ที่บรรลุเป้าหมายได้ เป็นองค์ประกอบที่สามที่ต้องคำนึง ผู้บริหารต้องพยายามที่จะค้นหาทางเลือกที่ดีกว่าอยู่เสมอและสร้างทางเลือกให้มากกว่า 2 ทางเลือก

4) สภาพการณ์ที่ทำการตัดสินใจ ในการตัดสินใจจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ที่ทำการตัดสินใจเป็นแบบใด ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่

(1) สภาวะการณ์ที่แน่นอน เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ทำการตัดสินใจทราบทางเลือกต่างๆ และทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือกอย่างชัดเจน

(2) สภาวะการณ์เสี่ยง เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ตัดสินใจทราบทางเลือกต่างๆ และทราบโอกาส ความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้น

(3) สภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ทำการตัดสินใจอาจทราบทางเลือกต่างๆ แต่ไม่ทราบผลที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก โดยไม่สามารถคาดคะเนความน่าจะเป็นของแต่ละทางเลือกภายใต้สภาวะการณ์ดังกล่าว

จากเนื้อหาข้างต้นนี้ พอสรุปได้ว่า การตัดสินใจมีองค์ประกอบหลักอยู่ 4 ประการ ประการแรกผู้ตัดสินใจอาจเป็นบุคคลคนเดียว หรือเป็นกลุ่มบุคคลก็ได้ ประการที่สองหัวข้อเรื่อง หรือหัวข้อปัญหาที่ต้องทำการตัดสินใจ ประการที่สาม ทางเลือกในการตัดสินใจเพื่อให้เป้าหมาย บรรลุในเรื่องที่ต้องตัดสินใจ หรือเพื่อแก้ไขปัญหา ประการที่สี่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ อาจจะเป็นสถานการณ์ อารมณ์ สภาพแวดล้อม ดังที่นักวิจัยหลายท่านได้อธิบายไว้ดังนี้

1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

แม้ว่าบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์จะเป็นผู้เดียวที่มีสิทธิในการตัดสินใจ แต่ก็ยังมีอิทธิพลจากสิ่งรอบข้างที่เรียกว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคลคนนั้นได้ ดังที่ ทรนา อัจชะกิจ (2535: 93-94) ได้กล่าวไว้ดังนี้ว่า ผู้ตัดสินใจจะมีปัจจัยประกอบการตัดสินใจ 2 ประการ

1) จำนวนทางเลือกที่ต้องตัดสินใจเลือกตามปกติแล้วจะต้องมีอย่างน้อยที่สุด 2 ทางเลือก เพราะถ้าไม่มีทางเลือกก็ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจ

2) สภาพตามธรรมชาติ หมายถึงสภาวะที่จะเกิดในอนาคตแบ่งแยกประเภทได้หลากหลายตามแต่สถานการณ์ของปัจจัย หรือแล้วแต่สถานภาพของผู้ตัดสินใจ เช่น

(1) พิจารณาปัจจัยตามสภาพทางเศรษฐกิจ เช่น เศรษฐกิจตกต่ำ เศรษฐกิจฟื้นตัว เศรษฐกิจคงตัว

(2) พิจารณาปัจจัยตามฤดูกาล เช่น ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว

(3) พิจารณาปัจจัยตามสถานการณ์ทางการเมือง เช่น สภาพก่อนเกิดสงคราม สภาพหลังสงครามสงบ

(4) พิจารณาปัจจัยตามภูมิประเทศ เช่น ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้

(5) พิจารณาปัจจัยตามระยะเวลา

(6) พิจารณาปัจจัยตามอาชีพ

(7) พิจารณาปัจจัยตามตำแหน่งหน้าที่การงาน

(8) พิจารณาปัจจัยตามรายได้

(9) พิจารณาปัจจัยตาม เพศ อายุฐานะ

(10) พิจารณาปัจจัยตามเชื้อชาติ สัญชาติ

ซึ่งสอดคล้องกับ การอธิบายของวัชรีย์ ทรัพย์มี (2539: 557-558; อ่างในวาริ คชศิตา, 2546: 10-11) ซึ่งได้สรุปถึงปัจจัยในการตัดสินใจไว้ว่า

1) ปัจจัยที่เกี่ยวกับผลได้ผลเสียต่อตนเอง เช่น ในการเลือกอาชีพ จะคำนึงถึงรายได้ที่จะทำให้ตนมีกินมีใช้ระดับใด งานนั้นน่าสนใจตรงตามความถนัดความสามารถของตนหรือไม่ จะทำงานในท้องถิ่นที่ตนต้องการหรือไม่ มีโอกาสก้าวหน้าและมีความมั่นคงในการทำงานนั้นมากน้อยเพียงใด

2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลได้ผลเสียต่อคนใกล้ชิด ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญของเขา เช่น ถ้าตัดสินใจย้ายที่ทำงานมาทำงานกับหน่วยงานนี้แล้ว จะมีรายได้เลี้ยงครอบครัวเพียงพอไหม มีเวลาให้กับครอบครัวหรือไม่ มีสวัสดิการสำหรับครอบครัวหรือไม่

3) ปัจจัยด้านการยอมรับตนเอง โดยบุคคลจะพิจารณาว่าถ้าเลือกกระทำเช่นนี้แล้วตนเองภูมิใจหรือไม่ รับผิดชอบหรือไม่ เช่น ถ้าตัดสินใจศึกษาต่อสาขาวิชานี้ตนเองภูมิใจหรือรู้สึกด้อยเป็นต้น

4) ปัจจัยด้านบุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ เพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลในเรื่องต่างๆ อาทิ การตัดสินใจเลือกสาขาการเรียน เลือกอาชีพ เลือกคู่ตัดสินใจปลูกบ้านหรือแม้กระทั่งการตัดสินใจเล็กๆ น้อยๆ เช่น การตัดสินใจซื้อเสื้อผ้า เครื่องแต่งตัว คำวิจารณ์ของเพื่อน อาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเราในการเลือกซื้อเสื้อผ้านั้น เป็นต้น

5) ปัจจัยด้านศีลธรรมจรรยา การตัดสินใจของบุคคลไม่ใช่จะคำนึงถึงสิ่งที่จะทำให้บุคคลนั้นพึงพอใจทั้งหมด ยังมีปัจจัยด้านศีลธรรมจรรยาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ถ้าสิ่งที่ตัดสินใจลงไปตนเองพอใจแต่ผิดศีลธรรมก็ทำให้ตัดสินใจเช่นนั้นไม่ได้

6) ปัจจัยการยอมรับของสังคม เช่น ในสังคมที่คิดว่าการหย่าร้างเป็นเรื่องธรรมดา กับสังคมที่คิดว่าการหย่าร้างเป็นเรื่องร้ายแรง การตัดสินใจหย่าร้างในกรณีแรกคงง่ายกว่ากรณีหลัง เป็นต้น

7) ปัจจัยด้านอารมณ์ ในขณะที่บุคคลตกอยู่ในสภาพที่มีอารมณ์รุนแรง เช่น รัก เกลียด โกรธ หรือกังวลอย่างหนัก ถ้าตัดสินใจอะไรลงไปในขณะที่นั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย หรือในกรณีที่มีเรื่องสำคัญต้องตัดสินใจ คนเราจะเกิดความเครียดไม่แน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นจะเหมาะสมหรือไม่ การตัดสินใจจึงควรรอให้อารมณ์อยู่ในสภาวะสงบเสียก่อนแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินใจ

การตัดสินใจแม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องที่สำคัญมาก ก็ล้วนแต่มีปัจจัยต่างๆ เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ จากเนื้อหาข้างต้นในเรื่องปัจจัยในการตัดสินใจสรุปได้ว่า ปัจจัยหลัก

ที่สำคัญในการตัดสินใจมีอยู่ 2 ประการคือ 1) ทางเลือกที่ต้องตัดสินใจ เนื่องจากผู้ตัดสินใจต้องใช้เวลาพอสมควรในการทำความรู้จักและพิจารณาถึงทางเลือกเหล่านั้นด้วยเหตุและผล รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ เพื่อไตร่ตรองในทางเลือกแต่ละอันอย่างรอบคอบ และ 2) คือสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในปัจจุบันหรือในช่วงเวลาที่ต้องทำการตัดสินใจซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจไม่มากนัก ดังนั้น การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเวลา และข้อมูลที่เพียงพอเหมาะสมก่อนที่จะทำการตัดสินใจในแต่ละครั้ง ดังที่ผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจไว้ดังต่อไปนี้

1.7 กระบวนการตัดสินใจ

การตัดสินใจที่เหมาะสม ต้องอาศัยขั้นตอนที่มีลำดับชัดเจน ซึ่งมีผู้รู้หลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการตัดสินใจไว้ดังนี้

ทอลเบิร์ต (Tolbert, 1974; อ้างใน วารี กชศิลา, 2546:12) กล่าวว่า ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ที่ต้องการตัดสินใจ บุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอ โดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้นบุคคลก็จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับและพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกสำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งต่างๆ ดังนี้

- 1) ข้อมูลที่รวบรวมได้และน้ำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม
- 2) ลำดับขั้นตอนของค่านิยม ในขั้นนี้บุคคลพิจารณาถึงผลที่ปรารถนาเขาจะเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับกับลำดับของค่านิยม เช่น ถ้าเขาเลือกวิชาชีพนี้เพื่อต้องการเงินเดือนมากหรือคิดว่าเขาสามารถเรียนจบในสาขาวิชานี้ได้และจะมีโอกาสศึกษาต่อ เขาอาจจะมีการถามว่า ค่านิยมสูงสุดของเขาคืออะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจเลือกของเขาเหมาะสมยิ่งขึ้น

- 3) การประเมินผลและการตัดสินใจเลือก ซึ่งเป็นผลจากการตัดสินใจได้ครั้งนั้น โดยผลที่ได้รับเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและข้อมูล หรือการตัดสินใจที่จะสำรวจต่อไป โดยวางแผนสำรวจให้ได้ข้อมูลใหม่เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป

วารี กชศิลา (2546:16) ได้อธิบายถึงกระบวนการตัดสินใจไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรู้ปัญหาและตระหนักถึงความสำคัญของการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ขั้นตอนที่ 3 การรู้จักทางเลือก

ขั้นตอนที่ 4 การรู้จักพิจารณาข้อดี/ข้อจำกัดของแต่ละทางเลือก

ขั้นตอนที่ 5 การตัดสินใจเลือกได้อย่างเหมาะสมโดยจัดเป็นกิจกรรมประเภทต่างๆ

อลัน เจ โรวี (2550: 22-24) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจเชิงธุรกิจไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นที่ 1 สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความสำเร็จ คือการสร้างสภาพแวดล้อมที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจที่มีประสิทธิผล

ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบของประเด็นปัญหาอย่างเหมาะสม การตัดสินใจจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับประเด็นที่กำลังพิจารณา และพิจารณาว่าประเด็นเหล่านั้นจะมีผลกระทบอย่างไรต่อเป้าหมาย

ขั้นที่ 3 การสร้างทางเลือก หลังจากที่มีการกำหนดกรอบประเด็นปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว ผู้ทำการตัดสินใจจะต้องกำหนดทางเลือกต่างๆ ขึ้นมาเพราะหากปราศจากทางเลือกแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นการตัดสินใจอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 4 ประเมินทางเลือก คือการประเมินความเป็นไปได้ของทางเลือกดังกล่าวพร้อมทั้งประเมินความเสี่ยง และผลกระทบที่จะตามมาของแต่ละทางเลือก

ขั้นที่ 5 การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

คณีย์ จันทรเจ้าฉาย (2547: 13; อ้างในปณิศา จีระพรชัย, 2553: 91) แบ่งขั้นตอนการตัดสินใจที่เน้นถึงขั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจำแนกและการให้คำจำกัดความสิ่งที่เป็นปัญหา ปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อมีความเหลื่อมล้ำระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่พึงปรารถนา

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเงื่อนไขในการตัดสินใจ ขั้นตอนนี้จะนำสิ่งที่เป็นความสนใจ คุณค่าเป้าหมาย และความชื่นชอบส่วนตัวของผู้ตัดสินใจให้เข้ามาสู่กระบวนการที่สำคัญ คือ เงื่อนไขที่แตกต่างกันจะทำให้คนสองคนตัดสินใจแตกต่างกันไปด้วย ทั้งที่เป็นสถานการณ์แบบเดียวกัน เนื่องจากสิ่งที่ผู้หนึ่งเห็นว่าเกี่ยวข้อง อีกคนอาจจะเห็นว่าไม่สำคัญอะไรเลย

ขั้นตอนที่ 3 ชั่งน้ำหนักความสำคัญของเงื่อนไข ในเมื่อเงื่อนไขแต่ละประการมักจะมี ความสำคัญไม่เท่ากัน ผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องชั่งน้ำหนักความสำคัญของเงื่อนไขที่กำหนด เพื่อให้สามารถจัดลำดับความสำคัญในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 4 สร้างสรรค์ทางเลือก ในขั้นตอนนี้ผู้ตัดสินใจต้องคิดหาทางเลือกทั้งหมดที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาล่วงไป

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินทางเลือกแต่ละทาง ทันทีกที่กำหนดทางเลือก แล้วให้วิเคราะห์ และประเมินทางเลือกอย่างจริงจัง ด้วยการให้คะแนนตามเงื่อนไขแต่ละข้อ จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละข้อจะชัดเจนขึ้นเมื่อมีการเปรียบเทียบกับเงื่อนไขและน้ำหนักความสำคัญในขั้นตอนที่สองและขั้นตอนที่สาม

ขั้นตอนที่ 6 เลือกทางเลือกที่ได้รับคะแนนสูงสุด ซึ่งจะเป็นการเลือกที่มีประสิทธิภาพที่สุด

ปณิชา จีรพรชัย (2553: 97) ได้อธิบายถึงขั้นตอนของการตัดสินใจที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระบุปัญหา คือการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ปรากฏให้ชัดเจนว่า อะไรคือประเด็นหรือเรื่องหรือปัญหาที่จะต้องทำการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดทางเลือก คือ การบอกถึงวิธีการหรือแนวทางอันเป็นทางเลือกหลากหลายที่มีความเป็นไปได้จริงในการที่จะนำไปปฏิบัติในสถานการณ์ที่ปรากฏขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินทางเลือก คือการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสียต่อตนเองและ/หรือต่อผู้อื่น

ขั้นตอนที่ 4 จัดอันดับทางเลือก คือ การแสดงอันดับความสำคัญของทางเลือกที่กำหนดโดยพิจารณาทางเลือกที่มีผลดีต่อตนเองและ/หรือต่อผู้อื่นมากกว่าผลเสีย และคำนึงถึงความเป็นไปได้จริงที่จะนำไปปฏิบัติในสถานการณ์ที่ปรากฏ

ขั้นตอนที่ 5 ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด คือการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่พิจารณาแล้วเห็นว่าให้ผลดีต่อตนเองและ/หรือต่อผู้อื่นมากกว่าผลเสีย และมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานการณ์ที่ปรากฏ

รศนา อชชะกิจ (2535: 97) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้
รูปแบบที่ 1 กระบวนการตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายของการตัดสินใจอย่างชัดเจน
- 2) กำหนดทางเลือกเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจ
- 3) ตรวจสอบเพื่อหลีกเลี่ยงหรือยอมจำนนต่อข้อจำกัด
- 4) ดำเนินการวิเคราะห์การตัดสินใจ
- 5) ตัดสินใจโดยยึดวัตถุประสงค์

รูปแบบที่ 2 เมื่อการตัดสินใจมีความซับซ้อนยุ่งยากมากเท่าใด การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนจะเพิ่มพูนความสำคัญมากเป็นเงาตามตัว กระบวนการ สำหรับรูปแบบที่สอง จึงมุ่งความสนใจไปยังหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการตัดสินใจ
- 2) กำหนดทางเลือกของการตัดสินใจ
- 3) พิจารณาความเสี่ยงที่มีโอกาสเป็นไปได้

รูปแบบที่ 3 กระบวนการตัดสินใจ สำหรับรูปแบบที่สามมีแนวทางการค่อนข้างคล้ายคลึงกับรูปแบบที่สอง แต่แจกแจงขั้นตอนละเอียดกว่า มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายในการตัดสินใจ
- 2) ระบुकุณลักษณะของสิ่งที่พึงประสงค์ หรือเป้าหมาย โดยจำแนกความแตกต่างเป็น 2 ประการดังนี้
 - (1) คุณลักษณะที่จำเป็น “ต้องได้”
 - (2) คุณลักษณะที่เพียงแต่ “ต้องการ” ถ้าได้ก็ดี แต่ไม่เน้นมากเท่าลักษณะแรก
- 3) พิจารณาก่อนกรอง คัดแยก เฉพาะทางเลือกที่มีคุณลักษณะที่จำเป็น “ต้องได้”
- 4) นำคุณลักษณะที่ “ต้องการ” เฉพาะเป็นพิเศษของทางเลือกซึ่งคัดแยกในขั้นตอนที่ 3 ไปปรับเปลี่ยนให้เป็นค่าที่ประเมิน ด้วยตัวเลข 1-10

5) นำทางเลือกทั้งหมดที่ผ่านการประเมินค่าคุณลักษณะ “ต้องได้” และ “ต้องการ” มาพิจารณาข้อเสียของแต่ละทางเลือกอีกครั้ง ด้วยวิธีปรับเป็นตัวเลข เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 4 ในกรณีนี้ ถ้าทางเลือกใดได้คะแนนสูงมาก แสดงว่ามีข้อเสียมาก

ดิงค์เลจ (Dinklage, 1987 อ้างในชุดนิเทศ ภาษากิจ, 2551: 16-17) ได้กล่าวถึงวิธีการตัดสินใจที่ดีที่สุดไว้ว่าจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ 7 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นระบุสิ่งที่ต้องตัดสินใจ ในขั้นนี้บุคคลจะต้องทราบว่าตนจะตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดและตระหนักถึงการตัดสินใจนั้น
- 2) ขั้นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในขั้นนี้บุคคลจะต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ดังนั้นบุคคลจะต้องเข้าใจว่าข้อมูลใดเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจบ้างและรู้ว่าจะต้องหาข้อมูลจากแหล่งใด
- 3) ขั้นรู้จักทางเลือกที่มีอยู่เมื่อบุคคลรวบรวมข้อมูลได้มากขึ้นแล้วจะทำให้บุคคลมองเห็นทางเลือกมากขึ้น บุคคลจึงมีทางเลือกที่เป็นไปได้มากขึ้นในการพิจารณาการตัดสินใจต่อไป
- 4) ขั้นการชั่งน้ำหนักทางเลือก ขั้นนี้บุคคลจะต้องพิจารณาทางเลือกแต่ละทางว่ามีผลดีผลเสียสำหรับตนเองอย่างไรและทางเลือกใดดีที่สุด
- 5) ขั้นการตัดสินใจเลือก เมื่อบุคคลพิจารณาทางเลือกเรียบร้อยแล้วจะตัดสินใจเลือกระดับการตัดสินใจทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งหรืออาจจะเลือกมากกว่าหนึ่งทางก็ได้
- 6) ขั้นดำเนินการ เมื่อบุคคลตัดสินใจเลือกแล้วจึงลงมือดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจไว้
- 7) ขั้นทบทวนการตัดสินใจและผลที่ได้รับหลังจากดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วบุคคลจะทบทวนผลจากการตัดสินใจตามขั้นตอนทั้งหมดว่าสามารถช่วยแก้ปัญหาได้หรือไม่อย่างไร

กิตติ ภักดีวัณณะกุล (2546: 9-11) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 การใช้ความคิด (intelligence Phase) ประกอบด้วย การค้นหาสาเหตุของ
 ปัญหา โดยศึกษาถึงต้นเหตุของปัญหา ประเมินผลที่จะเกิดขึ้นหากไม่ทำการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์
 ปัจจัยแวดล้อมของปัญหา เพื่อสร้างแบบจำลองที่ใช้อธิบายลักษณะและสาเหตุของปัญหา โดยอาจ
 ใช้การจำแนกปัญหาออกเป็นส่วนย่อยและคิดวิธีการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design Phase) เป็นขั้นตอนการสร้างและวิเคราะห์ทางเลือก
 ในการตัดสินใจ โดยทางเลือกที่สร้างขึ้นจะต้องมีความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหามาให้ได้ผล
 ประโยชน์สูงสุด และในขั้นตอนนี้ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Choice Phase) เป็นขั้นตอนของการค้นและ
 การประเมินทางเลือกต่างๆ ที่ได้จากขั้นตอนการออกแบบและคัดเลือกให้เหลือทางเลือกเดียว โดย
 ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้คือ ทางเลือกเพื่อนำไปใช้จริงในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การนำไปใช้ (Implementation Phase) เป็นขั้นตอนการนำทางเลือกใน
 การแก้ไขปัญหามาที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 ไปลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งอาจประสบความสำเร็จ
 หรืออาจจะประสบความสำเร็จล้มเหลวก็ได้

ขั้นตอนที่ 5 การติดตามผล (Monitoring Phase) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการ
 ตัดสินใจและแก้ปัญหา ในขั้นตอนนี้ ผู้ตัดสินใจจะมีการประเมินผลหลังจากนำแนวทางที่ได้เลือก
 ไปใช้ในการแก้ไขปัญหานั้น หากผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นที่น่าพอใจจะต้องพิจารณาถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นจาก
 ขั้นตอนใด หรือขาดสารสนเทศส่วนใดไปบ้าง เพื่อนำไปปรับปรุงการตัดสินใจแก้ไขปัญหานั้นใหม่
 หนึ่งครั้ง

จากกระบวนการตัดสินใจทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่าการตัดสินใจประกอบด้วยกระบวนการ
 ทั้งหมดอย่างน้อย 6 ประการ คือ 1) กำหนดหัวข้อเรื่องหรือเป้าหมายที่ต้องการตัดสินใจ 2) พิจารณา
 ทางเลือกในการตัดสินใจที่จะนำไปสู่เป้าหมาย 3) พิจารณาความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก 4)
 พิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแต่ละทางเลือก 5) ดำเนินการตัดสินใจ 6) ติดตามผลการ
 ตัดสินใจในแต่ละครั้งเพื่อปรับปรุงการตัดสินใจในครั้งต่อไป นอกจากนี้ทักษะการตัดสินใจยังประกอบ
 ไปด้วยระดับของการตัดสินใจซึ่งนักวิจัยได้อธิบายไว้ ดังนี้

1.8 ระดับของการตัดสินใจ

บุญเดิม พันรอบ (ม.ป.ป. : 174-175 อ้างในปณิชา จีระพรชัย, 2553: 97-100) ได้กล่าว
 ไว้ว่า บุคคลมีปัญหาก่อขึ้นจะต้องมีการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหานั้น ในทางจิตวิทยาสังคม จึงแบ่งลักษณะ
 การตัดสินใจไว้ ดังนี้

1) การตัดสินใจทางดำเนินงาน (Task Dimension)

การตัดสินใจทางดำเนินงาน เป็นการตัดสินใจที่เกิดขึ้นเสมอในการทำงานและในชีวิตประจำวันเริ่มตั้งแต่การตัดสินใจในระดับบุคคลว่าจะทำงานอะไร ทำอย่างไร จนถึงการตัดสินใจในระดับสูงขึ้นซึ่งเป็นการตัดสินใจที่มีผลกระทบกับบุคคลจำนวนมาก และการตัดสินใจแต่ละครั้ง บางครั้งก็เสี่ยงมากบางครั้งก็เสี่ยงน้อยและมีความยุ่งยากซับซ้อนแตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- (1) การตัดสินใจที่ง่ายและเป็นงานประจำ (Simple and Routine Decisions) การตัดสินใจแบบนี้ง่ายและเป็นสิ่งที่ต้องตัดสินใจอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน เช่นการตัดสินใจทำงานภายในบ้าน เป็นต้น การตัดสินใจชนิดนี้ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนนัก
- (2) การตัดสินใจที่ต้องใช้ความรู้ (Mechanical Decisions) เป็นการตัดสินใจที่มีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้นกว่าการตัดสินใจในงานประจำ มีผลกระทบกับคนจำนวนมากกว่าแบบที่ 1 และเป็นการตัดสินใจที่อยู่ระดับสูงขึ้นกว่าแบบแรก
- (3) การตัดสินใจที่มีความยุ่งยากซับซ้อน (Complex Decisions) เป็นการตัดสินใจระดับสูงสุด มีผลกระทบกับคนมากมายเปรียบเทียบกับการตัดสินใจระดับชาติ

2) การตัดสินใจทางด้านบุคคล (Personal Dimension)

การตัดสินใจทางด้านบุคคล หมายถึง การที่บุคคลมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเป็นการตัดสินใจคนเดียวหรือหลายคน สามารถแบ่งได้ดังนี้

- (1) การตัดสินใจแบบคนเดียว (Individual) เป็นการตัดสินใจกระทำการโดยผู้ปฏิบัติงานนั้นๆ ทำการตัดสินใจเองเพียงคนเดียว แม้จะมีเพื่อนร่วมงานหลายคนก็มักจะไม่ให้โอกาสมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย เรียกว่าเป็นการตัดสินใจแบบเผด็จการ
- (2) การตัดสินใจแบบกลุ่ม (Group Determinative) เป็นการตัดสินใจที่มีเพื่อนร่วมงานคอยกำหนด หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้มีการตัดสินใจตามแนวทางของกลุ่ม จึงเป็นการตัดสินใจที่กลุ่มเป็นผู้กำหนด
- (3) การตัดสินใจแบบกลุ่มแนะนำ (Group Advisory) เป็นการตัดสินใจที่ให้อำนาจผู้ที่ทำการตัดสินใจมีอิสระในการตัดสินใจมากกว่า และมีประสิทธิภาพมากกว่าสองแบบดังกล่าว

สรุปได้ว่า การตัดสินใจมีอยู่ 2 ระดับ คือการตัดสินใจทางดำเนินงาน และการตัดสินใจทางด้านบุคคล การตัดสินใจด้านดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ (1) การตัดสินใจที่ง่ายและเป็นงานประจำ (2) การตัดสินใจที่ต้องใช้ความรู้ (3) การตัดสินใจที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ส่วนการตัดสินใจด้านบุคคลแบ่งออกเป็น 3 ประเภทเช่นกันคือ (1) การตัดสินใจคนเดียว (2) การตัดสินใจแบบกลุ่มกำหนด (3) การตัดสินใจแบบกลุ่มแนะนำ ในการทำกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือก

แนวทางการศึกษาต่อครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ การตัดสินใจทางดำเนินงาน ในแบบที่สอง คือการตัดสินใจที่ต้องใช้ความรู้ เนื่องจากนักเรียนต้องมีความรู้และความเข้าใจจากข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาก่อนที่จะทำการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของตนเอง ในกระบวนการตัดสินใจ นอกจากตัวของผู้ตัดสินใจแล้ว ยังมีบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจ ดังข้อมูลต่อไปนี้

1.9 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการตัดสินใจ

นอกจากผู้ที่ทำการตัดสินใจจะเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจแล้ว ในทุกสถานการณ์ยังมีบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่มีบทบาทเพื่อสนับสนุนและพัฒนาการตัดสินใจเลือกทางเลือกของผู้ทำการตัดสินใจให้เหมาะสมยิ่งขึ้นอีกด้วย ดังที่ วัชร มีทรัพย์ (2539: 548-549 อ้างในวาริ กชศิลา 2546: 17-18) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดคือผู้ปกครองและครู ซึ่งจะมามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการตัดสินใจของนักเรียน ดังนั้นจึงไม่ควรปล่อยให้เป็นการลองผิดลองถูก จะทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย โดยเฉพาะการตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ ในอนาคต เช่น การตัดสินใจเลือกสาขาวิชาศึกษาต่อ การตัดสินใจเลือกอาชีพ จึงควรที่ผู้ปกครองและครูต้องสอนให้นักเรียนรู้จักหลักของการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะกล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองและครูในการพัฒนาการตัดสินใจของนักเรียน ดังต่อไปนี้

1) บทบาทของผู้ปกครอง ควรที่จะฝึกฝนลูกหลานของตนให้เป็นคนตัดสินใจเป็น โดยการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง จากการวิเคราะห์จะพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีส่วนช่วยส่งเสริมการตัดสินใจเด็กได้ดีกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับ เข้มงวด หรือปล่อยให้ละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น เช่น ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ในครอบครัว การให้อิสระภาพในเรื่องต่างๆ พอสมควรแก่วัยของเด็ก เช่น การใช้จ่ายส่วนตัว การตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้าของใช้ด้วยตัวเองเพื่อให้เด็กกล้าคิดกล้าตัดสินใจ นอกจากนั้นการช่วย让孩子ตัดสินใจเป็นยังทำได้โดยการตอบปัญหาเด็กด้วยเหตุผลเพื่อฝึกให้เขาเป็นคนที่มีเหตุผล หรือถามกลับให้เขาได้ฝึกคิด เพราะการคิดอย่างมีเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญของการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

2) บทบาทครู เป็นหน้าที่ของทางโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการตัดสินใจ ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนเป็นคนที่มีเหตุผล กล้าคิด กล้าตัดสินใจ โดยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้นักเรียนกล้าแสดงออก เช่น ฝึกให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ทั้งในบทเรียนและสิ่งแวดลอมรอบตัว จัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้ฝึกการตัดสินใจ ได้สังเกตผลที่ตามมาจากการตัดสินใจของเขา ได้รู้หลักการว่าการตัดสินใจที่เหมาะสมประกอบด้วยขั้นตอนอย่างไร

จากเนื้อหาข้างต้น สรุปได้ว่า การตัดสินใจของเด็กนักเรียนสามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความร่วมมือของสองสถาบันหลักในชีวิตของเด็กๆ สถาบันแรก คือ สถาบันครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองคือบุคคลแรกที่จะช่วยเหลือปลูกฝังและพัฒนาทักษะการตัดสินใจ ควบคู่ไปกับการทำหน้าที่ของสถาบันที่สองคือ โรงเรียน โดยผ่านทางคณะครูอาจารย์ที่อบรมดูแลเด็กนักเรียน ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนมีโอกาสเพื่อแสดงทักษะการตัดสินใจทั้งในห้องเรียนและในการทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เมื่อเด็กนักเรียนได้รับการสนับสนุนและพัฒนาให้มีการใช้ทักษะการตัดสินใจอย่างเหมาะสมแล้ว เมื่อถึงเวลาที่พวกเขาต้องทำการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญสำหรับชีวิต โดยเฉพาะเรื่องการศึกษาต่อ เด็กนักเรียนเหล่านี้ก็จะสามารถนำความรู้และทักษะที่มีอยู่มาเป็นแนวทางหรือเป็นแนวคิดในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม และจากเนื้อหาข้างต้นทั้งหมดเกี่ยวกับการตัดสินใจเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูลทางการศึกษาต่อ สามารถสรุปได้ว่า ทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ นั้นหมายถึง ทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษานั้น คือ ความสามารถในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอาชีวศึกษาได้อย่างเหมาะสมหลังจากได้รับข้อมูลทางการศึกษา พิจารณาลำดับขั้นตอนค่านิยม และผ่านการประเมินผลเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้ทำการตัดสินใจในอนาคตในด้านการศึกษาอย่างแท้จริง

ในเนื้อหาตอนถัดไป ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งในด้านการศึกษาต่อในระดับมัธยมปลาย สายสามัญและระดับอาชีวศึกษา

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

วาริ กชศิลา (2546) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี และผลการจากวิจัยพบว่า (1) ชุดกิจกรรมแนะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) นักเรียนมีความเข้าใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก

ปณิชา จิรพรชัย (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมสร้างเสริมทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้ เนื่องจาก (1) ทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้โปรแกรมสร้างเสริมทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองครั้งที่ 2 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 (2) ความพึงพอใจ

ต่อการใช้โปรแกรมสร้างเสริมทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้โปรแกรมสร้างเสริมทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก (3) ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองระหว่างการทดลองครั้งที่ 1 และ 2 (4) ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรมสร้างเสริมทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองระหว่างการทดลองครั้งที่ 1 และ 2

ชุตินทร อายากิจ (2551) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะการตัดสินใจของเด็กไร้สัญชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า (1) เด็กไร้สัญชาติกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองทั้งฉบับและคะแนนทักษะการตัดสินใจภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

ทรงกลด สุโธ (2553) ได้ศึกษาถึงผลของการวางแผนอนาคตตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสที่มีต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการตัดสินใจศึกษาต่อในระยะหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีการตัดสินใจศึกษาต่อในระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันชัย แก้วนาคแนว (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลจากการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA.) และจำนวนพี่ชายหรือพี่สาวในครอบครัวที่ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ระดับรายได้ของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ที่รู้จัก อาชีพของผู้ที่รู้จัก สื่อประชาสัมพันธ์และสวัสดิการนักศึกษา

ทิพวรรณ นันตระกูล (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบมาจากสถานศึกษาของรัฐบาลและมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูง มีความตั้งใจและมีความรักในอาชีพครู โดยมีความคาดหวังจากการเรียนว่าจะสามารถ

พัฒนาทักษะและบุคลิกภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จะได้รับความรู้ในวิชาที่เรียนมาและสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงได้

ปริญญา บุญเกตุ (2547) ได้ทำการวิจัยในเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีคะแนนความสามารถในการตัดสินใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในต่างประเทศ

นิโคล แอล วูด (2012) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความแตกต่างของบุคคลในรูปแบบของการตัดสินใจในฐานะที่เป็นผู้คาดการณ์สำหรับการตัดสินใจที่ดี ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการตัดสินใจแบบรายงานด้วยตนเองมีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพของการตัดสินใจ และผลการศึกษายังได้แนะนำด้วยว่ารูปแบบของการตัดสินใจมีส่วนที่จะสามารถคาดการณ์คุณภาพของการตัดสินใจต่างๆ ได้ และกระบวนการตัดสินใจที่ใช้เหตุผลจะส่งผลลัพธ์ในด้านบวก

สจ๊วต เอ็ม คิลลอน ได้ทำการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเชิงพรรณนา: เปรียบเทียบทฤษฎีและหลักปฏิบัติ ผลจากการศึกษาพบว่า ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงพรรณนา เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องทางเลือกและการตัดสินใจส่วนหนึ่งที่อธิบายโดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยขั้นตอนแห่งทางเลือกที่สำคัญ

2. รูปแบบการจัดการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา

2.1 การศึกษาในระบบ

ตาม มาตรา 15 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 5) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2.1.1 รูปแบบการศึกษาสายสามัญ

การศึกษาสายสามัญเป็นการศึกษาระดับต้น หรือ การศึกษาขั้นพื้นฐานของการศึกษาในระบบ ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นระบบการศึกษาที่ช่วยปูพื้นฐานการเรียนรู้ในนักเรียนเพื่อพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น หรือการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

แผนการเรียนสายสามัญมีการแบ่งการเรียนการสอนออกเป็น 8 สาระการเรียนรู้ คือ

- 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

- 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 5) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- 6) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 7) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 8) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

นอกจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มแล้ว การเรียนการสอนในระดับนี้ยังมีอีกหนึ่งหน่วยการเรียนรู้ เรียกว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียน และด้านอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นต้น ส่วนแผนการเรียนในระบบการศึกษาสายสามัญของแต่ละโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชนจะแตกต่างกันไป ตามปัจจัยในด้านบุคลากรและงบประมาณของแต่ละสถานศึกษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (งานวิชาการ โรงเรียนชลประทานวิทยา เว็บไซต์ www.cpw.ac.th)

1) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ –คณิตศาสตร์ มุ่งเน้นในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษา นักเรียนที่เลือกแผนการเรียนนี้ควรมีความสามารถพื้นฐานในด้านการคิดคำนวณ มีระเบียบวิธีในการคิดคำนวณ สามารถอธิบายเหตุผล วิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจภาษา ตีความสื่อความหมายได้ดี ตลอดจนมีความสามารถในการจินตนาการการมองเห็นทิศทางเคลื่อนที่ของสิ่งที่เป็นนามธรรม

2) แผนการเรียนศิลป์ –คณิตศาสตร์ เน้นในกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และภาษา ดังนั้นนักเรียนที่จะเลือกเรียนแผนนี้ ควรมีความสามารถพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การคิดวิเคราะห์ด้านจินตนาการ พื้นที่ ระยะทาง ขนาด ทรวดทรง และด้านการจดจำรายละเอียดเป็นหลัก

3) แผนการเรียนศิลป์ – ภาษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนในกลุ่มวิชาสังคม ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง ดังนั้น ผู้เรียนที่จะเลือกเรียนแผนการเรียนนี้ควรมีความสามารถพื้นฐานทางการใช้และความเข้าใจภาษา การจดจำรายละเอียดต่างๆ และมีเหตุผลในการคิดวิเคราะห์

4) แผนการเรียนศิลป์ –ธุรกิจ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้เรียนที่เรียนแผนการเรียนนี้จึงจำเป็นต้องมีความสามารถพื้นฐานในการใช้และเข้าใจภาษา การจดจำสิ่งต่างๆ และมีเหตุผลในการคิดวิเคราะห์

2.1.2 รูปแบบการศึกษาสายอาชีพศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 4 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอาชีวศึกษา หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

ข้อมูลจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2556: 1) ได้ให้รายละเอียดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสายอาชีพศึกษาไว้ ดังนี้

1) เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และประชาคมอาเซียนเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพสามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

2) เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวางเน้นสมรรถนะเฉพาะด้านการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอน ผลการเรียนรู้ สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

3) เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

4) เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การเรียนระดับประกาศนียบัตรแบ่งสายการเรียน ได้ดังนี้

1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาที่เปิดสอนมี ดังนี้

- ช่างยนต์
- ช่างกลโรงงาน
- ช่างเชื่อมโลหะ
- ช่างเขียนแบบเครื่องกล
- ช่างซ่อมบำรุง
- ช่างต่อเรือ
- ช่างไฟฟ้ากำลัง
- ช่างอิเล็กทรอนิกส์

โทรคมนาคม

เมคคาทรอนิกส์

เทคโนโลยีสารสนเทศ

ช่างก่อสร้าง

ช่างเครื่องเรือนและตกแต่งภายใน

สถาปัตยกรรม

สำรวจ

โยธา

ช่างพิมพ์

เทคนิคแว่นตาและเลนส์

อุตสาหกรรมยาง

เทคโนโลยีสิ่งทอ

เคมีสิ่งทอ

เทคโนโลยีเครื่องนุ่งห่ม

2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาที่เปิดสอนมี ดังนี้

การบัญชี

การตลาด

การเลขานุการ

คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ธุรกิจสถานพยาบาล

การประชาสัมพันธ์

ธุรกิจค้าปลีก

ภาษาต่างประเทศ

3) ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาที่เปิดสอนมีดังนี้

จิตรศิลป์

การออกแบบ

ศิลปหัตถกรรม

ศิลปกรรมเซรามิก

อุตสาหกรรมเครื่องหนัง

การถ่ายภาพและวีดิทัศน์

เทคโนโลยีศิลปกรรม

คอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ศิลปะการดนตรี

ศิลปหัตถกรรมรูปพรรณและเครื่องประดับ

เครื่องประดับอัญมณี

ช่างทองหลวง

4) ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาที่เปิดสอนมีดังนี้

แฟชั่นและสิ่งทอ

อาหารและโภชนาการ

คหกรรมศาสตร์

เสริมสวย

5) ประเภทวิชาท่องเที่ยว สาขาวิชาที่เปิดสอนมีดังนี้

การโรงแรม

การท่องเที่ยว

6) ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาที่เปิดสอนมีดังนี้

เกษตรศาสตร์

7) ประเภทวิชาประมง สาขาวิชาที่เปิดสอนมีดังนี้

เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

แปรรูปสัตว์น้ำ

การจัดการศึกษาและการเรียน ใช้ระยะเวลา 3 ปีการศึกษา การจัดเวลาเรียน มีการดำเนินการ ดังนี้

1) ในปีการศึกษาหนึ่งๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติหรือระบบ ทวิภาค ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนจำนวนหน่วยกิต ตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน อาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อน ได้อีกตามที่เห็นสมควร

2) การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเปิดทำการ สอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 วันๆ ละไม่เกิน 7 ชั่วโมง โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนคาบละ 60 นาที

2.2 รูปแบบการศึกษานอกระบบ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 6) กล่าวไว้ว่า การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” และยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนแต่ละคนมีธรรมชาติที่แตกต่างกัน ทั้งด้านวัย วุฒิภาวะ ความถนัด ความสนใจ วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนมีการดำเนินชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ และเรียนรู้อย่างมีความสุข

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2554: เว็บไซต์ www.panchalee.wordpress.com) กล่าวถึงการจัดการเรียนแบบนอกระบบหรือ กศน. ไว้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ยึดหลักการ ดังนี้

- 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
- 2) พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551
- 3) หลักปรัชญา “คิดเป็น”

วิธีเรียน กศน. เป็นวิธีเรียนที่ผู้เรียน ต้องฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละรายวิชา รวมทั้งการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามสภาพความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร พร้อมทั้งมีการให้บริการแนะแนวหรือระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ด้วยการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำและร่วมกับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ซึ่งวิธีการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังที่กล่าวมาแล้วเรียกว่า “วิธีเรียน กศน.” ซึ่งสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ โดยพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

- 1) ความพร้อม ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน
- 2) ความพร้อมในการบริหารจัดการของสถานศึกษา
- 3) ความพร้อมและศักยภาพของครูผู้สอน
- 4) ความยากง่ายของเนื้อหาวิชา

วิธีเรียน กศน. ตามตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบทางไกล การเรียนรู้แบบชั้นเรียน ซึ่งการเรียนรู้แต่ละรูปแบบมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม

การเรียนรู้แบบพบกลุ่มเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนมาพบกัน โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาข้อสรุปร่วมกัน ทุกสัปดาห์ครูจะต้องจัดให้มีการพบกลุ่มอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

2) หลักการในการจัดการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม มีดังนี้

- (1) จัดพบกลุ่มในรายวิชาที่ยากปานกลาง
- (2) เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครู
- (3) ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้า เป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม และการทำงาน

โครงการ

(4) จัดกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดแทรกกระบวนการ “คิดเป็น” ให้ผู้เรียนได้ฝึก คิดวิเคราะห์ในแต่ละรายวิชาที่เชื่อมโยงสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและอาจสอนเพิ่มเติมในบางเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องการ

(5) มีการทดสอบย่อย (QUIZ)

(6) จัดพบกลุ่มอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

3) วิธีดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม มีดังนี้

(1) การนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้า ครูให้ผู้เรียนนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรืองานกลุ่ม ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายจากการพบกลุ่มสัปดาห์ที่ที่ผ่านมา ครูจะต้องทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ครูและผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

(2) การจัดการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ ครูจัดการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ที่ได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนไว้ โดยครูจัดกระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติมความรู้ในเนื้อหาสาระที่สำคัญ ที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจและต้องการจะเรียนรู้ โดยครูสอนเพิ่มเติมบางเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องการ หรือจัดสอนเสริมนอกเหนือจากเวลาพบกลุ่ม ในเนื้อหาวิชาที่ยาก ที่ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

(3) การนำเสนอโครงการ โดยให้ผู้เรียนนำเสนอความคิด และความก้าวหน้าในการทำโครงการต่อกลุ่มใหญ่ เพื่อให้ผู้เรียนคนอื่นและครูช่วยกันวิเคราะห์ ชักถาม ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการต่อยอดหรือพัฒนาความคิดและนำไปสู่การพัฒนา

โครงการในสัปดาห์ต่อไป การนำเสนอโครงการดังกล่าวจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องทุกครั้งที่พบกลุ่ม
จนสิ้นสุดภาคเรียน

(4) การสอบย่อย (QUIZ) เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ โดยครู
และสถานศึกษาเป็นผู้จัดทำข้อสอบย่อย ในลักษณะ ถาม – ตอบ (QUIZ) ให้ผู้เรียนตอบคำถามสั้นๆ
ในลักษณะสรุปความคิดรวบยอด ที่เป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชานั้นๆ ของผู้เรียนเอง

(5) การฝึกกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” ให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์
สังเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ เช่น สถานการณ์ ข่าว นสพ. บทความ ที่เกี่ยวข้องกับ
เนื้อหารายวิชาที่กำลังเรียน ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้น เสริมแรง ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
ให้ผู้เรียนทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตลอดช่วงเวลาพบกลุ่ม โดยครูตั้งประเด็นคำถามปลายเปิด
ให้ผู้เรียนได้ร่วมคิด ร่วมอภิปรายเพื่อหาคำตอบ และพยายามเชื่อมโยงเรื่องที่เรียนรู้จากรายวิชานั้น
เข้าสู่วิถีชีวิตของผู้เรียน ได้มองเห็นประโยชน์จากการพบกลุ่ม

(6) ฝึกให้ผู้เรียนแสดงออก เพื่อให้สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตจริงได้
เช่น การนำเสนองานประกอบการใช้สื่อ การฝึกพูดในโอกาสต่างๆ การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง การฟัง
และจับประเด็นสำคัญ การพูดและการเขียนเพื่อสรุปใจความสำคัญ

(7) การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง คือการที่ครูและผู้เรียนร่วมกัน
กำหนดและนัดหมายการทำกิจกรรมต่างๆ ระหว่างสัปดาห์ รวมทั้งเรื่องที่ต้องศึกษาค้นคว้า
ด้วยตัวเอง ตามแผนการเรียนรู้ที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ และครูจะต้องกำหนดตัวผู้เรียนที่จะมานำเสนอ
งานต่อกลุ่มในสัปดาห์ต่อไป และกำหนดการทำกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนคนอื่นๆ ด้วย

(8) การติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน ครูติดตามช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้คำแนะนำ
คำปรึกษาในการเรียน ครูอาจใช้วิธี “เพื่อนช่วยเพื่อน” คือให้เพื่อน หรือกลุ่มเพื่อนของผู้เรียน คอยช่วยเหลือ
ให้คำแนะนำคำปรึกษาในการเรียน

4) การเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียน
กำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียน โดยระบุขั้นตอนการเรียนรู้
ตั้งแต่ต้นจนจบ และมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการศึกษาหาความรู้จากสื่อต่างๆ และแหล่ง
การเรียนรู้

(1) ลักษณะของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

ก) สมักครใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ได้เกิดจากการบังคับ

ข) ผู้เรียนเป็นแหล่งข้อมูล คือสามารถบอกได้ว่าตนเองจะเรียนเรื่องอะไร มีทักษะและข้อมูลอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมายได้ บอกวิธีการรวบรวมข้อมูลได้ บอกวิธีการประเมิน

ค) การเรียนได้รู้ถึงความสามารถของตนเอง ตัดสินใจได้ มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี

ง) รู้ “วิธีการที่จะเรียน” คือรู้ขั้นตอนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ว่าจะต้อง ทำกิจกรรมอะไรบ้างจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้

จ) มีความคิดเชิงบวก มีแรงจูงใจ และสามารถเรียนแบบร่วมมือกับเพื่อน หรือบุคคลอื่น

ฉ) มีระบบการเรียนรู้ รู้จักประยุกต์การเรียนรู้ และสนุกกับการเรียน

ช) มีการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและความสำเร็จ มีการประเมินผลเองและ เข้าใจถึงศักยภาพของตนเอง

ซ) มีความพยายามหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อหาคำตอบ รู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ ที่ได้จากการเรียนไปใช้กับสถานการณ์จริง และหาโอกาสในการพัฒนา ค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา

ฌ) สามารถแสดงความคิดเห็นและ อภิปรายในกลุ่มเรียนอย่างสร้างสรรค์

ญ) การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นสามารถเก็บข้อมูล และนำข้อมูลไปใช้ ประโยชน์ในการเรียน

(2) วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ก) การวิเคราะห์และกำหนดความต้องการ ผู้เรียนวิเคราะห์และกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ต้องการเรียน

ข) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ที่มีความเป็นไปได้และสามารถปฏิบัติได้จริง โดยศึกษาจุดมุ่งหมายของรายวิชา แล้วเขียนจุดมุ่งหมายในการเรียน และระบุพฤติกรรมที่คาดหวังหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่สามารถวัดได้

ค) การวางแผนการเรียน ผู้เรียนกำหนดแนวทางในการเรียนของตนเอง เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา กำหนดเวลาเรียน คือกำหนดจำนวนชั่วโมง และจำนวนครั้ง ในการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ทำกิจกรรมกลุ่ม พบครูเพื่อขอคำปรึกษา แนะนำ สอนเสริม และกำหนดเวลาที่สิ้นสุดการเรียนของตนเอง

ง) การเลือกรูปแบบการเรียน คือผู้เรียน เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ แหล่งวิทยาการ ผู้รู้ แหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด วัด สถานีนามัย และสื่อในการเรียน เช่น หนังสือเรียน วีซีดี สื่อคอมพิวเตอร์

จ) การกำหนดบทบาทผู้ช่วยเหลือในการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาสาระ และเกิดทักษะยิ่งขึ้น และประสบผลสำเร็จในการเรียน เช่นมีเพื่อร่วมเรียนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ฉ) การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน ครูและผู้เรียน ควรร่วมกันกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล เช่น กำหนดเครื่องมือวัดผล ได้แก่ แบบทดสอบต่างๆ หรือชิ้นงาน เป็นต้น

ผู้ที่สนใจเรียนการศึกษานอกระบบสามารถติดต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน หรือ กศน. ได้ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล หรือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอ ทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และ ในพื้นที่อำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่ ผู้สนใจสามารถติดต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหางดงที่ เบอร์โทร 053-441994

3. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว

การตัดสินใจจะเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากการสนับสนุนและการพัฒนาอย่างมีระบบ กิจกรรมแนะแนวซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือตัวแปรที่จะช่วยสนับสนุนและพัฒนาทักษะการตัดสินใจของนักเรียน เพื่อให้พวกเขาได้รู้จักตนเอง ได้รับข้อมูลที่จำเป็น รู้จักการตัดสินใจ และสามารถตัดสินใจได้เองในระดับที่เหมาะสม เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวมี ดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 3) อธิบายถึงกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตน ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

วาริ คชศิลา (2546: 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมแนะแนว คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้รับบริการแนะแนวแต่ละคน แต่ละกลุ่มให้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาสร้างเสริม ป้องกัน และแก้ปัญหาด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

กาญจนา สุพรรณคง (2549: 15) ได้อธิบายไว้ว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ นักเรียนสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้ และช่วยให้เขารู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ในสังคม สามารถปรับตัวเพื่อที่จะอยู่ร่วมกันได้ด้วยดี และช่วยให้เขาได้พัฒนาตนเองทุกด้าน จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของการแนะแนวมุ่งไปที่การช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้สามารถแก้ปัญหา สามารถเลือกและ

สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างที่ดีที่สุด อย่างฉลาดที่สุด สามารถดำเนินชีวิตและปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ ให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม จนมีความสุข ความเจริญและความก้าวหน้าในชีวิต

สราญทิพย์ อนุมติ (2544: 16) ได้กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการมีลำดับและขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว สามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองได้อย่างเต็มที่ เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

พงศ์พันธุ์ ไชยบุญเรือง (2546: 7) ให้ความหมายไว้ดังนี้ กิจกรรมแนะแนวคือการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการกลุ่มปฏิบัติการทางจิตวิทยาในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง และเป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบกระบวนการเป็นขั้นตอน มีเป้าหมายชัดเจนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากเนื้อหาข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว คือ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยกระบวนการที่มีลำดับขั้นตอน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจและการแก้ปัญหาในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและสามารถปรับตัวอย่างเหมาะสมในสังคม

3.2 แนวคิดทฤษฎีในการจัดกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในทักษะของการใช้ชีวิต การปรับตัว และการมีความสุขในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันของนักเรียน มีทฤษฎีมากมายที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวและสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวได้ดังที่ ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2541) กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ไว้ ดังนี้

แนวคิดจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยม (Humanistic psychology) มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวมากที่สุด แอดคินสันได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยม 4 ข้อสรุปได้ ดังนี้

- 1) ประสบการณ์ของแต่ละคนเป็นสิ่งแรกที่ควรสนใจ ทั้งในด้านการมองโลก การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2) มนุษย์มีสิทธิเลือกสร้างสรรค์และพัฒนาตนเองตามความสมัครใจ ทุกคนมีความสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพ ความสามารถและความสำเร็จแห่งตน
- 3) ควรหาความหมายของชีวิตก่อนที่จะศึกษาถึงวัตถุประสงค์ในการเลือกปัญหาที่จะศึกษาหรือทำวิจัย
- 4) ค่านิยมสูงสุดของบุคคล คือ ความมีเกียรติ

จะเห็นได้ว่าหลักจิตวิทยาของกลุ่มมนุษยนิยมมีความสอดคล้องกับหลักการแนะแนวที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ที่มีอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการให้นักเรียนรับรู้ตนเองและมองเห็นคุณค่าในตนเอง การจัดกิจกรรมแนะแนวจึงควรคำนึงถึงประสบการณ์ของแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อให้รู้จักตนเอง ตัดสินใจได้เองและสามารถพัฒนาตนเองได้ถึงขีดสุดตามศักยภาพของตน

แนวคิดของโรเจอร์ส โรเจอร์ส เชื่อว่าคนเรามีแรงจูงใจพื้นฐานที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนตามความสามารถของร่างกายซึ่งมีข้อจำกัดจากพันธุกรรม บุคคลไม่อาจรับรู้ตนเองได้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการกระทำที่นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าซึ่งเกิดจากการแสดงออกหรือการเก็บกด แต่ถ้าเขารับรู้ตนเองได้อย่างชัดเจน เขาจะเลือกความก้าวหน้ามากกว่าการเก็บกด เขาเชื่อว่าการรู้จักความจริงเป็นพื้นฐานในการบำบัดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

ในเรื่องความเป็นตน (Self) หรืออัตมโนทัศน์นั้นประกอบด้วยความคิด การรับรู้และค่านิยม ซึ่งเป็นคุณลักษณะเกี่ยวกับ ตัวฉันหรือของฉัน รวมทั้งการตระหนักว่าตนเองคือใครแล้วจะทำอะไรบ้าง นี่คือการรับรู้ตนเองซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้โลกของบุคคลและพฤติกรรมของเขา นอกจากนี้โรเจอร์สได้ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์กับอัตมโนทัศน์ว่าคนเราต้องการแสดงพฤติกรรมตามที่คิด ตามประสบการณ์ และความรู้สึกของตน เขาอาจปฏิเสธการรับรู้ของตนเอง

การนำแนวคิดของโรเจอร์สมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว

1) มองนักเรียนในแง่ดี เพราะทุกคนต้องการที่จะพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีเสมอ การมองนักเรียนในทางบวกจะช่วยให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่ดีตามที่ครูคาดหวัง

2) ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมแนะแนว ให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากกว่าครู โดยการใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

3) ช่วยให้นักเรียนรับรู้ตนเองได้ตรงตามความเป็นจริง รู้ว่าตนเองคือใคร มีเป้าหมายของชีวิตอย่างไรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รู้ถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และค่านิยม

4) ยอมรับนักเรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข การยอมรับนักเรียนได้อย่างไม่มีเงื่อนไขเป็นขั้นตอนแรกของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของครูไม่ว่าจะเรียนเก่งหรือไม่ก็ตาม

5) พยายามให้นักเรียนปรับตนตัวจริงกับคนตามที่คิดให้สอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถปรับตนเองได้ตามสภาพความเป็นจริงเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี เรียนรู้อย่างมีความสุข

จากเนื้อหาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีทั้งแบบกลุ่มมนุษยนิยมและแนวคิดของโรเจอร์ส ล้วนแต่มุ่งให้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นถึงความสมัครใจ การให้เกียรติ ได้รับความสนใจคือให้บุคคลหรือนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรม เน้นให้มีการจัดกิจกรรมด้วยความเอาทร ความหวังดี ความคิดในแง่บวกเพื่อตัวนักเรียนเองจะสัมผัสถึงสิ่งเหล่านี้และพร้อมที่จะร่วมมือในการพัฒนาตัวของพวกเขาเอง

3.3 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนว

วัชร ทรัพย์มี (2531 อ้างในรุ่งทิวา โพธิ์ใต้ 2552:9-10) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวไว้ตามรายละเอียด ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคคลในทุกด้าน คือช่วยให้ผู้รับบริการมีพัฒนาการถึงขีดสุดในด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม
- 2) การจัดกิจกรรมแนะแนวนั้นความแตกต่างระหว่างบุคคล นักแนะแนวจำเป็นต้องรู้จักนักเรียนแต่ละคนและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีกลวิธีศึกษาเด็กเป็นรายกรณี เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบทดสอบต่างๆ หรือการใช้แบบสอบถามเพื่อจะได้ช่วยเหลือนักเรียนได้เหมาะสมกับเอกลักษณ์บุคคล
- 3) การจัดกิจกรรมแนะแนวเกิดจากความร่วมมือ การจัดกิจกรรมแนะแนวจะมีประสิทธิภาพต้องเกิดจากความร่วมมือและความเต็มใจของผู้มาใช้บริการ และบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูอื่นๆ บุคลากรและสถาบันต่างๆ ในชุมชน
- 4) การจัดกิจกรรมแนะแนวยึดหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล นักแนะแนวจะต้องเป็นผู้ช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เพื่อผู้รับบริการจะได้ตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้แนะแนวจะไม่เป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจให้แก่ผู้รับบริการ
- 5) การจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวจะต้องจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นขั้นตอน เพื่อจะได้บรรลุเป้าหมาย ฉะนั้นการจัดบริการแนะแนวต้องมีการวางแผนระยะยาว
- 6) การจัดกิจกรรมแนะแนวมีจุดมุ่งหมายทั้งด้านการป้องกันปัญหา การแก้ไขปัญหา และการส่งเสริมพัฒนา

ซึ่งสอดคล้องกับ ช่อถัดดา ขวัญเมือง (2541) ที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองที่ตรงสภาพความเป็นจริง ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ความต้องการ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ตลอดจนค่านิยมที่นับถือ

2) เพื่อให้นักเรียนทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อสถานศึกษาต่างๆ เช่น สถานศึกษาในสถาบันที่จะศึกษาต่อ ระเบียบการสมัคร รวมทั้ง โอกาสที่จะเข้าไปศึกษาต่อในสถาบันนั้นๆ

3) เพื่อให้นักเรียนทราบข้อมูลเกี่ยวกับโลกกว้างทางอาชีพ การแบ่งหมวดหมู่ของอาชีพ ลักษณะของอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเองมากที่สุด และข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการ

4) เพื่อให้นักเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้อามาพิจารณาเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้เหมาะสม

5) เพื่อให้นักเรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์ เกี่ยวกับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจในรายละเอียดเพื่อช่วยให้เกิดความมั่นใจในการวางแผนเลือกทางเดินชีวิตในอนาคต

6) เพื่อช่วยให้ครูแนะแนวได้มีโอกาสนพบปะกับนักเรียนในชั้นเรียนอย่างทั่วถึงทุกคน ช่วยให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้ครูแนะแนวได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่แท้จริงอันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดบริการแนะแนวอื่นๆ

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวควรมุ่งเน้นในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน คือ มุ่งเน้นที่จะเสริมสร้างและสนับสนุนความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจตนเองเป็นอันดับแรก เข้าใจสภาพแวดล้อมและสังคม แล้วค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของตนเองเพื่อว่านักเรียนเหล่านั้นจะสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการเรียน ในการศึกษา ในชีวิตส่วนตัว ในการเลือกอาชีพในอนาคตได้ โดยได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากบุคลากรและสถาบันต่างๆ ในชุมชนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด นอกจากนั้น กิจกรรมแนะแนวควรมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ตระหนักและเกิดการเรียนรู้ตลอดทั้งชีวิต ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นนักแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและมีส่วนช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนพร้อมไปกับการพัฒนาศักยภาพด้านอื่นๆ

3.4 เทคนิคการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ช่วยพัฒนาการตัดสินใจ

การจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพนอกจากจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงแล้ว เทคนิคที่นำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมแนะแนวก็มีความสำคัญมากเช่นกัน ดังที่ ซอลัดดาขวัญเมือง (2542:169-198) ได้อธิบายไว้อย่างละเอียดในหนังสือ “กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน” โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เน้นศึกษาในเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ดังนี้

- 1) เทคนิคแบบแบ่งกลุ่มทำงาน
- 2) เทคนิคแบบอภิปราย

3) เทคนิคแบบสถานการณ์จำลอง

4) เทคนิคแบบยึดปัญหาเป็นหลัก

5) เทคนิคแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

เป็นเทคนิคที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย เพื่อช่วยกันคิดว่าแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งตามความสามารถหรือความสนใจของนักเรียน เป็นการฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกันแบบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนและเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อชีวิตมากกว่าวัยอื่นๆ

3.4.1 ขั้นตอนเทคนิคแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2535: 188-189 อ้างในช่อลัดดา ขวัญเมือง 2542: 171)

ได้อธิบายถึงขั้นตอนการทำงานเป็นกลุ่มไว้ ดังนี้

1) ครูเสนอข้อมูลประเด็นปัญหาที่น่าสนใจหลังจากแนะนำการเรียน แต่ข้อมูลยังไม่ละเอียดพอ มีสิ่งที่จะต้องค้นคว้าหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา เมื่อนักเรียนมองเห็นประเด็นปัญหา จึงเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นซึ่งแตกต่างกัน หลังจากนั้นครูจึงทำหน้าที่ประมวลความคิดเห็นแล้วแยกเป็นประเด็นๆ เพื่อให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม

2) ให้นักเรียนเข้ากลุ่มช่วยกันอภิปรายสำรวจปัญหา กำหนดหัวข้อปัญหาที่พอจะหาข้อมูลได้ ขั้นนี้จะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง

3) ช่วยกันวางแผนแก้ปัญหาเมื่อนักเรียนพบความแตกต่างของประเด็นปัญหาแล้ว โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา แบ่งหน้าที่กันศึกษาค้นคว้า ซึ่งอาจจะเป็นการสำรวจเก็บข้อมูลนอกชั้นเรียน

4) นักเรียนได้ดำเนินงานตามบทบาทของตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบของปัญหาช่วยให้มองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลในกลุ่ม

5) นักเรียนรายงานผลความก้าวหน้าในชั้นเรียน ระบุกระบวนการในการค้นพบข้อมูล ประเมินผลในการแก้ปัญหา สรุปให้กลุ่มและเพื่อนร่วมชั้นฟังต่อไป

6) เริ่มวงจรของกิจกรรมใหม่ เพราะจากการศึกษาค้นคว้าจะมองเห็นประเด็นปัญหาใหม่ๆ ซึ่งยังไม่ศึกษาไม่ครบถ้วนหรือคาดไม่ถึง รวมทั้งประเด็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์กัน หมุนเวียนไปเริ่มขั้นตอนแรกต่อไป

3.4.2 เทคนิคแบบอภิปราย

เป็นเทคนิคแบบกลุ่มอีกวิธีหนึ่ง ที่เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นผู้ประสานงานและกระตุ้นให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น สรุปหรือ

เสนอแนะในความคิดเห็นที่แตกต่างกันของนักเรียน เป็นวิธีการฝึกให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และแสวงหาความรู้ความเข้าใจในทักษะที่เรียนร่วมกัน จากการอภิปรายร่วมกันทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ โดยผู้เรียนต้องสามารถสรุปแนวคิดของทักษะที่กำลังเรียนหลังจากการอภิปรายสิ้นสุดลง เทคนิคแบบนี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย อีกวิธีหนึ่ง

เทคนิคแบบอภิปราย มีการนิยมใช้ได้หลายๆ รูปแบบ เช่นการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ การอภิปรายเป็นกลุ่มเล็ก การอภิปรายหมู่ การอภิปรายแบบโต้วาที การอภิปรายแบบระดมพลังสมอง โดยเฉพาะการอภิปราย 6 คน (Phillips 6-6) เป็นการอภิปรายที่นิยมใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนมากวิธีหนึ่ง เทคนิคแบบนี้มีการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน และให้แต่ละกลุ่มใช้เวลาในการระดมพลังสมอง 6 นาที แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลหน้าชั้นเรียน เนื้อหาที่ใช้อภิปรายมักออกมาในรูปของแนวคิด วิธีการหรือการแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง

3.4.3 ขั้นตอนของเทคนิคแบบอภิปราย

สายใจ ช้างฉัตร (2530: 136) และ กองวิจัยทางการศึกษา (2536: 33-34) (อ้างใน ช่อลัดดา ขวัญเมือง 2542:173-174) อธิบายขั้นตอนของเทคนิคแบบอภิปรายไว้ ดังนี้

1) ขั้นตอนวางแผนการอภิปราย ได้แก่

(1) การเลือกหัวข้อและรูปแบบในการอภิปราย ควรเป็นหัวข้อที่สอดคล้องกับความรู้เดิมของนักเรียน หรือเป็นหัวข้อที่ตรงกับสภาพความจริงของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะร่วมอภิปราย เพราะเป็นหัวข้อที่ไม่ยากเกินไป นักเรียนสามารถหาเหตุและผลมาร่วมอภิปรายได้อย่างทั่วถึง

(2) กำหนดประเภทของการอภิปรายที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

(3) จัดห้องเรียนและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการอภิปราย

2) ขั้นตอนดำเนินการอภิปราย ดำเนินการตามลำดับดังนี้

(1) แจกวัตถุประสงค์ เงื่อนไขหลักเกณฑ์และเสนอหัวข้อหรือปัญหาที่จะให้นักเรียนอภิปราย

จะให้นักเรียนอภิปราย

(2) กระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยครูหรือประธานในกลุ่มย่อยเป็นผู้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย

(3) คอยช่วยเหลือให้การดำเนินการอภิปรายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3) ขั้นสรุปผลและประเมินผล

(1) ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลการอภิปรายกลุ่ม และช่วยกันสรุปประเด็นที่อภิปรายร่วมกันทั้งหมด

(2) ประเมินผลพฤติกรรมของนักเรียนจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย การเกิดการเรียนรู้จากการอภิปรายของนักเรียนแต่ละคน

3.4.4 เทคนิคแบบสถานการณ์จำลอง

เป็นเทคนิคที่สร้างสถานการณ์โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด และให้นักเรียนได้สมมุติตนเองลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น เพื่อฝึกการคิดแก้ไขปัญหาแบบต่างๆ ตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของตน เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

3.4.5 ขั้นตอนเทคนิคแบบสถานการณ์จำลอง

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2525: 139-140) และ จอยซ์ และวิล (Joyce and Weil, 1986: 377-378) (อ้างในช่อลัดดา ขวัญเมือง 2542: 178-179) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของเทคนิคแบบสถานการณ์จำลองไว้ ดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมการ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาที่เหมาะสมในการใช้เทคนิคแบบนี้ การเตรียมกำหนดจุดประสงค์ กำหนดสถานการณ์จำลองที่ตัดแปลงมาจากสถานการณ์จริงและเหมาะสมกับนักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดหรือวิเคราะห์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต้องการ เป็นการปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อในการเรียนรู้ ความคิดรวบยอดจากสถานการณ์จำลอง นอกจากนี้ครูจะต้องเตรียมกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับจุดประสงค์ บทบาทของผู้ร่วมกิจกรรม เตรียมเนื้อหา กำหนดสถานการณ์ต่างๆ ให้เหมือนจริง ลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ และปัญหาจากสถานการณ์ ประมาณเวลาที่ต้องใช้ รวมทั้งต้องเตรียมสถานการณ์ตอนจบ การสรุปและอภิปราย อาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเตรียมการด้วยก็ได้

2) ขั้นตอนการ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

(1) ครูเสนอสถานการณ์จำลอง อาจใช้วิธีเล่าให้ฟังถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วเล่าประกอบ หรือให้ดูภาพยนตร์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือดูจากฉากที่ได้จัดไว้และมีผู้แสดงบทบาทประกอบ

(2) นักเรียนศึกษาปัญหาและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

(3) นักเรียนเสนอผลงานแนวทางแก้ปัญหา โดยตัวแทนกลุ่มหรืออภิปรายร่วมกัน

3) ขั้นอภิปรายและสรุปผล เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ทุกคนจะต้องร่วมกันอภิปรายโดยพยายามค้นหาว่าอะไรเกิดขึ้นและทำไมจึงเกิดสภาพการณ์เช่นนั้น การอภิปรายจะต้อง

กระทำทันทีที่จบสถานการณ์จำลอง อภิปรายสิ่งที่ได้รับโดยช่วยนักเรียนเกี่ยวกับการรับรู้และการตอบสนองการวิเคราะห์กระบวนการ การเปรียบเทียบกับสถานการณ์จริง โดยให้เชื่อมโยงกับบทเรียนที่ต้องการหรืออาจใช้คำถามเพื่อประเมินผู้ร่วมกิจกรรม และสุดท้ายควรอภิปรายถึงข้อดีข้อเสียของสิ่งที่ควรปรับปรุงของสถานการณ์จำลองในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ในครั้งต่อไป

3.4.6 เทคนิคแบบยึดปัญหาเป็นหลัก

พลสันท์ โปธิศรีทอง (2540: 1-6 อ้างในช่อลัดดา ขวัญเมือง 2542: 191) ได้อธิบายถึงการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก โดยสรุปไว้ว่า เป็นเทคนิคที่นักเรียนจะต้องเป็นผู้ระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ตั้งสมมุติฐาน และทดสอบสมมุติฐานด้วยตัวเอง ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อทดสอบสมมุติฐานในการกำหนดปัญหาครูอาจนำปัญหาที่เกิดขึ้นจริงมาเป็นกรณีตัวอย่าง หรือสถานการณ์ให้นักเรียนดำเนินการเรียนรู้ได้ เทคนิคนี้มีการใช้หลายๆ รูปแบบในการเรียนรู้ เช่น ใช้เทคนิคกลุ่มย่อย ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนเนื้อหาจะมีลักษณะผสมผสานกัน เป็นเทคนิคที่เน้นให้เรียนรู้เนื้อหาไปพร้อมๆ กับกระบวนการแก้ปัญหา

ขั้นตอนการใช้เทคนิคแบบยึดปัญหาเป็นหลัก

- 1) ทำความเข้าใจคำศัพท์ ข้อความ แนวคิด บางอย่างในสถานการณ์นั้นๆ โดยอาศัยความรู้เดิมของสมาชิกภายในกลุ่ม หรือจากเอกสารตำรา แหล่งวิทยากรและสื่อต่างๆ
- 2) ระบุประเด็นปัญหาจากสถานการณ์ โดยอธิบายปัญหาร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใดบ้างที่กล่าวถึงในปัญหานั้น และจำกัดขอบเขตปัญหานั้นให้ชัดเจน
- 3) วิเคราะห์ประเด็นปัญหา โดยให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาด้วยเหตุผล และพื้นฐานความรู้เดิมของสมาชิก เพื่อให้ได้แนวคิดและข้อสนับสนุนเกี่ยวกับโครงสร้างของปัญหา
- 4) ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ โดยการระดมความคิดเกี่ยวกับกระบวนการและกลไกที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างสมมุติฐานที่สมเหตุสมผลให้มากที่สุด
- 5) ทดสอบสมมุติฐานและจัดลำดับความสำคัญของสมมุติฐาน โดยอาศัยข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมทั้งความรู้จากสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อคัดเลือกข้อสมมุติฐานที่เป็นไปได้ออกไป และเลือกเอาข้อสมมุติฐานที่มีความเป็นไปได้ไว้ศึกษาต่อไป
- 6) กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ โดยสมาชิกช่วยกันเขียนวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ออกมาเป็นข้อๆ เช่น เขียนเป็นแผนการสอน ใช้เทคนิคการเรียนการสอน การวัดผลอย่างไร สื่อต่างๆ ที่ต้องใช้มีอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด

7) รวบรวมข้อมูลข่าวสารและความรู้จากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยแบ่งกันแสวงหาข้อมูลจากแหล่งวิชาการต่างๆ เช่น เอกสาร ตำรา ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาเสนอต่อกลุ่มเพื่อตอบคำถามหรืออธิบายในข้อปัญหาที่ต้องการแก้ไข

8) สังเคราะห์ข้อมูลใหม่ที่ได้และทดสอบความรู้ที่ได้มาใหม่ พร้อมทั้งทดสอบสมมุติฐานโดยพิจารณาตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาว่าเพียงพอต่อการทดสอบสมมุติฐานหรือไม่ ถ้าขาดข้อมูลใดก็ต้องไปหาค้นคว้าเพิ่มเติมให้ครบ แล้วทำการทดสอบสมมุติฐานให้เกิดความมั่นใจร่วมกันทั้งกลุ่ม

9) สรุปผลการเรียนรู้และหลักการที่ได้จากการศึกษาปัญหา โดยกลุ่มจะสรุปเนื้อหาสาระและหลักการต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาปัญหา รวมทั้งสรุปแนวทางในการนำความรู้และหลักการนั้นไปใช้ในคราวต่อไป

3.5 ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว

เพื่อให้กิจกรรมแนะแนวบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ผู้จัดกิจกรรมควรคำนึงถึงขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว ดังที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 22) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ และสามารถวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

2) ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความถนัดและสนใจ

3) ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รักษ์สิ่งแวดล้อม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะชีวิต และสามารถปรับตัว ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ซึ่งสอดคล้องกับ การสรุปความของพงศ์พันธุ์ ไชยบุญเรือง (2546: 8) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ควรจัดให้ครอบคลุมขอบข่าย 3 ด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง จัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเทคนิค วิธีการและทักษะการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และสามารถวางแผน การเรียน การศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง ด้านที่สอง จัดกิจกรรมแนะแนวด้านการทำงานและอาชีพ มุ่งให้นักเรียนได้

รู้จักตนเองในด้านรู้โลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในอาชีพ มีการเตรียมตัวสู่อาชีพตลอดจนมีการพัฒนางานอาชีพตามที่ตนเองถนัดและสนใจ และด้านสุดท้ายคือ จัดกิจกรรมด้านชีวิตและสังคม มุ่งให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและสามารถปรับตัวให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ต้องครอบคลุมงานแนะแนว ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพตนเองในด้านการเรียน เป็นผู้ที่ใฝ่เรียน มีนิสัยในการค้นคว้าหาความรู้ มีทักษะและมีกระบวนการในการเรียนอย่างมีระบบเพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนและการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อไปในอนาคต ด้านอาชีพ คือมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักอาชีพหลากหลาย รู้จักความถนัดของตนเองที่มีต่ออาชีพต่างๆ และด้านสุดท้าย คือ ด้านส่วนตัวและสังคม เป็นการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและสังคม ตระหนักถึงความเป็นปัจจุบัน เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขได้

3.6 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังที่ นิตยา อุทธการ (2552: 14) กล่าวไว้ ดังนี้

- 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
- 2) สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิตและสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนการเรียนการศึกษาต่อ อาชีพ ที่เหมาะสมกับตนเอง
- 3) เสริมสร้างทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
- 4) เสริมสร้างค่านิยมที่ดี มีวินัย คุณธรรมและจริยธรรม
- 5) เพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในวิชาการต่างๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีนิสัยรักการทำงานและสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง
- 6) จัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมหรือครูเป็นผู้ริเริ่มเป็นที่ปรึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ และแก้ปัญหาผู้เรียนได้
- 7) จัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริม พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน

8) เป็นกิจกรรมที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการแต่เน้นการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตจริง

9) วัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม โดยมีการประเมินผลจากเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการผ่านช่วงชั้น

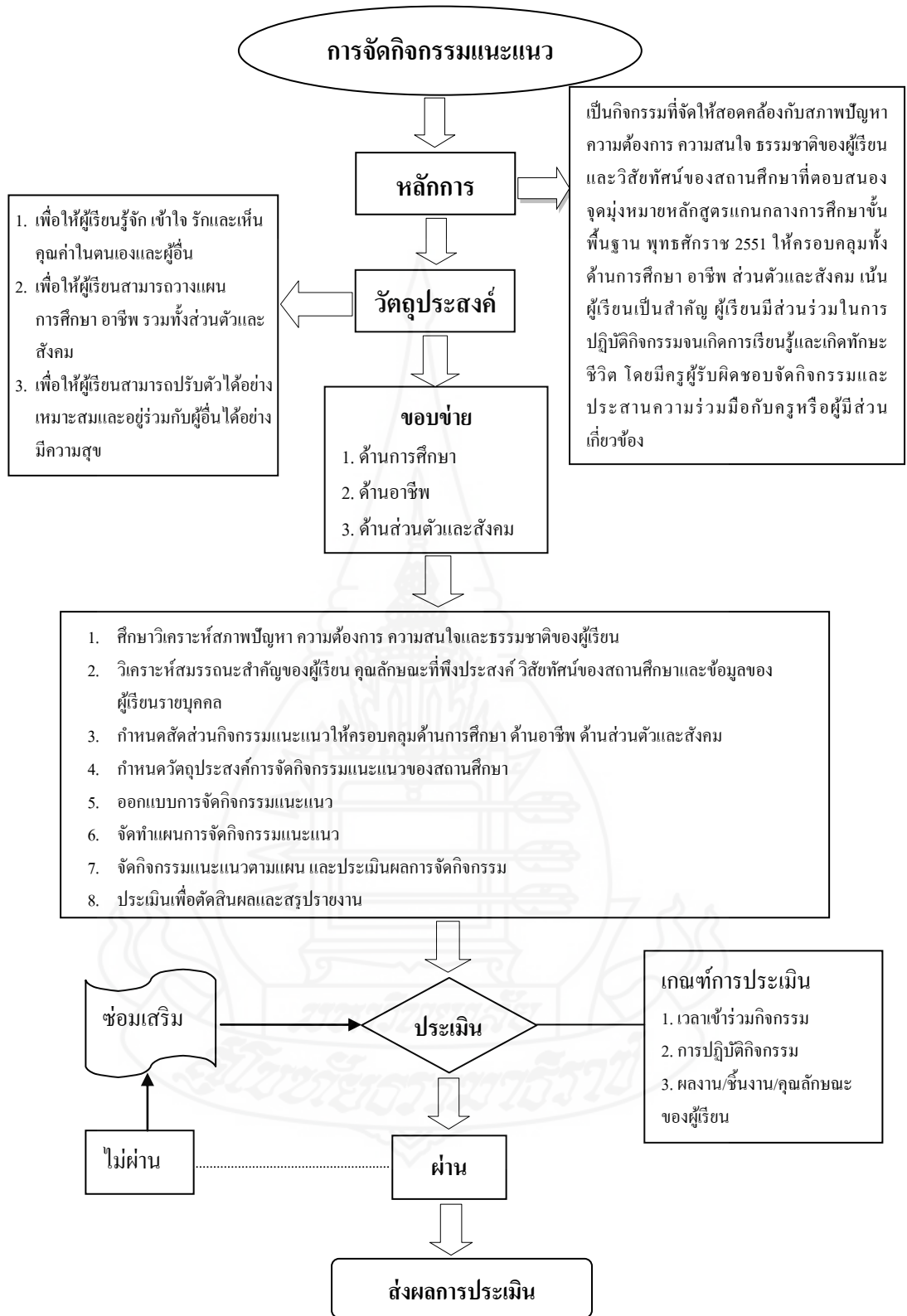
10) สรุปการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและนำเสนอผู้เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวที่ดี ควรมีลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพ อารมณ์ จิตใจ ความรู้ ความสามารถ เป็นจัดกิจกรรมซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นคนที่ดี คนเก่งและมีความสุขในการดำเนินชีวิต

3.7 กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว

เพื่อให้การจัดกิจกรรมแนะแนวบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สถานศึกษาจึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอนให้ครอบคลุมขอบข่ายการจัดกิจกรรมแนะแนวทั้งในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม โดยมีกรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว

ที่มา: แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

3.8 แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนว

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 22) ได้กำหนดแนวในการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้ คือ

- 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียน
 - 2) วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทัศนคติของสถานศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
 - 3) กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษาด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของสถานศึกษา โดยครู ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วม
 - 4) กำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา เป็นระดับการศึกษา และชั้นปี
 - 5) ออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม เวลาจัดกิจกรรม หลักฐานการทำกิจกรรม และการประเมินผล
 - 6) จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา เนื้อหาสาระ วิธีดำเนินการ กิจกรรม สื่ออุปกรณ์ และการประเมินผล
 - 7) จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวและประเมินผลการจัดกิจกรรม
 - 8) ประเมินเพื่อตัดสินผล และสรุปรายงาน
- ตามเนื้อหาข้างต้น แนวการจัดกิจกรรมแนะแนวที่กำหนดไว้ก็เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้เรียนซึ่งจะได้รับการแนะแนวอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีใจรักที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นกิจกรรมที่เต็มไปด้วยข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมแนะแนวในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะมุ่งเน้นที่จะจัดกิจกรรมแนะแนวเฉพาะด้านการศึกษาเท่านั้น เพื่อที่จะช่วยส่งเสริมผู้เรียนได้ให้รู้จักตนเอง และรู้จักแนวทางการเรียนเพื่อให้มีทักษะในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

3.9 ประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนว

- รุ่งทิวา โพธิ์ใต้ (2552: 12-13) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนวไว้ ดังนี้
- 1) ช่วยให้นักเรียนได้รับรู้ข้อมูลที่มีคุณค่าจากครูแนะแนว
 - 2) ช่วยให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู
 - 3) ช่วยให้นักเรียนได้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง

- 4) ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี
 - 5) ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจต่อตนเองที่แท้จริง
 - 6) ช่วยให้ครูแนะแนวได้มีโอกาสพบปะกับนักเรียนเป็นกลุ่มอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง
 - 7) ช่วยให้ครูแนะแนวมีโอกาสให้ข้อมูล
 - 8) ช่วยให้ครูแนะแนวได้มีโอกาสใช้เทคนิคต่างๆ
 - 9) ช่วยให้ครูแนะแนวได้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ ความสามารถและความถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล
 - 10) ช่วยให้ครูแนะแนวได้ทราบถึงปัญหาและสภาพต่างๆ
 - 11) ช่วยให้การจัดบริการแนะแนวทุกบริการประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์
 - 12) ช่วยให้การระดมการเรียนรู้การสอนวิชาต่างๆ ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ
 - 13) ช่วยลดปัญหาความประพฤตินักเรียน
 - 14) ช่วยการจัดแผนการเรียนและการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
 - 15) ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูแนะแนวและผู้ปกครอง
 - 16) ช่วยให้ผู้ชมชนได้รับความสนใจจากนักเรียน
 - 17) ช่วยให้ประเทศชาติมีพลเมืองที่ดี มีความสุข
- สรุป ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวมีผลทั้งต่อตัวนักเรียนเอง ครูแนะแนว ผู้ปกครอง ชุมชนรอบข้างและประเทศชาติด้วย

3.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

กาญจนา สุพรรณคง (2549) ได้ศึกษาในการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง ดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนทำกิจกรรมแนะแนวจำนวน 10 กิจกรรม เป็นระยะเวลา 10 ครั้ง ผลของการศึกษาพบว่า หลังการทำกิจกรรมแนะแนว นักเรียนมีระดับความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติในทั้ง 3 ด้าน คือ เก่ง ดี และสุข

นิตยา อุทการ (2552) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับตัวเองและผู้อื่น ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านความสัมพันธ์กับครู และด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พงศ์พันธุ์ ไชยบุญเรือง (2546) ได้ทำการศึกษาใน ผลของกิจกรรมแนะแนวต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนนารีนุสรณ์ 2 อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กิจกรรมแนะแนว จำนวน 8 กิจกรรม และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

สรายุทธิพย์ อนุมดี (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหอพระ อำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวให้แก่กลุ่มทดลองเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวกับยาเสพติดหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

รุ่งทิวา โพธิ์ใต้ (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนหนองบัววิทยายน โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียน จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง เพิ่มขึ้นกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรุณวรรณ สุวรรตนากุล (2554) ได้ทำการค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตัวเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือกิจกรรมแนะแนวจำนวน 10 กิจกรรม และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองจำนวน 25 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่มีการเห็นคุณค่าตนเองในระดับค่อนข้างน้อย และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก

4. แนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนว

4.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว

ชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวหรือนวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบหนึ่ง ที่นิยมนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัย นักการศึกษา รวมทั้งนักจิตวิทยาหลายท่านได้ใช้ชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป เช่น ชุดการสอน ชุดการแนะแนว ชุดกิจกรรมแนะแนว และโปรแกรมการแนะแนว เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “ชุดกิจกรรมแนะแนว” เป็นชื่อเรียกในลักษณะเดียวกัน ส่วนความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น มีนักวิชาการ นักจิตวิทยาหลายท่านให้นิยามความหมายไว้ ดังนี้

ศิริลักษณ์ ละเอียดอ่อน (2552: 8) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา วัตถุประสงค์และกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจัดทำในลักษณะของสื่อประสม ประกอบด้วย คู่มือครู และ โปรแกรมกิจกรรม โดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น เกมการอภิปราย กรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง ตลอดจนการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรม

จิรพรรณ พูลศรี (2546: 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว คือ เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมาย และขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนวโดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย คู่มือผู้ให้บริการ ซึ่งมีคำชี้แจงการเตรียมการของผู้ให้บริการ แผนการจัดกิจกรรมต่างๆ คู่มือผู้รับบริการซึ่งมีใบงาน ใบความรู้และแบบทดสอบก่อนและหลังการร่วมกิจกรรม และสื่อหรืออุปกรณ์

เนตรนภา กล่องพุดชา (2539: 5) ได้ให้นิยามไว้ดังนี้ ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง นวัตกรรมแผนการสอนหรือโปรแกรมการสอนสำหรับใช้สอนในวิชากิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยวิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบคือ เกม บทบาทสมมติ กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง ละคร กลุ่มย่อย การอภิปราย การบรรยาย การเสนอข้อเสนอสืบ และมีการใช้สื่อการสอนหลายอย่างประกอบกัน เช่น รูปภาพ เพลง เทปบันทึกเสียง มีการให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ

นิชลักษณ์ สุขสวัสดิ์ (2546: 21) ให้ความหมายของชุดกิจกรรมว่า ชุดกิจกรรม คือ เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรม ที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบ ตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว โดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย 1) คู่มือผู้รับบริการ ซึ่งมีคำชี้แจง การเตรียมการของผู้ให้บริการ และแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ 2) คู่มือ

ผู้รับบริการซึ่งมีใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบก่อนและหลังการร่วมกิจกรรม และ 3) สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

จากเนื้อหาข้างต้น สรุปได้ว่า “ชุดกิจกรรมแนะแนว” หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนวโดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย คู่มือครู ซึ่งมีคำชี้แจง แผนการจัดกิจกรรม สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม และแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม

4.2 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว

การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวมีหลักการตามที่ ชีระ ชัยยุทธชรรยง (2533: 65 อ้างใน ชีรนนท์ มีสา 2549: 21) กล่าวไว้เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการสร้างชุดการแนะแนว มีดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดการแนะแนวจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) สร้างโปรแกรมการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

4) นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เนื้อหา อุปกรณ์ และการประเมินผล

5) นำโปรแกรมที่สร้างไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องของกลุ่มและโปรแกรมการสอน โดยใช้ชุดการแนะแนวตลอดจนเวลาที่ใช้

6) ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับ สันทัต ภิบาลสุข (2522 อ้างในเนตรนภา กล่องพุชา 2539: 13) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวไว้ ดังนี้

1) กำหนดหมวดหมู่เนื้อหา (subject) และประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดหมู่วิชา หรือผสมกันไป

2) กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย (units) ประมาณเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา

3) กำหนดหัวเรื่อง ว่าแต่ละหน่วยควรจะให้อะไรแก่ผู้เรียนบ้าง โดยแบ่งเป็นหัวเรื่องย่อยๆ (topics) ให้ชัดเจน

4) กำหนดความคิดรวบยอด (concept) และหลักการให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง

- 5) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง
- 6) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นแนวทางในการเลือก และการผลิตสื่อการสอน
- 7) กำหนดแบบประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์
- 8) การเลือกผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ แล้วจัดเอาไว้เป็นชุดๆ อาจใส่ซองหรือกล่องตามความเหมาะสม
- 9) หาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยการทดลองใช้เพื่อหาข้อมูลมาปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 10) นำชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพ แล้วไปใช้สอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอน ตามระดับการศึกษาและวัยของผู้เรียน

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว ต้องมีการศึกษาวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับแรก อันดับที่สองคือการสร้างโปรแกรมหรือชุดกิจกรรม และเครื่องมือที่ใช้วัดกิจกรรมแนะแนว คือ แบบประเมินชุดกิจกรรม อันดับที่สามคือ การหาประสิทธิภาพของทั้งชุดกิจกรรมแนะแนว และเครื่องมือที่ใช้ในชุดกิจกรรมแนะแนว โดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว อันที่สี่คือ การนำชุดกิจกรรมแนะแนวและแบบประเมินชุดกิจกรรมแนะแนวไปทดลองใช้ (try out) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และอันดับสุดท้ายคือ การนำชุดกิจกรรมแนะแนว และแบบประเมินชุดกิจกรรมแนะแนวที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

วารี คชศิลา (2546) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี และผลการจากวิจัยพบว่า (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) นักเรียนมีความเข้าใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก

ศิริรัตน์ แสนยากุล (2546) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระแม่มีริสาธูประดิษฐ์ กรุงเทพมหานคร โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกเจาะจง แล้วจับคู่นักเรียนที่มีคะแนนจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ใกล้เคียงกัน จากนั้นสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าความเที่ยง .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนและการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วินิต้า ซีโรอี ได้ทำการศึกษาเรื่อง การแนะแนวเรื่องอาชีพและวุฒิภาวะสำหรับการทำงานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: ประสพการณ์ของชาวอินเดีย จากการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงมีวุฒิภาวะสำหรับการทำงานมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนโรงเรียนเอกชนแสดงถึงวุฒิภาวะสำหรับการทำงานมากกว่านักเรียนโรงเรียนของรัฐบาล และนักเรียนที่มาจากโรงเรียนซึ่งมีระบบการแนะแนวเรื่องอาชีพที่ดีมีวุฒิภาวะสำหรับการทำงานที่สูงกว่านักเรียนที่มาจากโรงเรียนซึ่งไม่มีระบบการแนะแนว

จากงานวิจัยข้างต้นที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวและชุดกิจกรรมแนะแนวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามที่ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์เอาไว้ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าตอก อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 10 สัปดาห์ โดยใช้กิจกรรมแนะแนวจำนวน 8 กิจกรรม พร้อมทั้งการปฐมเทศและการปัจฉิมนิเทศของการจัดกิจกรรมแนะแนวร่วมด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. รูปแบบการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 ห้อง จำนวนนักเรียน 80 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 27 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และกิจกรรมแนะแนวปกติ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

3. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลัง (Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	เรียน	ทดสอบหลังเรียน	ระยะติดตามผล
กลุ่มทดลอง	E_1	X	E_2	E_3
กลุ่มควบคุม	C_1	O	C_2	

เมื่อ X แทน การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

O แทน การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ

E_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

E_2 แทน การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

E_3 แทน การทดสอบในระยะติดตามผล

C_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

C_2 แทน การทดสอบหลังทดลองของกลุ่มควบคุม

แบบแผนการทดลอง เป็นการทดลองแบบสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลอง ทำการทดสอบก่อนจัดกิจกรรม (E_1) ด้วยแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ แล้วจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 กิจกรรม เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จแล้วทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรม (E_2) ด้วยแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ หลังจากนั้น 3 สัปดาห์ ทำการทดสอบอีกครั้งในระยะติดตามผล (E_3) ส่วนกลุ่มควบคุม ทำการทดสอบก่อนจัดกิจกรรม (C_1) ด้วยแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ แล้วจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ เมื่อจัดกิจกรรมเสร็จแล้วทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรม (C_2) ด้วยแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อชุดเดิม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

4.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ

4.1 แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

5. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย

ขั้นที่ 2 สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและความมุ่งหมายของกิจกรรมที่ใช้ในแต่ละครั้ง โดยพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวจากโปรแกรมการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกัลยา กริธาธร (2545) โดยได้ปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อเป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรม ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) นำโครงสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนวจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างและความตรงตามเนื้อหา ให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติ โดยในกิจกรรมที่ 3 ผศ.ดร. นงลักษณ์ เจียนงาม ได้แนะนำให้นับถึงความภูมิใจในความสามารถของเด็กนักเรียนแต่ละคนมากกว่าแค่ชีวิตที่คะแนนหรือผลการเรียนของเด็กๆ เพราะไม่ว่านักเรียนจะเก่งหรือไม่เก่งในวิชาใดก็ตาม แต่หากพวกเขามีความสุขที่ได้เรียน สิ่งนี้จะเป็นตัวช่วยให้มีการตัดสินใจเลือกการศึกษาต่อได้ดีขึ้น คุณสุทธิณีย์ ฉัตรยาลักษณ์ ได้แนะนำว่าให้สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคนอย่างใกล้ชิด หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนว จำนวน 5 ท่าน มาพิจารณาความสอดคล้องของการประเมินโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2) นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปาง จำนวน 20 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3) นำชุดกิจกรรมมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เหมาะสมและนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง

4) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ใช้กับกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยทดลองทั้งสิ้น 10 ครั้งๆ ละ 50 นาที

5.2 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย

ขั้นที่ 2 สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและความมุ่งหมายของกิจกรรมที่ใช้ในแต่ละครั้ง โดยพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวจากโปรแกรมการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกัลญา กริธาธร (2545)

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมแนะแนว ได้ดำเนินการโดยนำกิจกรรมปกติไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ ภาษานิยามศัพท์เฉพาะ กิจกรรม เนื้อหา วิธีการดำเนินการ และการประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 4 นำกิจกรรมแนะแนวปกติ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปาง จำนวน 20 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป กิจกรรมแนะแนวปกติใช้กับกลุ่มควบคุมทั้งสิ้น 10 ครั้งๆ ละ 50 นาที

5.3 การสร้างแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ที่ใช้ในการวิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจ เพื่อกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ข้อ ซึ่งลักษณะแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ เป็นแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดที่

เกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ 4 ด้าน คือ การกำหนดเรื่องที่ต้องตัดสินใจ การพิจารณาทางเลือก การประเมินความเสี่ยง และการดำเนินการตัดสินใจ โดยข้อคำถามทั้งหมด ประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายด้านบวก 27 ข้อและความหมายด้านลบ 3 ได้แก่ข้อที่ 2, 6 และ 30

เกณฑ์การให้คะแนน แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้อความด้านบวก	5	4	3	2	1
ข้อความด้านลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายระดับทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ มีดังนี้

คะแนนระหว่าง 127-150 = มีระดับทักษะการตัดสินใจมากที่สุด

คะแนนระหว่าง 103-126 = มีระดับทักษะการตัดสินใจมาก

คะแนนระหว่าง 80-102 = มีระดับทักษะการตัดสินใจปานกลาง

คะแนนระหว่าง 55-78 = มีระดับทักษะการตัดสินใจน้อย

คะแนนระหว่าง 30-54 = มีระดับทักษะการตัดสินใจน้อยที่สุด

ขั้นที่ 2 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ฉบับร่าง ที่สร้างขึ้นและปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและสำนวนการใช้ภาษาตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมโดยทั่วไป

ขั้นที่ 3 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ที่สร้างและปรับปรุงตามคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของข้อความ และความตรง (Validity) ตามเนื้อหาของข้อคำถาม

ข้อที่ 4 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ มาตรฐานตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างนิยามกับข้อคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง .66-1

ขั้นที่ 5 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ฉบับร่างที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ส่งให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่งเพื่อความสมบูรณ์ ถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 6 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำแพร่ จำนวน 27 คน แล้วนำผลการทดลองใช้มาหาคุณภาพ

ขั้นที่ 7 แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง .25-.60 ซึ่งเป็นค่าที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัยและหาค่าความเที่ยงของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ .90 ซึ่งเป็นค่าที่ได้มาตรฐานสำหรับงานวิจัย

ขั้นที่ 8 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป
ตัวอย่าง แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ด้านบวก

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ฉันรู้จักความหมายของ “การตัดสินใจ”					
00	ฉันรู้จักความสนใจความชอบและความถนัดของตนเอง					

ตัวอย่าง แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ด้านลบ

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ฉันเป็นคนตัดสินใจก่อนที่จะได้รับข้อมูลครบถ้วน					
00	ฉันกังวลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกการศึกษาต่อ					

6. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

6.1 ขั้นเตรียม

6.1.1 เตรียมกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 ห้องเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 27 คน และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 27 คน

6.1.2 ปฐมนิเทศนักเรียน เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

6.1.3 ตรวจสอบความเรียบร้อย ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอธิบายการใช้บทเรียนและจุดมุ่งหมายในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียนเข้าใจ

6.2 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

6.2.1 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งผ่านกระบวนการหาคุณภาพแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้

6.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละกิจกรรม ดังนี้

1) กลุ่มทดลอง ระยะเวลาในการทดลองใช้เวลาทดลองวันละ 50 นาที เป็นจำนวน 10 ครั้ง โดยผู้วิจัยทดลองด้วยตนเอง ดังกำหนดการจัดกิจกรรมที่แสดงในตารางที่ 3.3 โดยผู้วิจัยทดลองด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2556 ถึงวันที่ 18 ธันวาคม 2556 เป็นเวลาทั้งหมด 3 สัปดาห์

2) กลุ่มควบคุม ระยะเวลาในการทดลองใช้เวลาทดลองวันละ 50 นาที เป็นจำนวน 10 ครั้ง โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดกิจกรรมด้วยตนเองในระยะเวลาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง

6.2.3 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นชุดเดิมมาทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมสุดท้าย ตรวจสอบให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้

6.2.4 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาทำการทดสอบในระยะติดตามผล หลังจากจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มทดลองอีกครั้งในวันที่ 13 มกราคม 2557 เดือน ตรวจสอบให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก
จังหวัดเชียงใหม่

คาบที่	กิจกรรม	การทำกิจกรรมแนะแนว	
		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	ทดสอบก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	/	/
2	ฉันคือใคร	/	/
3	ภูมิใจในตนเอง	/	/
4	รู้จักตัวเลือก	/	/
5	แนะแนวการศึกษาต่อสายสามัญ	/	/
6	แนะแนวการศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา	/	/
7	วางแผนก่อนตัดสินใจ	/	/
8	ฉันเลือกที่จะ...	/	/
9	มุ่งสู่ความสำเร็จ	/	/
10	ทดสอบหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	/	/
11	ทดสอบระยะติดตามผล	/	-

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยได้ทำการสอนด้วยตนเอง โดยใช้คาบกิจกรรมแนะแนวและคาบภาษาอังกฤษ เพื่อให้การแบ่งเวลาสำหรับการสอนทั้งสองกลุ่มเท่าเทียมกัน

7. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 สถิติพื้นฐาน

7.1.1 ค่าเฉลี่ย

7.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

7.2.1 วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามกับ
ข้อคำถาม (Index of concordance)

7.2.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (item-total correlation หรือ r)

7.2.3 วิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบประเมิน โดยใช้สูตร Alpha-Coefficient
ของครอนบาค (Cronbach)

7.2.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง
ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะ
การตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และระยะเวลาติดตามผล โดยใช้การทดสอบค่าที่ t-test (Dependent)

7.2.5 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง
ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ โดยใช้การทดสอบค่าที่แบบอิสระต่อกัน
t-test (Independent)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 ซึ่งมีผลการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

2.3 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับระยะติดตามผล

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ลักษณะทางชีวสังคมและสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเป็นดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางชีวสังคมและสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ลักษณะทางชีวสังคม	จำนวน		ร้อยละ		
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	
เพศ	ชาย	15	14	55.6	51.9
	หญิง	12	13	44.4	48.1
อายุ	สูงสุด	16	16		
	ต่ำสุด	14	14		
	เฉลี่ย	14.85	14.81		
อาชีพบิดา	รับจ้าง	20	22	74.1	81.5
	รับราชการ	1	-	3.7	-
	เกษตรกร	-	1		3.7
	ค้าขาย	6	1	22.2	3.7
	อื่นๆ	-	3		11.1
อาชีพมารดา	รับจ้าง	17	23	63.0	85.2
	รับราชการ	-	-	-	-
	เกษตรกร	-	3	-	11.1
	ค้าขาย	10	1	37.0	3.7
เกรดเฉลี่ย	2.00-2.49	9	8	33.3	29.6
	2.50-2.99	7	7	25.9	25.9
	3.00-3.49	5	7	18.5	25.9
	3.50-4.00	6	5	22.2	18.5

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มทดลองมีจำนวนทั้งหมด 27 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 12 คน อายุของกลุ่มทดลองมากที่สุดคือ 16 ปี น้อยที่สุดคือ 14 ปี โดยมีค่าเฉลี่ยอายุอยู่ที่ 14.85 อาชีพของ

บิดาของกลุ่มทดลอง ประกอบด้วย อาชีพรับจ้าง 20 คน คิดเป็นร้อยละ 74.1 อาชีพรับราชการ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และอาชีพค้าขาย 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ส่วนอาชีพของมารดาของกลุ่มทดลอง ประกอบด้วย อาชีพรับจ้าง 17 คน คิดเป็นร้อยละ 63 และอาชีพค้าขาย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 32 เกรดเฉลี่ยผลการเรียนของกลุ่มทดลองแบ่งออกเป็นสี่กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ได้เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.49 มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.50-2.99 มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.00-3.49 มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2

กลุ่มควบคุมมีจำนวนทั้งหมด 27 คน แบ่งเป็นเพศชาย 14 คน เพศหญิง 13 คน อายุของกลุ่มควบคุมมากที่สุดคือ 16 ปี น้อยที่สุดคือ 14 ปี โดยมีค่าเฉลี่ยอายุอยู่ที่ 14.81 อาชีพของบิดาของกลุ่มควบคุมประกอบด้วย อาชีพรับจ้าง 22 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 อาชีพเกษตรกร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 อาชีพค้าขาย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และอาชีพอื่นๆ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ส่วนอาชีพของมารดาของกลุ่มควบคุม ประกอบด้วย อาชีพรับจ้าง 23 คน คิดเป็นร้อยละ 85.2 อาชีพเกษตรกร 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และอาชีพค้าขาย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 เกรดเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมแบ่งออกเป็นสี่กลุ่มเช่นกัน เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.49 มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.50-2.99 มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 เกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.00-3.49 มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 และเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และกลุ่มควบคุม ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ดังที่แสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ (n=54)

กลุ่มตัวอย่าง	\bar{x}	SD	t
กลุ่มทดลอง	95.07	7.67	.47
กลุ่มควบคุม	94.03	8.24	

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีทักษะการตัดสินใจด้านการศึกษาต่อใกล้เคียงกัน

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และกลุ่มควบคุมหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ ดังที่แสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ (n=27)

กลุ่มทดลอง	\bar{x}	SD	t
ก่อนการทดลอง	95.07	7.67	13.32**
หลังการทดลอง	118.81	9.84	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และกลุ่มควบคุมหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ ดังที่แสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ (n=54)

กลุ่มตัวอย่าง	\bar{x}	SD	t
กลุ่มทดลอง	118.81	9.84	9.74**
กลุ่มควบคุม	95.96	7.17	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

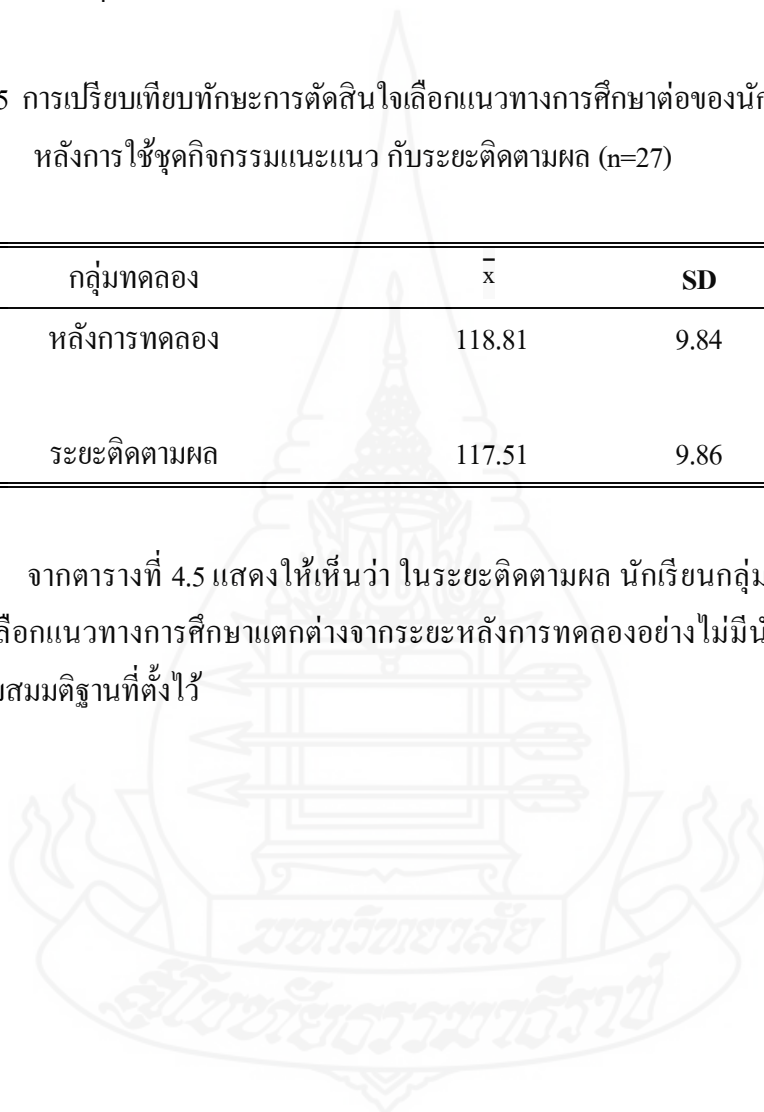
จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับระยะติดตามผล ดังที่แสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับระยะติดตามผล (n=27)

กลุ่มทดลอง	\bar{x}	SD	t
หลังการทดลอง	118.81	9.84	.712
ระยะติดตามผล	117.51	9.86	

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ในระยะติดตามผล นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว กับระยะติดตามผล

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

1.2.2 นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

1.2.3 นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างกับระยะติดตาม

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 80 คน จำนวน 3 ห้อง โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 54 คน จำนวน 2 ห้อง โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 27 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
- 2) ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ
- 3) แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเตรียม

(1) เตรียมกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 ห้องเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 27 คน และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 27 คน

(2) ปฐมนิเทศนักเรียน เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

(3) ตรวจสอบความเรียบร้อย ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(4) อธิบายการใช้บทเรียนและจุดมุ่งหมายในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียนเข้าใจ

2) ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งผ่านกระบวนการหาคุณภาพแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้

(2) ผู้วิจัยดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละกิจกรรม ดังนี้

ก) กลุ่มทดลอง ระยะเวลาในการทดลองใช้เวลาทดลองวันละ 50 นาทีเป็นจำนวน 10 ครั้ง โดยผู้วิจัยทดลองด้วยตนเอง ดังกำหนดการจัดกิจกรรมที่แสดงในตารางที่ 3.2 โดยผู้วิจัยทดลองด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2556 ถึงวันที่ 18 ธันวาคม 2557 เป็นเวลาทั้งหมด 3 สัปดาห์

ข) กลุ่มควบคุม ระยะเวลาในการทดลองใช้เวลาทดลองวันละ 50 นาทีเป็นจำนวน 10 ครั้ง โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดกิจกรรมด้วยตนเองในระยะเวลาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง

(3) นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นชุดเดิมมาทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมสุดท้าย ตรวจสอบให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้

(4) นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาทำการทดสอบในระยะติดตามผล หลังจากจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มทดลองอีกครั้งในวันที่ 13 มกราคม 2557 ตรวจสอบให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ คือ

1) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of concordance) จากผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนวเพื่อหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมด้านความตรงตามโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหา

2) เปรียบเทียบคะแนนทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังและระยะติดตามผล ในการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อโดยการทดสอบค่าที แบบไม่อิสระ

3) เปรียบเทียบคะแนนทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อโดยการทดสอบค่าที แบบอิสระต่อกัน

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

1.4.1 หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4.2 หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ระยะติดตามผล นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างกับระยะติดตาม

2. อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อแล้ว นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงมากกว่าก่อนได้รับการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวาริ คชศิลา (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี และผลการจากวิจัยพบว่า (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) นักเรียนมีความเข้าใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาของนิตยา อุทการ (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับตัวเองและผู้อื่น ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านความสัมพันธ์กับครู และด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อซึ่งพัฒนามาจากชุดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกัลยา ภิรธาธร (2545) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หลักและแนวทางในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว เทคนิคการจัดกิจกรรมแนะแนว งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว ตลอดจนคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งนำหลักพื้นฐานของการตัดสินใจจากเนื้อหากระบวนการตัดสินใจของทอลเบิร์ต (Tolbert, 1974; อ้างใน วาริ คชศิลา, 2546: 12) และคณัย จันทร์เจ้าฉาย (2547: 13; อ้างใน ปณิชา จีรพรชัย, 2553: 91) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกทางการศึกษาต่อ โดยแบ่งการกิจกรรมออกเป็น 3 ช่วง คือกิจกรรมเพื่อศึกษาข้อมูลและจำแนก

ปัญหากิจกรรมเพื่อจัดลำดับความชอบและทางเลือก และกิจกรรมเพื่อประเมินผลและตัดสินใจเลือกจนได้กรอบแนวคิดที่เป็นโครงสร้างและเนื้อหากิจกรรมที่เหมาะสมทำให้เพิ่มทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนหลังการทดลองได้

2.2 หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของรุ่งทิwa โพธิ์ใต้ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนหนองบัววิทยายน โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียน จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียน มีกิจกรรมที่พัฒนาให้นักเรียนให้ได้ฝึกการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและฝึกการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ โดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น กิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย กรณีตัวอย่าง เกม เป็นต้น ตลอดจนมีการใช้อุปกรณ์และสื่อต่างๆ อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา ทำให้นักเรียนได้รู้จักและฝึกฝนทักษะการตัดสินใจได้ด้วยตนเองพร้อมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ซึ่งชุดกิจกรรมแนะแนวที่พัฒนาขึ้นมาได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจและสามารถเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่เหมาะสมกับตัวนักเรียนได้ด้วยตนเองทำให้มีผลแตกต่างจากกิจกรรมแนะแนวปกติ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้เพียงข้อมูลทั่วไป และไม่เน้นการค้นคว้าและการฝึกฝนในด้านทักษะการตัดสินใจ

2.3 ระยะเวลาติดตามผล นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อไม่แตกต่างจากหลังการทดลองเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มทดลองยังคงมีทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่ออยู่อย่างเหมาะสมทั้งหลังการทดลองและในระยะเวลาติดตามผล แม้ผลการคำนวณจะลดลงบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณิศา ปลอดโปร่ง (2555: ง) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และพบผลที่สำคัญคือ (1) ภายหลังจากทดลองนักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียนสูงขึ้นกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 (2) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียนสูงกว่าของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ในระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียนสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลนักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.1.1 จากการทำวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ซึ่งในการนำแบบประเมินไปใช้ ควรที่จะพิจารณาถึง

1) ผู้ที่ต้องการนำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ควรศึกษารายละเอียดของแบบประเมินควบคุมกับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และทดลองทำแบบทดสอบด้วยตนเองก่อน เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น

2) ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง ผู้ทำการวิจัยควรทำด้วยตนเอง เพื่อที่จะได้อธิบายรายละเอียดและวิธีการทำแบบประเมินให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจตรงกันและมีความถูกต้อง

3.1.2 การทำวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ในการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ผู้วิจัยควรศึกษาคำชี้แจง จุดประสงค์ สาระสำคัญและรายละเอียดอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจมากขึ้น ควรเตรียมสื่อ อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนการทำกิจกรรมทุกครั้ง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ เช่น รายได้ของครอบครัว ค่านิยมการศึกษาในปัจจุบัน หรือ ค่านิยมของอาชีพในปัจจุบัน เป็นต้น

3.2.2 ในการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อครั้งต่อไปควรมีการทดลองใช้กับนักเรียนในชั้นอื่นๆ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กรุงเทพมหานคร
- กระทรวงศึกษาธิการ (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*
กลุ่มบุคลิกภาพ กองส่งเสริมการมีงานทำ กระทรวงแรงงาน *บุคลิกภาพและการศึกษาต่อ*
สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2556 จาก www.vgnew.com
- กัลญา กริชาธร (2545) “การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี” สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กาญจนา สุพรรณคง (2549) “การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง” การค้นคว้าแบบอิสระ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กิตติ ภัคดีวัฒนะกุล (2546) *คัมภีร์ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและระบบผู้เชี่ยวชาญ*
กรุงเทพมหานคร เลทีพี คอมพ์แอนด์ คอนซัลท์
- จรัส วงษชิต (2554) “การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในจังหวัดสุโขทัย” วิทยานิพนธ์ ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- จรีพรรณ พูลศรี (2546) “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัว
กับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต”
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2542) *กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน* โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ ภาควิชา
จิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
- ชุตินันทร อาษากิจ (2552) “ผลของโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง
ต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะการตัดสินใจของเด็กไร้สัญชาติ
ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน” การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาสตรมหาบัณฑิต
จิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จิตากร สุรินทร์ (2548) “การตัดสินใจเลือกศึกษาคณะบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย”

การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ทรงกลด สุโธ (2553) “ผลของการวางแผนอนาคตตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสที่มีต่อ
การตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวใหญ่ จังหวัด
นครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ทรูปลูกปัญญา (2556) “หลักสูตรการศึกษาต่ออาชีวศึกษา” สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2556

จาก www.truelookpanya.com

ทิพวรรณ นันตระกูล (2544) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อ
ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เทพ สงวนกิตติพันธ์ (2554) “บทความการตัดสินใจ – วิชาการสู่สังคม” ศูนย์วิทย์พัฒนาอุดรธานี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2556

จาก <http://www.stou.ac.th/Offices/rdec/udon/upload/societies.html>

ธีรนนท์ มีสา (2549) รายงานผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชน
บ้านหัววัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

นิชลักษณ์ สุขสวัสดิ์ (2546) “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปากพอง
จังหวัดนครศรีธรรมราช”. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนว นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

นิตยา วิเศษพานิช (2546) “การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปงสนุก จังหวัดลำปาง” การค้นคว้าแบบอิสระ
ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นิตยา อุทธร (2552) “การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่”
การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- เนตรนภา กล่องพุดชา (2539) “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านสะเดา หนองไผ่ อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ปณิชา จิรพรชัย (2553) “การพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมทักษะการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุฎิบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปิติพร เพชรสุก (2548) “การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปิยะนุช เหลืองงาม (2552) “บรรทัดฐานในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการเรียนวิทยาศาสตร์เรื่องภาวะโลกร้อน ตามแนวทางการสอนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม (STS)” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษาศาสตร์วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ฝ่ายกิจกรรมแนะแนว โรงเรียนบ้านโนนกลุ่มมิตรภาพที่ 210 *แผนผังการศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* ม.ป.ป
- พงศ์พันธุ์ ไชยบุญเรือง (2546) “ผลของกิจกรรมแนะแนวต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รศนา อัจชะกิจ (2535) *กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รุ่งทิวา โพธิ์ใต้ (2551) “ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เรวัฒน์ วัฒนไชย “ความตระหนักในคุณค่าแห่งตน” โรงเรียนพระนอนวิทยาคม กาฬสินธุ์ ม.ป.ป. โรงเรียนชลประทานวิทยา (2556) “แผนการเรียนสายสามัญ” สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2556 จาก www.cpw.ac.th.

โรงเรียนชลประทานวิทยา (2556) “งานวิชาการ บทความวิชาการ” สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2556

จาก <http://www.cpw.ac.th>.

วรพจน์ บุษราคัมวดี (2551) *วิชาการและการจัดการ* ปทุมธานี คณะวิทยาการและ

การจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

วรรณิศา ปลอดโปร่ง (2555) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง

ในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

วันชัย แก้วนาคแนว (2550) “การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับ

อุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์” วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วารี คชศิลา (2546) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับ

อุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา

จังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนว)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

_____ (2556) “แบบสำรวจบุคลิกภาพ” สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2556 จาก www.eduzones.com.

ศักรินทร์ เมืองมูล (2552) “การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน

ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแมริมวิทยาคม

จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา

และการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศิริณี พูวุฒิ (2543) “ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนในสถาน

พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ

ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศิริรัตน์ แสนยากุล (2546) “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาแรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระแม่มีรีสาธูประดิษฐ์

กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ศิริลักษณ์ ละเอียดอ่อน (2552) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการ
 พินฝ่าปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสี่อานา
 จังหวัดอานาเจริญ” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนว)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ศุวิมล เสริมสุข (2551) “ทักษะการตัดสินใจ” สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2556 จาก
<http://www.gotoknow.org/posts/170502>
- สรายุทิพย์ อนุมัติ (2544) “ผลของกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวกับ
 ยาสพดิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหอพระ อำเภอเมือง เชียงใหม่”
 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556) “รายชื่อสถานศึกษาส่วนภูมิภาค เชียงใหม่”
 สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2556 จาก <http://www.vec.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2556) “รายชื่อสถานศึกษาส่วนภูมิภาค เชียงใหม่”
 สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2556 จาก <http://www.opec.go.th>.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2556) “รายชื่อสถานศึกษาส่วนภูมิภาค เชียงใหม่”
 สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2556 จาก http://www.obec.go.th/obec_scd.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
 (2551) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551 พิมพ์ครั้งที่ 2 ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
 กรุงเทพมหานคร 2553
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
 (2553) แนวทางการทำจุดเน้น การพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ
- แสงเทียน (2556) “ปรัชญาแห่งความสำเร็จ” สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2556 จาก www.oknation.net.
- อรุณวรรณ สุวรรตนากุล (2554) “การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”
 การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อลัน เจ โรวี (2550) การตัดสินใจทางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร เอ็กซ์เปอร์เน็ท หน้า 22-24
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2554) การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้ สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2556
 จาก <http://www.panchalee.wordpress.com>.

Nicole L. Wood. (2012) Individual Differences in Decision Making As Predictors of Good Decision Making. A Thesis, Master of Art, Graduate College of Bowling Green State University.

Stuart M. Dillon. Descriptive Decision Making: Comparing Theory with Practice. Department of Management Systems, University of Waikato, New Zealand.

VineetaSirohi, PHD, Associate Professor. Vocational Guidance and Career Maturity among Secondary School Students: An Indian Experience. National University of Educational Planning and Administration, New Delhi, India.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

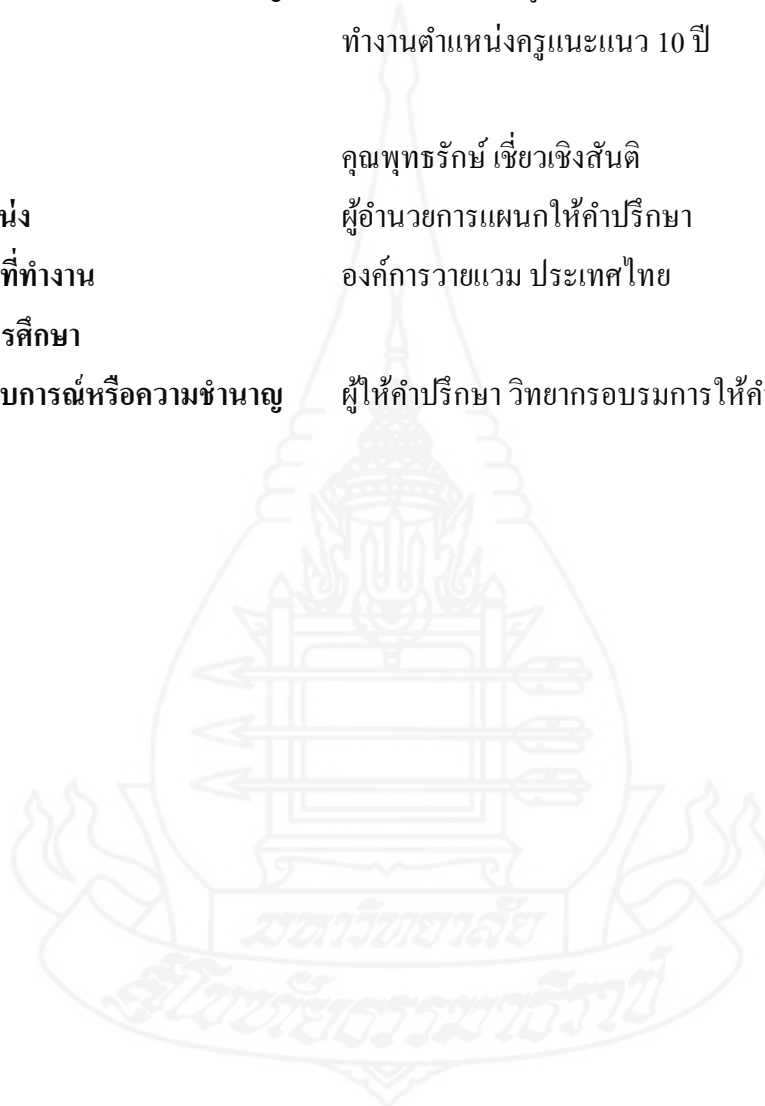
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. ชื่อ ศศ. ดร. นงลักษณ์ เจียนงาม
ตำแหน่ง อาจารย์แนะแนว
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ หัวหน้างานแนะแนว
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ผู้ช่วยคณบดี
ฝ่ายพัฒนาคุณภาพนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ชื่อ คุณสุทธิณีย์ ฉัตรยาลักษณ์
ตำแหน่ง พนักงานปฏิบัติงาน
สถานที่ทำงาน งานแนะแนวและจัดหางาน กองพัฒนานักศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา วท.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์หรือความชำนาญ พนักงานมหาวิทยาลัย งานแนะแนวและจัดหางาน 16 ปี
3. ชื่อ อาจารย์รุจิรัตน์ แก้วกลางเมือง
ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านสันป่าสัก อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (สาขาวิจัยและสถิติการศึกษา)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้างานแนะแนวโรงเรียน 16 ปี
รับราชการครู 36 ปี

4. ชื่อ อาจารย์กนิษฐรัตน์ พลศักดิ์
ตำแหน่ง ครูสังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนมงฟอร์ต อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ประกอบอาชีพครูสังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน 27 ปี
ทำงานตำแหน่งครูแนะแนว 10 ปี
5. ชื่อ คุณพุทธรักษ์ เชื้อวงษ์สันติ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการแผนกให้คำปรึกษา
สถานที่ทำงาน องค์การวางแผน ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้ให้คำปรึกษา วิทยากรอบรมการให้คำปรึกษา

ภาคผนวก ข

แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

แบบประเมินนี้จัดทำเพื่อสำรวจทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนในด้านการศึกษาข้อมูล จำแนกปัญหา การจัดลำดับความสนใจและทางเลือก และการประเมินผล และการตัดสินใจเลือกข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ของการศึกษามีได้มีผลกระทบต่อตัวผู้ประเมิน ขอให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับการตัดสินใจเพียงคำตอบเดียว

แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความและเติมข้อมูลในช่องว่างให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

1. เพศ
 - () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. อาชีพบิดา
 - () รับจ้าง () รับราชการ
 - () เกษตรกรรม () ค้าขาย
 - () อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. อาชีพมารดา
 - () รับจ้าง
 - () รับราชการ
 - () เกษตรกรรม
 - () ค้าขาย
 - () อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. ผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา
 - () 2.00-2.49
 - () 2.50-2.99
 - () 3.00-3.49
 - () 3.50-4.00

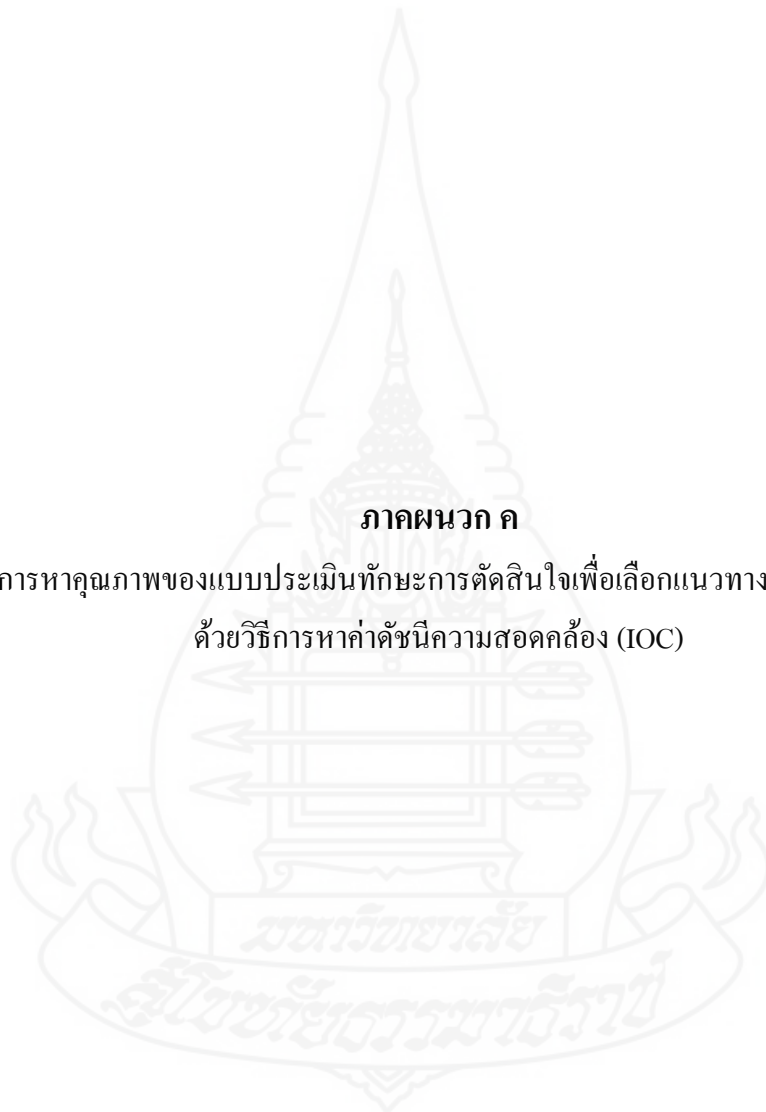
ตอนที่ 2 ตัวอย่างแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ฉันรู้จักความหมายของ “การตัดสินใจ”					
2	ฉันเป็นคนตัดสินใจก่อนที่จะได้รับข้อมูลครบถ้วน					
3	ฉันรู้จักแนวทางการศึกษาต่อสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย					
4	ฉันกังวลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกการศึกษาต่อ					
5	ฉันมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ					
6	ฉันขอคำแนะนำจากคุณครูและผู้ปกครองในเรื่องการศึกษาต่อ					

ภาคผนวก ค

ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

**สรุปการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในการหาความสอดคล้อง
ของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางการศึกษาต่อ**

คำชี้แจง พิจารณาแบบวัดแต่ละข้อว่าสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนด โดยกำหนดเกณฑ์
การประเมิน

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้น สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนด
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้น สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนด
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้น ไม่สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนด

รายนามผู้เชี่ยวชาญมี ดังนี้

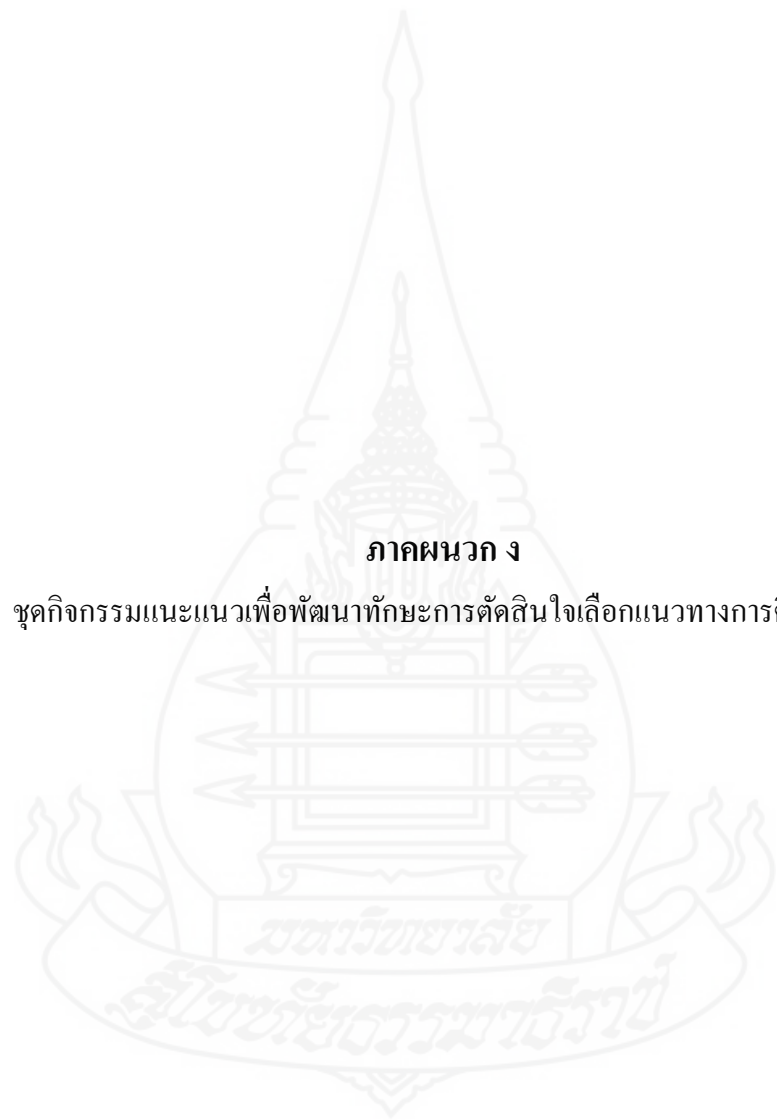
1. ผศ. ดร. นงลักษณ์ เจียนงาม
2. คุณสุทธิชัย ภัทรบาลักษณ์
3. อาจารย์กนิษฐรินทร์ พลศักดิ์
4. อาจารย์รุจิรัตน์ แก้วกลางเมือง
5. คุณพทุทธิชัย เชี่ยวเชิงสันติ

ตัวอย่างคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการพิจารณา	คะแนนประเมิน/ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	นิยามปฏิบัติการที่ 1: กำหนดเรื่องที่ต้องตัดสินใจ การกระทำที่นักเรียนแสดงออกว่าเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สถานการณ์ เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ปรากฏชัดเจนว่า อะไรคือประเด็นหรือเรื่องราวที่ต้องทำการตัดสินใจ						
1.	ฉันรู้จักความหมายของ “การตัดสินใจ”	+1	+1	+1	0	+1	.80
2.	ฉันเป็นคนตัดสินใจก่อนที่จะได้รับข้อมูลครบถ้วน (ด้านลบ)	+1	+1	+1	+1	+1	1
	นิยามปฏิบัติการที่ 2: พิจารณาทางเลือก พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงให้เห็นว่ามีความเข้าใจ และ บอกถึงวิธีการหรือแนวทางอันเป็นทางเลือกหลากหลาย ที่มีความเป็นไปได้จริงในการทำการตัดสินใจ						

ข้อที่	รายการพิจารณา	คะแนนประเมิน/ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
3	ฉันรู้จักแนวทางการศึกษาต่อสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	ฉันมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	นิยามปฏิบัติการที่ 3: ประเมินความเสี่ยงทางเลือก การกระทำที่นักเรียนแสดงออกว่าสามารถจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกที่กำหนดโดยพิจารณาทางที่มีผลดีต่อตนเองและต่อผู้อื่นมากกว่าผลเสีย						
5	ฉันกังวลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกการศึกษาต่อ (ด้านลบ)	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	ฉันขอคำแนะนำจากคุณครูและผู้ปกครองในเรื่องการศึกษาต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ง

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ชี้แจง

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ได้สร้างขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยเน้นการศึกษาข้อมูล การจำแนก ปัญหาก่อนจะทำการประเมินเพื่อตัดสินใจ และนำเทคนิคแบบแบ่งกลุ่มทำงานเทคนิคแบบอภิปราย เทคนิคแบบสถานการณ์จำลอง และเทคนิคแบบยึดปัญหาเป็นหลัก มาใช้ร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะ การตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อให้กับนักเรียน ทั้งนี้กระบวนการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นทำกิจกรรม ขั้นสรุป และการประเมินผล

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นมีทั้งหมด 10 กิจกรรม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม จำนวน 10 ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 50 นาที ชุดกิจกรรมแนะแนวแต่ละชุดกิจกรรมประกอบด้วย จุดประสงค์ของกิจกรรม สารสำคัญ สื่อและอุปกรณ์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม โดยบางกิจกรรมจะมีเอกสารความรู้เพิ่มเติมจากใบความรู้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันประกอบด้วย

โครงสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

คาบที่	กิจกรรม	การทำกิจกรรมแนะแนว	
		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	ทดสอบก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	/	/
2	ฉันคือใคร	/	/
3	ภูมิใจในตนเอง	/	/
4	รู้จักตัวเลือก	/	/
5	แนะแนวการศึกษาต่อสายสามัญ	/	/
6	แนะแนวการศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา	/	/
7	วางแผนก่อนตัดสินใจ	/	/
8	ฉันเลือกที่จะ...	/	/
9	มุ่งสู่ความสำเร็จ	/	/
10	ทดสอบหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	/	/
11	ทดสอบระยะติดตามผล	/	-

กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ

จุดประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและทำความรู้จักกันระหว่าง ครู (ผู้วิจัย) และนักเรียน
2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาท หน้าที่ของครู และนักเรียน ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

เวลา 50 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. ลูกบอลสี 2 ลูก
2. กระดาษหนังสือพิมพ์
3. ซีดีเพลง
4. ตารางกิจกรรมสำหรับนักเรียน
5. แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ครูกล่าวทักทายและแนะนำตัวเอง
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ทีมๆ ละ 10-13 คน เพื่อเล่นเกม “duck duck...goose” (เล่นคล้าย มอญซ่อนผ้า แทนที่จะร้องเพลง แต่ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแทน)
 - 2.1 ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม แล้วคนเป็น “it” จะพูดคำว่า duck เมื่อเดินผ่านเพื่อนที่ไม่ต้องการนั่งแทนที่ แต่หากนักเรียนต้องการนั่งแทนที่เพื่อนคนไหน นักเรียนจะพูดคำว่า goose วางลูกบอลด้านข้างเพื่อน
 - 2.2 เพื่อนคนไหนที่ถูกเรียกว่า goose ต้องรีบจับลูกบอล และวิ่งได้และนำลูกบอลไปแตะหลังคนที่ เป็น it ให้ได้ก่อนที่จะนั่งแทนที่ (ห้ามขว้าง)
 - 2.3 หากคนที่ เป็น it นั่งได้ก่อน คนที่ถูกเรียกว่า goose ต้องเปลี่ยนไปเป็น it แต่หากถูกลูกบอลแตะร่างกายก็ต้องทำหน้าที่เป็น it ต่อไปจนกว่าจะได้นั่ง
3. ให้นักเรียนพัก 10 นาที
4. ครูแจกตารางกิจกรรมพร้อมชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรม และวัตถุประสงค์
5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แต่งตั้งหัวหน้า และผู้ช่วยในกลุ่ม ในการช่วยเหลือครูในการทำกิจกรรม
 6. ครูแจกแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
 7. ครูเปิดให้นักเรียนได้ซักถาม
 8. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

ตารางกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์
1. ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและทำความรู้จักกันระหว่าง ครู (ผู้วิจัย) และนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาท หน้าที่ของครู และนักเรียน ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
2. ฉันคือใคร	1. นักเรียนบอกลักษณะบุคลิกภาพของตนเองได้ 2. นักเรียนเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ได้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง
3. ภูมิใจในตนเอง	1. นักเรียนวิเคราะห์ผลการเรียนของตนเองว่าตนเองเรียนวิชาใดได้ดี 2. นักเรียนตระหนักถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล เคารพ และเห็นคุณค่าในตัวเอง และผู้อื่น
4. รู้จักตัวเลือก	1. นักเรียนระบุแนวทางการศึกษาต่อเมื่อจบ ม. 3 2. นักเรียนลองวางแผนศึกษาต่อของตนเองได้เมื่อจบชั้น ม. 3
5. แนะนำ การศึกษาต่อ สายสามัญ	1. นักเรียนบอกแนวทางการศึกษาต่อสายสามัญ 2. นักเรียนบอกเป้าหมายของแผนการเรียนแต่ละแผน 3. นักเรียนสามารถเลือกแผนการเรียนได้สอดคล้องกับตนเอง
6. แนะนำ การศึกษา สายอาชีพศึกษา	1. นักเรียนบอกความหมายและ โอกาสของการศึกษาสายอาชีพ 2. นักเรียนสามารถเลือกแผนการเรียนสายอาชีพได้สอดคล้องกับตนเอง
7. วางแผนก่อน ตัดสินใจ	1. นักเรียนบอกองค์ประกอบที่ควรนำมาพิจารณาก่อนการตัดสินใจ
8.ฉันเลือกที่จะ....	1. นักเรียนบอกขั้นตอนการตัดสินใจ 2. นักเรียนฝึกการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม 3. นักเรียนมีทักษะในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ
9. มุ่งสู่ความสำเร็จ	1. นักเรียนบอกวิธีที่จะก้าวสู่ความสำเร็จได้ 2. นักเรียนบอกปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของความสำเร็จ 3. นักเรียนบอกวิธีที่จะก้าวสู่ความสำเร็จได้ 4. นักเรียนบอกปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของความสำเร็จ
10. ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้ให้นักเรียนได้สำรวจตนเองหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ 2. เพื่อขอบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม นั่นคือใคร....

จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกลักษณะบุคลิกภาพของตนเองได้
2. นักเรียนเลือกแนวทางศึกษาต่อได้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

บุคลิกภาพ หมายถึงตัวบุคคลโดยส่วนรวม ทั้งลักษณะทางกาย ซึ่งสังเกตได้ง่าย ได้แก่รูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง น้ำเสียง คำพูด ความสามารถทางสมอง ทักษะการทำกิจกรรมต่างๆ และลักษณะทางจิต ซึ่งสังเกตได้ยาก ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความมุ่งมั่น เป้าหมาย และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ลักษณะดังกล่าวมีที่มาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมของแต่ละคน ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม และความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคลิกภาพกับการทำงาน ในการทำงาน บุคลิกภาพก็มี ทั้งลักษณะทางกาย (ภายนอก) และลักษณะทางจิตใจ (ภายใน) หากเราต้องการมีบุคลิกภาพทางกายที่ดี เราต้องดีทั้งลักษณะทางกายและลักษณะทางจิตใจ บุคลิกภาพที่ดีทางกาย เราต้องดูแลตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ผมต้องสะอาดจัดแต่งทรงผมพองาม ให้เหมาะสมกับใบหน้า ผิวพรรณสะอาดเกลี้ยงเกลาหากเป็นผู้หญิงควรแต่งหน้าบางๆ เสื้อผ้าเหมาะสมกับรูปร่าง และเหมาะสมกับวัย เหมาะสมกาลเทศะ ส่วนบุคลิกภาพที่ดีทางจิตใจนั้น เราต้องมีจิตใจดี คิดในสิ่งที่ดี มีความตั้งใจมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และมีน้ำใจกับผู้ร่วมงาน เพียงเท่านั้นคุณก็จะมีบุคลิกภาพที่ดีในที่ทำงาน แล้วคุณ也将มีความสุขในการทำงาน เป็นที่รักของผู้ร่วมงานทุกคน

สื่อ/อุปกรณ์

1. แบบสำรวจบุคลิกภาพ
2. ใบงานที่ 1 และ 2

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนำเข้าสู่บทเรียน
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเดือนเกิด
3. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าคนที่เกิดในเดือนเดียวกันมีบุคลิกภาพเป็นอย่างไร ลงในใบงานที่ 1
4. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้ฟัง
5. ครูสรุปและสนทนากับนักเรียนเรื่องบุคลิกภาพ

ขั้นทำกิจกรรม

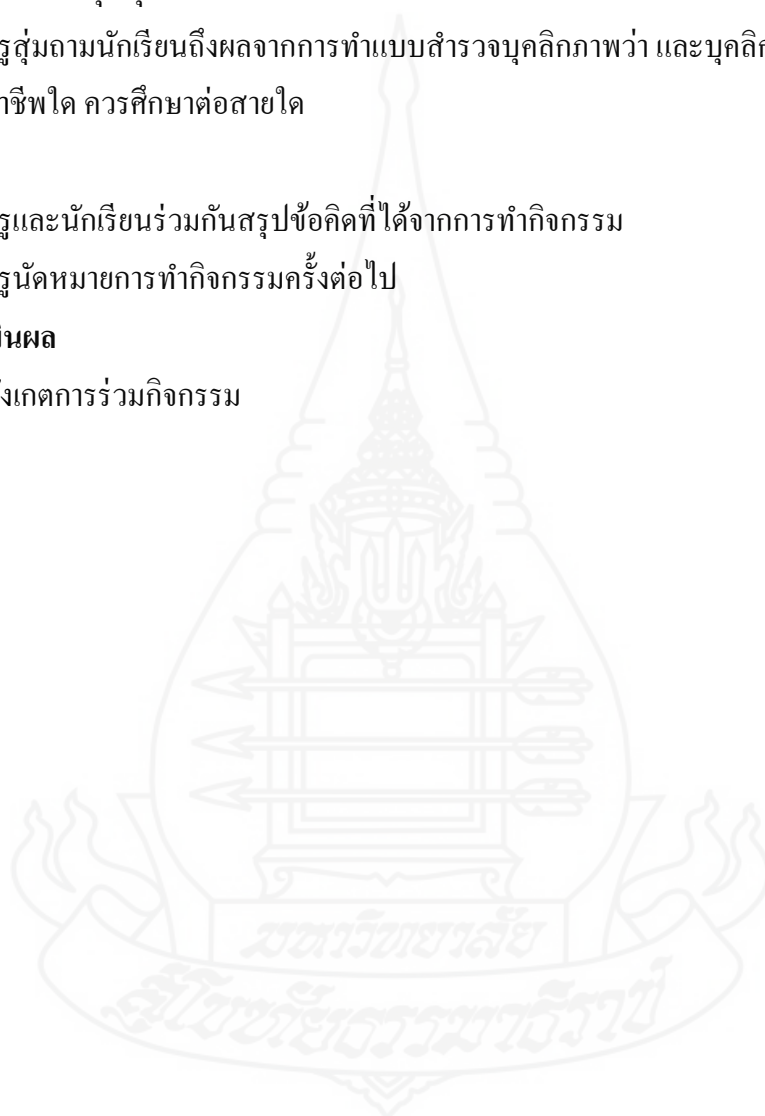
1. ครูให้นักเรียนทำแบบสำรวจบุคลิกภาพ
2. ครูแจกใบความรู้เรื่อง บุคลิกภาพและการศึกษาต่อ
3. ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบผลที่ได้จากแบบสำรวจและใบความรู้
4. นักเรียนสรุปบุคลิกภาพของตนเองลงในใบงานที่ 2
5. ครูสุ่มถามนักเรียนถึงผลจากการทำแบบสำรวจบุคลิกภาพว่า และบุคลิกภาพสอดคล้องกับอาชีพใด ควรศึกษาต่อสายใด

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

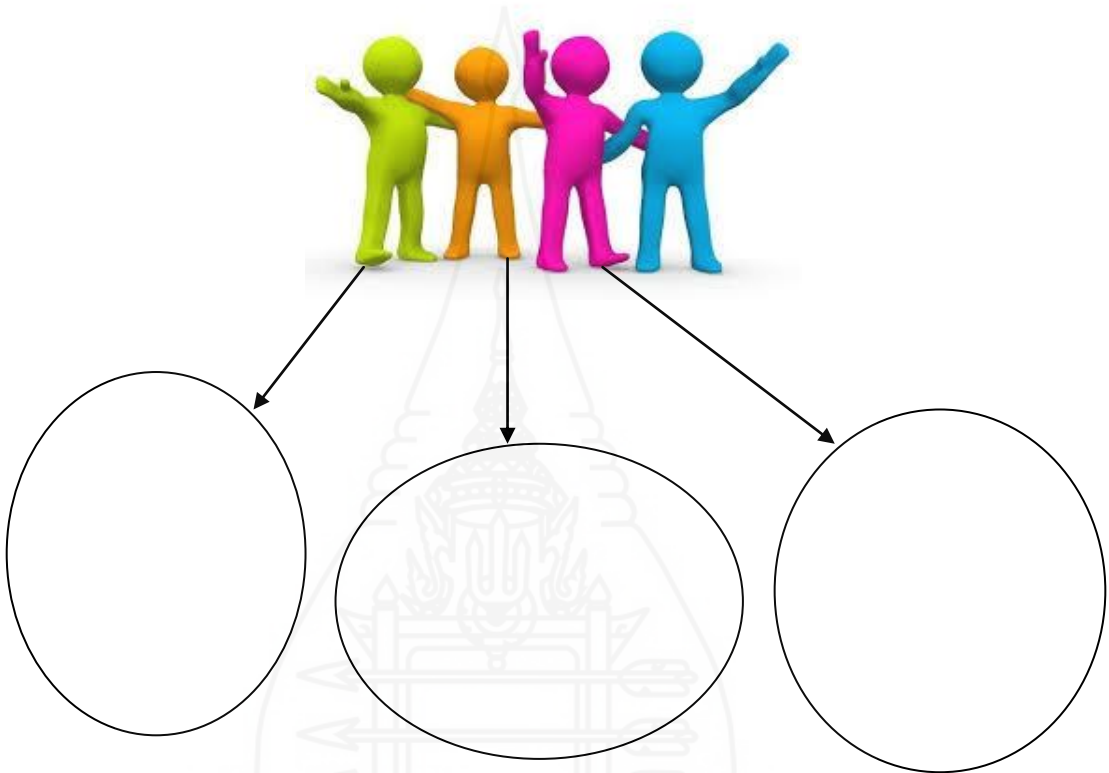
1. สังเกตการร่วมกิจกรรม

ใบงานที่ 2

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

บุคลิกภาพของฉัน

นักเรียนคิดว่าอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเองคือ

จบ ม. 3 แล้ว สนใจต้องการศึกษาต่อในด้าน.....

แผนการเรียน/สาขา.....

แบบสำรวจบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ เป็นลักษณะเฉพาะตัวบุคคลด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกที่สามารถมองเห็นและสังเกตได้ ซึ่งเป็นตัวชี้หรือกำหนดทิศทางอนาคตของการศึกษาและประกอบอาชีพของบุคคลนั้นๆ ได้อีกด้วย ทั้งนี้เพราะในการศึกษาต่อสาขาวิชาต่างๆ ส่วนใหญ่ลักษณะสาขาวิชานั้นๆ จะบ่งบอกลักษณะวิชาชีพนั้นๆ ไปด้วย นอกจากนี้ลักษณะวิชาการหรือวิชาชีพดังกล่าวจะสามารถกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาได้ว่าควรมีบุคลิกภาพอย่างไรจึงจะศึกษาและประกอบอาชีพในสาขาวิชานั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. บุคลิกภาพของคุณเป็นอย่างไร?

(I) ชอบสันโดษ, คิดก่อนทำ, มีแรงบันดาลใจหรือความคิดจากตัวเองเป็นใหญ่

(E) ชอบเข้าสังคม, ชอบไปงานสังสรรค์, ทำก่อนคิด, มีแรงบันดาลใจหรือความคิดจากคน, สิ่งของ, สิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่

2. เมื่อคุณมีข้อมูลที่ต้องพิจารณา คุณจะพิจารณาข้อมูลเหล่านั้นอย่างไร?

(S) คุณถึงรายละเอียดของข้อมูล, คุณถึงปัญหาปัจจุบัน, คุณถึงหลักความเป็นจริง

(N) คุณถึงภาพรวมหรือข้อสรุปของข้อมูล, คาดการณ์ล่วงหน้า, คุณถึงความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้น

3. คุณใช้อะไรในการตัดสินใจกับปัญหา? (โดยสัญชาตญาณของคุณ)

(T) ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ, ใช้หลักตรรกวิทยาความถูกต้อง, คิดถึงผลที่จะตามมาจากการตัดสินใจ

(F) ใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจ, ตัดสินใจจากความชอบ, ความต้องการ, คิดถึงความต้องการและการตอบสนองของตน

4. คุณมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร?

(J) ชอบวางแผนในการใช้ชีวิตประจำวัน, ชอบตั้งเป้าหมาย ระยะเวลา วันที่ในการทำ, ชอบตัดสินใจเพื่อให้งบปัญหา

(P) ขอมรับการเปลี่ยนแปลงกับสิ่งรอบตัว, ไม่ยึดติด, มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์, รับฟังความคิดผู้อื่น

คำเฉลย

1. ISTJ - The Duty Fulfiller “ผู้สำเร็จ”

มีสมาธิสูง, เฝ้าย, เป็นคนรักครอบครัวละเอียด, จริงจัง และ ใฝ่ใจได้ทำงานหนัก, เจ้าระเบียบ และ มีความรับผิดชอบสูง อาจจะทำให้ถูกเอาเปรียบได้ เพราะความที่เขาซื่อสัตย์และเป็นที่ยอมรับได้ไม่เก่งเรื่องความรู้สึก

2. ISTP - The Mechanic “ช่างเครื่อง”

เฝ้าย, ชอบผจญภัยและ กีฬาชอบเสี่ยง, เป็นตัวของตัวเอง, แก้ปัญหาเก่ง มองโลกในแง่ดีแต่อาจโกรธง่ายตอนเครียดปกติไม่รู้ว่าตัวเองทำอะไรให้คนอื่นอยู่ ทั้งดีและไม่ดี

3. ISFJ - The Nurturer “ผู้ดูแล”

เฝ้าย, ใจดี, มีสติมีความรับผิดชอบ แก่ภาระและหน้าที่ คิดถึงคนอื่นก่อนตัว, จำคนเก่งเสียกำลังใจเมื่อถูกวิจารณ์ ชอบเก็บความรู้สึกไว้กับตัวเอง

4. ISFP - The Artist “ศิลปิน”

เฝ้าย, ใจดี, จริงจัง และ อ่อนไหวไม่ชอบการโต้แย้ง, ไม่ชอบระเบียบความคิดสร้างสรรค์และไม่เหมือนใคร, รักขอบสวยของงามเข้าใจยาก, เปิดเผยตัวเองกับคนใกล้ชิดเท่านั้น ใช้ชีวิตอย่างจริงจัง

5. INFJ - The Protector “ผู้ป้องกัน”

ความคิดสร้างสรรค์, อ่อนไหว, เป็นตัวของตัวเองเก่งเรื่องคน และสถานการณ์ เป็นคนลึกซึ้ง, ซ้ำซ้อน, ชอบความเป็นส่วนตัว เข้าใจยาก, มีความมั่นใจในตัวเองสูง, ตีรู้นต่อความคิดของผู้อื่น ไม่ชอบการโต้แย้ง

6. INFP - The Idealist “นักอุดมการณ์”

เฝ้าย, ซื่อสัตย์, ชอบอุดมการณ์ชอบช่วยเหลือ และ เข้าใจคนอื่น ไม่ชอบการโต้แย้ง ซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์

7. INTJ - The Scientist “นักวิทยาศาสตร์”

ฉลาด, มุ่งมั่น, ไม่เหมือนใครเป็นผู้นำที่ดี, มีความมั่นใจสูง, มองการณ์ไกลชอบคิดคนเดียว และชอบอยู่คนเดียว, ชอบคำนวณสรุป, ไม่ชอบรายละเอียด, คิดว่าตนเองถูกเสมอ บอกความรู้สึกไม่เก่ง, จะมีปัญหากับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด

8. INTP - The Thinker “นักคิด”

ความคิดสร้างสรรค์, เป็นตัวของตัวเอง, มีเหตุผลผลและมีความสามารถสูงไม่ยอมถูกนำหรือนำคนอื่น, ไม่ชอบระเบียบ ใช้เวลาในหัวตัวเองมาก, ไม่อยู่กับเนื้อกับตัวเฝ้าย, ไม่ค่อยรู้ว่คนอื่นรู้สึกยังไง มีอารมณ์ซ้ำซ้อน, ไม่อยู่นิ่ง และ แปรปรวน

9. ESTP - The Doer “ผู้กระทำ”

เป็นมิตร, ยืดหยุ่นง่าย, เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเก่ง ไม่ชอบคำอธิบาย แต่ต้องการแค่ผลลัพธ์ ใช้ชีวิตที่สนุกสนาน จึงทำให้ผ่านไปเร็ว รักสนุก, สามารถทำร้ายจิตใจผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว ไม่ชอบเคารพกฎระเบียบเมื่อง่าย

10. ESTJ - The Guardian “ผู้พิทักษ์”

มีระเบียบ, ซื่อตรง, ตรงไปตรงมา มีความมั่นใจในตัวเอง, มีความสามารถ, ทำงานหนัก, เป็นผู้นำ ชอบความปลอดภัย และ ความสงบสุขบอกความรู้สึก และ ความห่วงใยไม่เก่ง

11. ESFP - The Performer “ผู้แสดง”

อยู่คนเดียวในโลกไม่ได้, มีมนุษยสัมพันธ์ดี, รักสนุก และทำงานเป็นทีมได้ดี มองโลกในแง่ดี, ต้อนรับทุกคน แต่ก็เกลียดทุกคนได้เหมือนกัน ไม่ชอบงานประจำ, คิดมากเวลาเครียดรักสวยรักงาม

12. ESFJ - The Caregiver “นักใส่ใจ”

มีน้ำใจ, มีคนชอบ, มีสติ, มีความรับผิดชอบเก่งเรื่องคน, เข้าใจ, สนใจ และปรับตามคนได้ ชอบให้คนชอบ, ชอบบริการผู้อื่นก่อนตนเอง รักสงบ และความปลอดภัย, ไว้ใจได้, กระจือรื้อร้อนอ่อนไหว, ต้องการการเห็นด้วยจากผู้อื่น

13. ENFP - The Inspirer “ผู้มีแรงบันดาลใจ”

มีความคิดสร้างสรรค์, กระจือรื้อร้อน, ยืดหยุ่น ต้อนรับความคิดใหม่ ๆ เสมอ แต่จะเบื่อภัยรายละเอียด มีมนุษยสัมพันธ์ดี, ชอบให้คนชอบแต่ก็สามารถหลอกใช้ผู้อื่นได้ด้วย เป็นคนร่าเริง และชอบเป็นอิสระ

14. ENFJ - The Giver “ผู้ให้”

มีมนุษยสัมพันธ์ดีมาก, ห่วงใยความรู้สึกของผู้อื่นเสมอ ไม่ชอบอยู่คนเดียว, ต้องการอยู่กับผู้อื่นตลอดเวลาที่มีความสามารถที่จะทำในสิ่งที่เขาชอบหลายๆ อย่าง มีความมั่นใจในตัวเอง, เจ้าระเบียบ

15. ENTP - The Visionary “ผู้มีวิสัยทัศน์”

มีความคิดสร้างสรรค์, ฉลาด, แก้ปัญหาเก่ง ชอบความคิดใหม่, ไม่ชอบทำอะไรซ้ำๆ ชอบคุย, คุยเก่ง, หัวไวไม่สนใจเรื่องความรู้สึก แต่เพียงจะให้งานสำเร็จบางครั้งอาจจะเคร่งครัดกับคนรอบข้าง

16. ENTJ - The Executive “ผู้บริหาร”

เป็นผู้นำตั้งแต่เกิด, พูดต่อหน้าคนเก่ง, ฉลาด, มีความรู้เห็นความสำคัญในความรู้
และความสามารถ, ไม่มีความอดทนกับคนทำงานไม่เก่งแก้ปัญหาเก่ง, สามารถเข้าใจปัญหาซับซ้อน
เจ้ากี้เจ้าการ, ไม่มีความอดทน, เด็ดขาด, น่าเกรงขาม

ที่มา: แบบสำรวจบุคลิกภาพ เว็บไซต์ <http://www.eduzones.com>

ใบความรู้

บุคลิกภาพและการศึกษาต่อ

1. บุคลิกภาพแบบจริงจัง นิยมความจริง และสิ่งที่เป็นรูปธรรม “นักมุมนะ มุ่งมั่น”

ลักษณะโดยทั่วไป

ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ จะชอบกิจกรรมที่ต้องใช้พลังกำลัง ชอบทำงานกลางแจ้ง กิจกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน กิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งของ เช่น เครื่องจักรกล ทักษะทางภาษา ทักษะการ สร้าง สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีน้อย มักจะหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือไม่ ชอบเป็นจุดสนใจของผู้อื่น ก่อนข้างมีลักษณะเป็นชายสูง มีค่านิยมทางเศรษฐกิจและการเมืองในรูปแบบที่มีระเบียบแบบแผน

ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ

มีความเป็นผู้ใหญ่ มีความอดทน มีความบากบั่น กล้าแสดงผลงาน ทักษะในการ สร้างสัมพันธภาพทางสังคมมีน้อย

การประเมินตนเอง

มีความเป็นผู้รำน้อย มีทักษะในการสื่อสารน้อย มีสุนทริน้อย

อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ

วิศวกร ช่างเทคนิค นักบิน ประมง ป่าไม้ ผู้ฝึกกีฬา ครูสอนพลศึกษา สัตวแพทย์ เกษตรกรรม ช่างฝีมือ นักกายภาพบำบัด เป็นต้น

อาชีพเพิ่มเติม

ช่างเจียรระไนพลอย ช่างเชื่อม ช่างทำขนม ช่างปรับซ่อมตัวถังรถยนต์ ช่างทางสิ เกษตรกร ช่างซ่อม รองเท้า ช่างตัดเสื้อ ช่างทอ ช่างปัก ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ พนักงาน ขับรถบรรทุก ช่างทำโครงเหล็ก ช่างก่อสร้าง คนขับรถแท็กซี่ นักการภารโรง นักสืบ เป็นต้น

แนวทางเลือกศึกษาต่อเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

อาชีวศึกษา สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่ม สาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาเทคนิคอุตสาหกรรม เทคนิคสหการ เทคนิคการผลิต เทคนิคโลหะอุตสาหกรรม การต่อเรือ ไฟฟ้ากำลัง เป็นต้น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาเกษตรกรรมพืชศาสตร์ วิศวกรรมโยธา ไฟฟ้า เครื่องกล คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และโทรคมนาคม อุตสาหกรรมเคมีและสิ่งทอ การผลิตเส้นใยสังเคราะห์เทคโนโลยี โยธา เครื่องกล เสื้อผ้า เซรามิก ออกแบบสิ่งทอ เครื่องประดับและอัญมณี โทรคมนาคม เคมีสิ่งทอ เป็นต้น

มหาวิทยาลัย สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้
สาขาวิศวกรรมเครื่องกล โยธา ไฟฟ้า การสื่อสาร การเกษตร อิเลคทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์
เคมี วัสดุ โลหะการ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2. บุคลิกภาพแบบที่ต้องใช้เข้าแก้ปัญหาและความคิดหรือผู้ใช้กิจกรรมทางปัญญาในการแก้ปัญหา “ช่างเรียนรู้”

ลักษณะโดยทั่วไป

ชอบคิด สังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผลชอบแก้ปัญหา ชอบใฝ่หา
ความรู้ มีหลักการ ชอบทำงานที่สลับซับซ้อนมากกว่าเป็นผู้ลงมือทำ ไม่ติดประเพณีนิยม หลีกเลี่ยง
การค้า การชักชวน การเข้าสังคม และการเลียนแบบ

ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ

มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความคิดเห็นที่ชัดเจนมาก มีความบากบั่นอุทิศเวลา
ให้กับงาน เก็บตัว เป็นนักวิชาการมุ่งงานให้สำเร็จเป็นใหญ่ เป็นต้น

การประเมินตนเอง

มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ชอบเอาอย่างใครเป็นอย่างยิ่ง มีความร่าเริงน้อย

อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ

แพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ เกษษกร วิทยาศาสตร์การแพทย์ นักวิทยาศาสตร์
นักวิชาการ เฉพาะด้านต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่รังสีเทคนิค นักคณิตศาสตร์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ระบบ
คอมพิวเตอร์ นักเคมี ฟิสิกส์ นักจิตวิทยา สักสังคมสงเคราะห์ นักเศรษฐศาสตร์ นักเขียนงานวิชาการ
นักโบราณคดี วิศวกร เคมี ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ สัตวแพทย์ สัตวบาล เป็นต้น

แนวทางเลือกศึกษาต่อเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

อาชีพศึกษา สามารถเลือกศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้
สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สัตวศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร
เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ เป็นต้น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้
สาขาคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เคมี สถิติ ชีววิทยา การเกษตร พืชศาสตร์
ประมง สัตวศาสตร์ อาหาร การแพทย์แผนไทยประยุกต์ เป็นต้น

มหาวิทยาลัย สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาการแพทย์ การพยาบาล กายภาพบำบัด รังสีเทคนิค อนามัยชุมชน จิตวิทยา
เภสัชศาสตร์ สัตวแพทย์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ ภูมิศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์
คอมพิวเตอร์ รังสีประยุกต์และไอโซโทป รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เป็นต้น

3. บุคลิกภาพแบบมีศิลปะ “ช่างจิตนาการ”

ลักษณะโดยทั่วไป

ชอบกิจกรรมเกี่ยวกับนามธรรม เป็นอิสระ รักความงาม มีความเป็นของตัวเองสูง ชอบใช้ชีวิตและกิจกรรมแบบตามลำพัง ไม่ค่อยควบคุมตนเอง มักทำตามใจที่ตนเองปรารถนามี ความต้องการแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะตัวของตัวเอง ชอบทางศิลปะ ไม่ชอบเลียนแบบ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ หลีกเลี้ยงงานประเภท ใช้ระเบียบแบบแผน

ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ

มีสุนทรี มีศิลปะ ชอบคิดคำนึง ชอบครุ่นคิดคนเดียว ชอบเขียน-อ่าน โคร่งกลอน ชอบร่างกาย ระบายสี ละคร ฟังเพลง เล่นดนตรี เป็นต้น

การประเมินตนเอง

มีความอิสระสูง มีความเข้าใจตนเองสูง มีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความสามารถในการแสดงความรู้สึก เป็นต้น

อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ

สถาปนิก มัณฑนากร จิตรกร ประติมากร นักเขียนการ์ตูน นักออกแบบแฟชั่น นักถ่ายภาพ นางแบบ ครูสอนศิลปะ นักแต่งเพลง ครูสอนละคร เต็มรับ คนตรี ศิลปิน นักเขียน นักประพันธ์ นักแสดง บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์ ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

แนวทางเลือกศึกษาต่อเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

อาชีวศึกษา สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาศิลปกรรม เทคโนโลยีการถ่ายภาพและวีดิทัศน์ งานผลิตและตกแต่งสิ่งทอ งานออกแบบเสื้อผ้า งานอุตสาหกรรมธุรกิจเสื้อผ้า งานเทคโนโลยีผ้าและเครื่องแต่งกายธุรกิจ ดอกไม้ ประติมากรรมและของชำร่วย เป็นต้น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาศิลป์จิตรกรรม หัตถกรรมเครื่องหนัง ศิลปะสิ่งทอ นิเทศศิลป์ ประติมากรรม เครื่องเรือนไทย นาฏศิลป์สากล ดุริยางค์ไทย การถ่ายภาพ ภาพยนตร์ มัลติมีเดีย โฆษณา ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

มหาวิทยาลัย สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขานิเทศศาสตร์ การสื่อสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ ดุริยางค์ศิลป์ ดนตรีไทย ดนตรีสากล ศิลปกรรมศาสตร์ ทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง อนุกรมศิลป์ ออกแบบผลิตภัณฑ์ ศิลปะการถ่ายภาพ เป็นต้น

4. บุคลิกภาพที่ชอบการสมาคมสังคมกับบุคลิกอื่น มีความสนใจสังคม “ช่างเจรจาต่อรอง”

ลักษณะโดยทั่วไป

ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ ชอบติดต่อกันคน ชอบสนทนา ชอบให้ความรู้ผู้อื่น ชอบแสดงตัวร่าเริง ชอบกิจกรรมบันเทิง มีความรับผิดชอบ มีทักษะทางภาษา ต้องการความสนใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีลักษณะเป็นผู้หญิงสูง หลีกหนีการใช้ความคิดทางปัญญา มักแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น หลีกเลี้ยงงานที่เกี่ยวกับเครื่องยนต์หรือทางวิทยาศาสตร์

ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ

ชอบสมาคม ร่าเริง ชอบเที่ยว รักษาประเพณี มีความรับผิดชอบ มีอำนาจ มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีลักษณะท่าทางนัสนัยเป็นผู้หญิง เป็นต้น

การประเมินตนเอง

มีความเป็นผู้นำสูง มีทักษะในการพูด การติดต่อกับผู้อื่นสูง ชอบสมาคมและชอบทำงานกับคนหมู่มาก เป็นต้น

อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ

นักสังคมสังเคราะห์ ครูอาจารย์ นักแนะแนว นักรัฐศาสตร์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล ผู้จัดการโรงแรม นักจัดรายการ นักประวัติศาสตร์ บรรณารักษ์ พัฒนาการ ตำรวจ พนักงานต้อนรับ ผู้ผสมเหล้า ผู้ดูแลบ้าน คนขายตัว ครูสอนขับรถ พ่อบ้านแม่บ้าน หมอคู ช่างเสริมสวย นักออกแบบ เป็นต้น

แนวทางเลือกศึกษาต่อเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

อาชีวศึกษา สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้
สาขาการตลาด การเลขานุการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ธุรกิจสถานพยาบาล การโฆษณาประชาสัมพันธ์ งานการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ งานบริการสุขภาพและเสริมสวย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้
สาขาการท่องเที่ยว การบริหารงานโรงแรม โทรทัศน์วิทยุกระจายเสียง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การตลาด เป็นต้น

มหาวิทยาลัย สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้
สาขาการเมือง การปกครอง พัฒนาชุมชน จิตวิทยา เทคโนโลยีสังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคมสังเคราะห์ศาสตร์ พยาบาล เป็นต้น

5. บุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ มีธรรมชาติที่ชอบกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการวางแผน หรือผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ “นักคิด วางแผน”

ลักษณะโดยทั่วไป

จะมีลักษณะของความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง กล้าได้เสีย กล้าได้ กล้าเสีย พร้อมทั้งจะทดลอง มีความเป็นอิสระ มีความสนใจเรื่องอำนาจ มีความชัดเจนสูงทางวาจา มีทักษะในการเจรจา มักหลีกเลี่ยงสภาพสถานการณ์ที่ต้องใช้กำลังทางปัญญา อันยาวนาน ไม่ชอบกิจกรรมที่เป็นระเบียบแบบแผน เป็นต้น

ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ

กล้าคิดกล้าทำ เป็นการกระตือรือร้นมาก ชอบวางแผนการจัดการชอบสมาคม มีอำนาจเหนือผู้อื่น ร่าเริง สนุกสนาน ทำตามอารมณ์ไม่ชอบใช้กำลังความคิดอันยาวนาน เป็นต้น

การประเมินตนเอง

มีความเป็นผู้นำ ชอบการสมาคม มีความแข็งแกร่ง มีความเข้าใจตนเองสูง

อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ

นักธุรกิจ นายธนาคาร นายหน้า ผู้ขายประกัน นักการเมือง ข้าราชการ พิธีกร โฆษก วิทยุ นักประชาสัมพันธ์ ผู้พิพากษา ทนายความ แอร์โฮสเตส นายไปรษณีย์โทรเลข นักประกาศวิทยุ โทรทัศน์ นักจัดรายการ พนักงานขาย เสมียน เป็นต้น

แนวทางเลือกศึกษาต่อเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

อาชีวศึกษา สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขางานธุรกิจเสื้อผ้า เทคโนโลยีผ้าและเครื่องแต่งกาย อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม การออกแบบเครื่องแต่งการ งานอาหารและโภชนาการ งานธุรกิจ งานประดิษฐ์ งานคหกรรม บริการ ธุรกิจเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจขนส่ง การจัดการธุรกิจของที่ระลึก ธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาเทคโนโลยีโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง มัลติมีเดีย โฆษณาประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว (มัคคุเทศก์) การจัดการ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาษาอังกฤษธุรกิจ เป็นต้น

มหาวิทยาลัย สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขากฎหมาย ที่ดินและทรัพย์สิน การเมืองการปกครอง การพัฒนาชุมชน จิตวิทยา การวิเคราะห์ การบริหาร การอาชีวศึกษา เป็นต้น

6. บุคลิกภาพแบบชอบทำตามระเบียบแบบแผน “ละเอียดรอบคอบ”

ลักษณะโดยทั่วไป

ชอบใช้กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมและกิจกรรมทางภาษา ยึดถือประเพณี ชอบทำตามระเบียบแบบแผนมากกว่าการริเริ่มด้วยตนเอง เป็นพวกวัตถุนิยม และเจ้าระเบียบ ไม่ค่อยยืดหยุ่น ชอบการเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ชอบเขียนแบบ ชอบเป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้นำ เป็นต้น

ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ

มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงผลงาน ชอบฟังพาดำข้อผู้อื่น รักษาระเบียบประเพณี เป็นต้น

การประเมินตนเอง

มีจิตใจที่ทำอะไรทำจริง เคร่งครัดในระเบียบแบบแผน ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ

เลขานุการ เสมียน เจ้าหน้าที่ธุรการ ยาม นักบัญชี สมุหบัญชี เจ้าหน้าที่การเงิน การธนาคาร ผู้ตรวจบัญชี เจ้าหน้าที่งบประมาณ พนักงานสินเชื่อ วิศวกรการเงิน เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ บรรณารักษ์ ผู้ควบคุมสินค้า พนักงานเก็บเงิน พนักงานควบคุมเครื่องพิมพ์ พนักงานควบคุมเครื่องเจาะบัตร พนักงานต้อนรับ พนักงานพิมพ์ดีด เป็นต้น

แนวทางเลือกศึกษาต่อเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

อาชีวศึกษา สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาบัญชี เลขานุการ การเงินการธนาคาร งานดอกไม้ประดิษฐ์และของชำร่วย เป็นต้น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาวิชาการจัดการ การบัญชี การเงินการธนาคาร เป็นต้น

มหาวิทยาลัย สามารถเลือกศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

สาขาบัญชี การเงินการธนาคาร การจัดการ บริหารงานบุคคล บริหารธุรกิจ การตลาด ระหว่างประเทศ สารสนเทศทางธุรกิจ พาณิชยวิ เป็นต้น

ที่มา: กลุ่มบุคลิกภาพ กองส่งเสริมการมีงานทำ กระทรวงแรงงาน [http:// www.vgnew.com](http://www.vgnew.com)

กิจกรรมที่ 3

ชื่อกิจกรรม ภูมิใจในตนเอง

จุดประสงค์

1. นักเรียนวิเคราะห์ผลการเรียนของตนเองว่าตนเองเรียนวิชาใดได้ดี
2. นักเรียนตระหนักถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล เคารพ และเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การสำรวจตนเองด้านการเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เราทราบว่าตนเองเรียนได้ดีในวิชาใดและอ่อนวิชาใด เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการเรียนแต่ละวิชาให้มีประสิทธิภาพเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกศึกษาต่อในอนาคต ระดับผลการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ระดับความสามารถของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกแนวทางการศึกษาต่อของตนในอนาคต ในการวิเคราะห์ผลการเรียน นักเรียนจะได้พบถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นในความสามารถของตนเองและในเพื่อนๆ ร่วมชั้นเรียน นักเรียนตระหนักได้ถึงความแตกต่างเหล่านี้ว่าคือ คุณค่าของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน ความสามารถของแต่ละคนมีข้อดีข้อจำกัดแตกต่างกัน แต่ทุกคนมีความสามารถเหมือนกัน ดังนั้น การให้ความเคารพ และเห็นคุณค่าของทั้งตัวเองและผู้อื่นจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบเล่นเกมปิงโก
2. ดินสอสี
3. ใบงานที่ 1
4. ใบความรู้เรื่อง “แนะนำวิธีเรียนเก่ง”

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทักทายและกล่าวนำสู่การทำกิจกรรม
2. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมปิงโก (ให้นักเรียนใส่ชื่อเพื่อนลงไปในช่วงว่าง จะปิงโกก็ต่อเมื่อรายชื่อไม่ซ้ำกันเท่านั้น)
3. ครูให้นักเรียนได้อภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมปิงโก การได้คิดถึงผลการเรียนที่ดีของเพื่อนๆ และตนเอง

ขั้นทำกิจกรรม

1. ครูแจกใบงานให้นักเรียนกรอกคะแนน โดยดูจากสมุดผลการเรียนของแต่ละคน
2. ให้นักเรียนนำผลการเรียนไปเขียนกราฟพร้อมระบายสีลงในใบงานที่ 2 พร้อมสรุปผลของกราฟ
3. ครูสุ่มถามนักเรียนถึงความคิดเห็นในผลการเรียนของตนเอง
4. ครูให้นักเรียนที่ได้ผลการเรียนดีในแต่ละวิชาบอกวิธีการในการเรียนให้ได้ผลดีต่อเพื่อนๆ ในชั้นเรียน

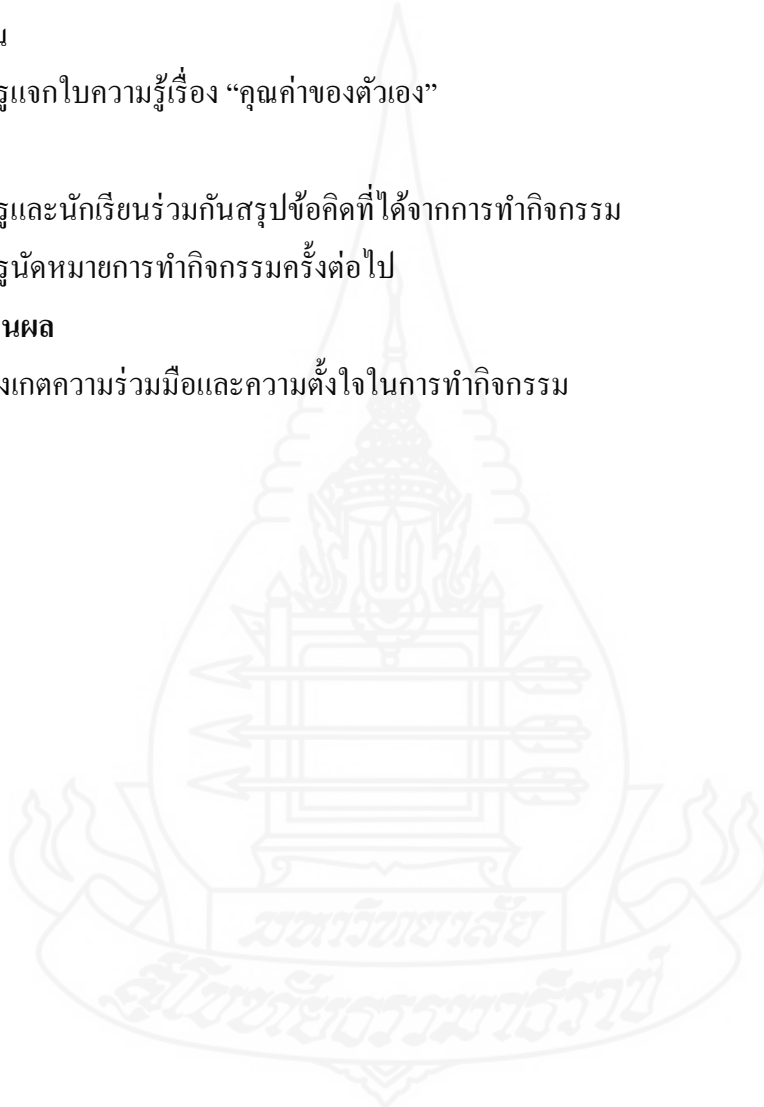
5. ครูแจกใบความรู้เรื่อง “คุณค่าของตัวเอง”

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือและความตั้งใจในการทำกิจกรรม

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำระดับผลการเรียนในแต่ละภาคการศึกษาของแต่ละวิชามาใส่ลงในตาราง

วิชาภาษาไทย					
ชั้น/คะแนน	0	1	2	3	4
ม. 1 เทอม 1					
ม. 1 เทอม 2					
ม. 2 เทอม 1					
ม. 2 เทอม 2					
เฉลี่ย					

วิชาสังคมศึกษา					
ชั้น/คะแนน	0	1	2	3	4
ม. 1 เทอม 1					
ม. 1 เทอม 2					
ม. 2 เทอม 1					
ม. 2 เทอม 2					
เฉลี่ย					

วิชาวิทยาศาสตร์					
ชั้น/คะแนน	0	1	2	3	4
ม. 1 เทอม 1					
ม. 1 เทอม 2					
ม. 2 เทอม 1					
ม. 2 เทอม 2					
เฉลี่ย					

วิชาคณิตศาสตร์					
ชั้น/คะแนน	0	1	2	3	4
ม. 1 เทอม 1					
ม. 1 เทอม 2					
ม. 2 เทอม 1					
ม. 2 เทอม 2					
เฉลี่ย					

วิชาภาษาอังกฤษ					
ชั้น/คะแนน	0	1	2	3	4
ม. 1 เทอม 1					
ม. 1 เทอม 2					
ม. 2 เทอม 1					
ม. 2 เทอม 2					
เฉลี่ย					

แผนภูมิแสดงความสามารถของฉัน

ที่	รายวิชา	ผลการเรียนเฉลี่ย 4 ภาคเรียน
1	ภาษาไทย	
2	วิทยาศาสตร์	
3	ภาษาอังกฤษ	
4	สังคมศึกษา	
5	คณิตศาสตร์	

กราฟแสดงผลการเรียน

ผลการเรียน

4						
3						
2						
1						
0						
	ไทย	สังคม	วิทย์	คณิต	อังกฤษ	รายวิชา

สรุปผล

วิชาที่ทำคะแนนได้ดีที่สุดคือ

- ผลการเรียน
- ผลการเรียน.....

วิชาที่ทำคะแนนไม่ดี คือ

- ผลการเรียน
- ผลการเรียน.....

ความตั้งใจเมื่อ จบ ม. 3 สนใจเรียนต่อ สาย.....

แผนการเรียน / สาขา.....

เกมปิงโก

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาชื่อเพื่อนที่มีลักษณะตรงกับคำอธิบายในแต่ละช่อง

พูดมาก	ได้เกรด 4 ทุกวิชา	ชอบแต่งกลอน	ลอกการบ้านเพื่อน ตลอด
ชอบอธิบายการบ้าน ให้เพื่อน	ชอบตอบคำถามคุณครู	ทำงานเก่ง	วาดรูปเก่ง
ชอบซ่อมเครื่องยนต์	ชอบเรียนคณิตศาสตร์	ชอบอ่านหนังสือ	ชอบคุยเรื่องตลก
ชอบเล่นพละ (บ๊ापลัง)	ชอบคุยเวลาเรียน	ชอบถามคุณครู	ชอบเข้าห้องสมุด
เก่งคอมพิวเตอร์	ร้องเพลงเก่ง	ละเอียดรอบคอบ ทำงานเรียบร้อย	เก่งภาษาอังกฤษ

ใบความรู้

เรื่อง “ความตระหนักในคุณค่าแห่งตน”

ทุกคนมีสิ่งที่ดีในตนเองทั้งสิ้น ท่านค้นพบและชื่นชมกับสิ่งดีๆ ในตัวท่านเองหรือยัง หากค้นพบ ท่านสามารถพัฒนาและใช้ให้เกิดประโยชน์จนเป็นผลดียิ่งทั้งต่อตัวท่านเอง ครอบครัว หน้าที่การงาน สังคม และประเทศชาติ

การค้นพบและตระหนักในคุณค่าแห่งตน เป็นพื้นฐานแห่งความร่วมมือที่นำไปสู่ความสำเร็จ กล่าวคือผู้ที่ตระหนักและเห็นคุณค่าแห่งตน จะเป็นผู้ที่ตระหนักและเห็นคุณค่าของผู้อื่นเช่นเดียวกัน ทุกคนจึงร่วมมือกันทำกิจการงานต่างๆ เป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ งานใหญ่จะเป็นงานเล็ก งานยากจะเป็นงานง่าย ปัญหาใหญ่จะเป็นปัญหาเล็กหรือหมดปัญหา ทุกงานที่ปฏิบัติร่วมกันจะกลายเป็นแค่สิ่งที่ทำหาย นี่คือกุญแจสู่ความสำเร็จทั้งปวงจะเห็นว่า ความตระหนักในคุณค่าแห่งตนมีประโยชน์ต่อตัวเราหลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. ทำให้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของเรา
 2. ทำให้เกิดการปรับปรุงตนเองด้วยความสมัครใจ
 3. สามารถดึงเอาพลังแห่งศักยภาพของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้
 4. ทำให้ตัวเรามีบุคลิกภาพดี เป็นที่รักแก่บุคคลทั่วไปและทำให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันในการะกิจการงาน
 5. มีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่การงาน
 6. หน่วยงาน องค์กร สังคม เป็นมิตรและผูกพันมีไมตรีจิต ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- ทำให้มีความเจริญก้าวหน้า

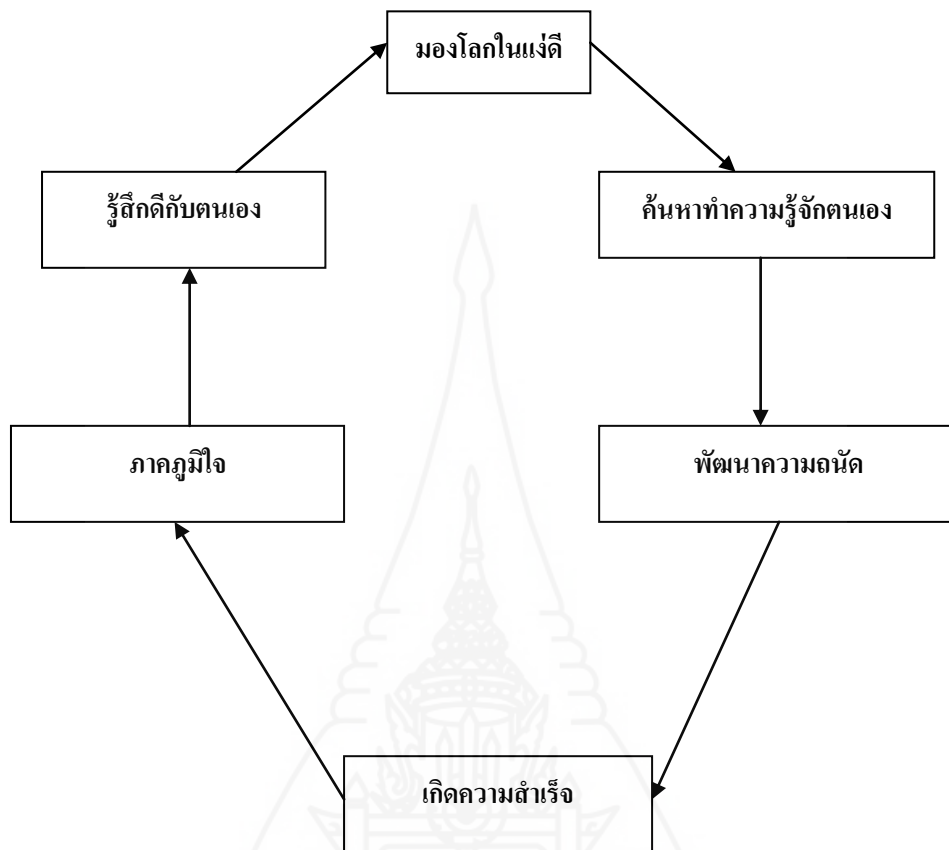
เราสามารถค้นพบคุณค่าและเกิดความตระหนักในคุณค่าแห่งตนได้ด้วยกระบวนการต่างๆ กล่าวคือ

1. สร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเอง

ความตระหนักในคุณค่าแห่งตน เป็นผลโดยตรงมาจากการที่ท่านเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ซึ่งเกิดขึ้นด้วยองค์ประกอบที่ท่านสามารถกำหนดได้ ดังนี้

- สิ่งสมประสงค์ในชีวิตที่ดี จะได้สัมผัสสิ่งที่เป็นคุณงามความดี
- ทำสิ่งที่ดีๆ จะได้รับประสบการณ์ในการกระทำความดี
 - มองโลกในแง่ดี จะพบว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีแง่มุมของความดีแฝงอยู่ สามารถปรับปรุงแก้ไข พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีกว่าได้

ค้นให้พบความถนัดของตนเอง จะได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้โดดเด่น นำไปสู่ความสำเร็จ และชื่นชมกับตนเองได้ “คนเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่สามารถเลือกจะมีความรู้สึกที่ดีๆ ต่อตนเองได้..”

2. การจัดการกับชีวิตได้ ผู้ที่จัดการกับชีวิตได้ไม่ใช่เป็นพรสวรรค์ แต่เป็นเรื่องของคนที่มีสติ ไม่ประมาทในชีวิต เห็นคุณค่าของวันเวลาและโอกาสที่ผ่านมาแล้วล่วงเลยไป มีการคิด วิเคราะห์ และวางแผนให้ตนเองสามารถดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ทำให้สามารถจัดการกับชีวิตได้ มีดังนี้

- Personal Spirit ความเป็นผู้มีจิตวิญญาณแห่งมิตรไมตรี สันติภาพ และความสงบสุข จิตสำนึกแห่งคนดี เรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อทำความดี ทำคุณประโยชน์แก่ผู้อื่นเสมอ
- Problem Solving ความสามารถในการแก้ไขปัญหา จำเป็นต้องเรียนรู้ และมีแผนในการศึกษาวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น อย่างเป็นระบบ
- Team Work การมีทีมทำงาน การมีที่ปรึกษา จะเกิดพลังความสามารถในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง ลดความผิดพลาด ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยมีสมการลงได้
- Communication การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เราต้องเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งด้านกว้างและลึก โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย...ภาษากลางที่สามารถติดต่อกันได้

เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพราะทำให้เราพูดคุยกันรู้เรื่อง เข้าใจกัน สามารถศึกษา แลกเปลี่ยนศิลปะ วิชาการซึ่งกันและกันได้

- Thinking ความฉลาดในการคิด มีพื้นฐานมาจากการรักการอ่าน การศึกษาหาความรู้ อยู่เสมอการสั่งสมความรู้และวิชาการ ทำให้เกิดไหวพริบ มีปัญญา เป็นคนที่ฉลาดในการคิด “หลายสิ่งหลายอย่างที่บังเกิดขึ้นในชีวิต เราไม่สามารถควบคุมได้” เช่น บางครั้งเราไม่สามารถเลือกผู้ร่วมงานได้ เราไม่สามารถเลือกสิ่งที่ชอบ หรือไม่ชอบได้ เป็นต้น เราจะจัดการกับตนเองอย่างไร เพื่ออยู่ท่ามกลางสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ได้อย่างมีความสุขและสร้างสรรค์

สิ่งที่สามารถช่วยให้การจัดการกับชีวิตเป็นไปโดยง่าย

- การเรียนรู้หลักศาสนาและปรัชญาเพื่อเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหา
- ความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถทำได้
- การเข้าถึงและยอมรับแก่นแท้ของความสุข ความทุกข์
- การศึกษาวิเคราะห์แยกแยะ หาทางเลือกที่ดีที่สุด ภายใต้สถานการณ์ที่ย่ำแย่รุนแรง

3. มีสายสัมพันธ์ที่เกื้อหนุน หมายถึงการมีเครือข่าย คนที่รัก คนที่เข้าใจ คนที่ผูกพัน โยงใยให้การส่งเสริม สนับสนุน เช่น ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ทีมงาน ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เป็นต้นพลังความรักชอบพอกับบุคคลต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะพลังความรัก ความเข้าใจ นำไปสู่ความไว้วางใจ การให้อภัย และการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน ทำให้การก้าวเดินไปสู่ความสำเร็จเป็นไปโดยง่าย

4. มีจุดหมายในชีวิต การมีจุดหมายในชีวิตที่ชัดเจน จะทำให้การจัดการกับชีวิตเป็นไปโดยง่ายและมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จจะอยู่แค่เอื้อม จุดหมายในชีวิตที่ดีต้องคำนึงถึงบริบทและสภาพแวดล้อมเฉพาะตนอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะต้องเพียรพยายามอย่างมุ่งมั่นและเชื่อว่าตนเองต้องทำสำเร็จ พร้อมทั้งต้องตอบคำถามตนเองให้ได้ทุกเมื่อว่า “ขณะนี้ตนเองยืนอยู่ที่จุดใด จะเดินก้าวหน้าต่อจากจุดที่ยืนอยู่ไปสู่จุดหมายในชีวิตที่ตั้งไว้ได้อย่างไร” วันนี้ท่านยิ้มให้ตนเองหรือยัง รู้สึกอะไรที่ดีๆ หรือมีความภาคภูมิใจกับตนเองหรือยัง ยิ้มและทำอะไรให้ผู้อื่นบ้างหรือยัง สิ่งเหล่านี้คือจุดเริ่มต้นนำไปสู่ “ความตระหนักในคุณค่าแห่งตน” เกิดการพัฒนาตนเอง... ทำให้ประสบกับความสุข ความสำเร็จในชีวิต

ที่มา: อ. เรวัตน์วัฒน์ไชย

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเขาพระนอนวิทยาคม จ. กาฬสินธุ์

ผู้รับทุน 2009 Fulbright Special Administrator Exchange Program

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม รู้จักตัวเอง

จุดประสงค์

1. นักเรียนระบุแนวทางการศึกษาต่อเมื่อจบ ม. 3
2. นักเรียนลองวางแผนศึกษาต่อของตนเองได้เมื่อจบชั้น ม. 3

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

ก่อนที่จะตัดสินใจในการวางแผนชีวิตด้านการศึกษาต่อและตั้งเป้าหมายอาชีพในอนาคตนั้น นักเรียนควรมีโลกทัศน์กว้าง เปิดรับและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ นั่นก็จะต้องรู้จักโลกกว้างทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาหลายระดับหลายประเภท ตั้งแต่ระดับต่ำสุดถึงระดับสูงสุด ทั้งในระบบในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ฉะนั้นการทราบข้อมูลจะช่วยให้ นักเรียนสามารถนำมาใช้ประกอบในการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางการศึกษาและอาชีพในอนาคตของตน เพื่อให้สอดคล้องกับสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจและบุคลิกภาพของตนต่อไป

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1
2. ใบงานที่ 2
3. ดินสอสี
4. ใบความรู้เรื่อง “โลกกว้างทางการศึกษา”

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทักทายและสนทนาสอบถามนักเรียนถึงความตั้งใจหรือความสนใจเมื่อจบชั้น ม. 3 ว่าอยากเรียนอะไร ที่ไหน สายใด สาขาอะไร และเมื่อจบแล้วอยากเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาด้านใดบ้าง

ขั้นทำกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1
2. คู่มนักเรียนให้รายงานให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้ฟัง
3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม
4. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดเขียนแผนภูมิโลกกว้างทางการศึกษา เมื่อจบชั้น ม. 3 ว่าสามารถเรียนต่ออะไรได้บ้าง เรียนที่ไหน ที่สาขาหรือสายใดลงในใบงานที่ 2

5. ให้แต่ละกลุ่มเสนอผลงานให้เพื่อนๆ ในห้องฟังพร้อมทั้งแสดงแผนภูมิที่กลุ่มช่วยกันคิด
ให้เพื่อนดูบนกระดาน

6. ครูแจกใบความรู้และให้นักเรียนศึกษา

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ใบงานที่ 1

“จบ ม.3 แล้วเรียนต่อที่ไหนดี”

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริงที่ตรงกับใจตนเองมากที่สุด

1. เหตุผลที่เลือกศึกษาต่อ
2. สาขาการเรียนที่ต้องการศึกษาต่อ
3. สถาบันที่ต้องการศึกษาต่อเมื่อจบ ม. 3.....
4. ความตั้งใจเกี่ยวกับการศึกษาระดับสูงสุด
5. สถาบันที่ต้องการศึกษาในระดับสูงสุด
6. เวลาที่จะต้องใช้ในการศึกษา
7. วิชาสำคัญที่ต้องเตรียมตัวคือ
8. ค่าใช้จ่ายในการเรียน (ประมาณ ปีละ)
9. นักเรียนคิดว่า อุปสรรคใดบ้างที่อาจเกิดขึ้นในการศึกษาต่อ

10. ได้วางแผนสำหรับการแก้ไขอุปสรรคนั้นอย่างไรบ้าง

ใบงานที่ 2

กิจกรรมกลุ่ม “ระดมความคิด จบ ม. 3 เรียนต่อที่ไหนดี”

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

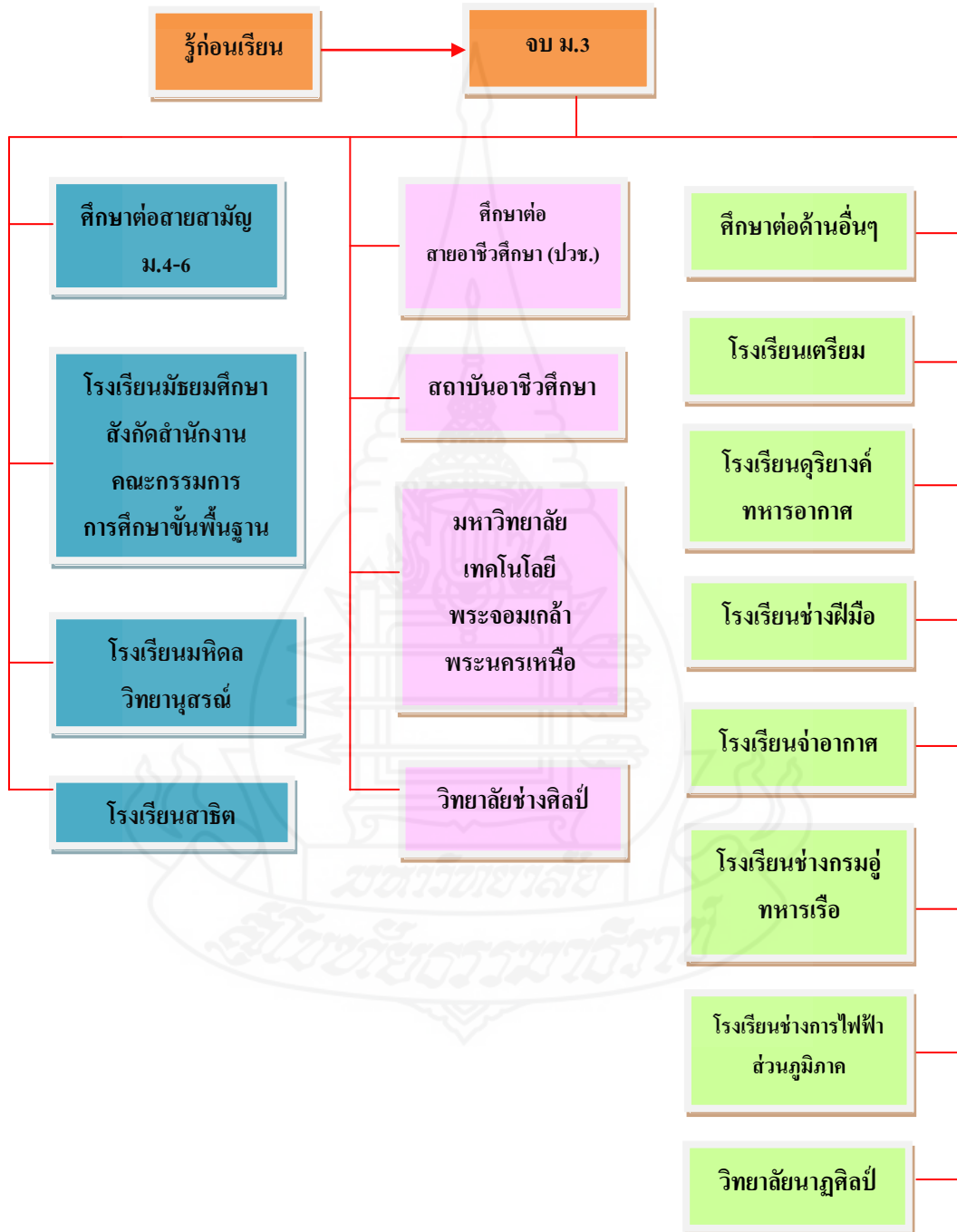
1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงแผนที่ความคิดเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อเมื่อจบชั้น ม. 3

ใบความรู้เรื่อง โลกกว้างทางการศึกษา

แผนผังการศึกษาต่อหลังจบการศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่มา: ฝ่ายกิจกรรมแนะแนวโรงเรียนบ้านโนนกลุ่มมิตรภาพที่ 210

กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม แนะแนวการศึกษาต่อสายสามัญ

จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกแนวทางการศึกษาต่อสายสามัญ
2. นักเรียนบอกเป้าหมายของแผนการเรียนแต่ละแผน
3. นักเรียนสามารถเลือกแผนการเรียนได้สอดคล้องกับตนเอง

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

ทางเลือกหนึ่งสำหรับนักเรียนที่กำลังจะจบชั้น ม. 3 ก็คือการศึกษาต่อมัธยมปลายสายสามัญ (ม. 4- ม. 6) ซึ่งการศึกษาต่อในสายสามัญนี้ เป็นการศึกษาต่อเพื่อเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับการศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาต่างๆ ต่อไป การทราบแนวทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการพิจารณาตัดสินใจ วิธีการหนึ่งว่านักเรียนจะเลือกสายสามัญหรือสายอาชีพ

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1
2. ลูกบอลเล็ก 1 ลูก
3. ใบความรู้เรื่อง แผนการเรียนสายสามัญ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทักทายและให้นักเรียนเล่นเกมกิจกรรม “สิ่งที่ชอบในชีวิต” โดยการ โยนลูกบอลไปให้นักเรียนที่ต้องการให้ตอบ
2. สนทนากับนักเรียนในเรื่องการเรียนสายสามัญ สอบถามความคิดเห็นจากนักเรียน

ขั้นทำกิจกรรม

1. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง แผนการเรียนสายสามัญ
2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจในสายสามัญตามแผนการเรียนต่อไปนี้
 - 2.1 แผนการเรียนวิทย์-คณิต
 - 2.2 แผนการเรียนคณิต-ศิลป์ (ศิลป์คำนวณ)
 - 2.3 แผนการเรียนศิลป์-ภาษา
 - 2.4 แผนการเรียนศิลป์-สังคม

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าแผนการเรียนแต่ละแผน มีการเรียนเน้นหนักด้านไหนบ้าง และเป้าหมายของการเรียนแผนการเรียนนั้นๆ สามารถเรียนต่อด้านอะไรได้บ้างและประกอบอาชีพอะไรในอนาคต

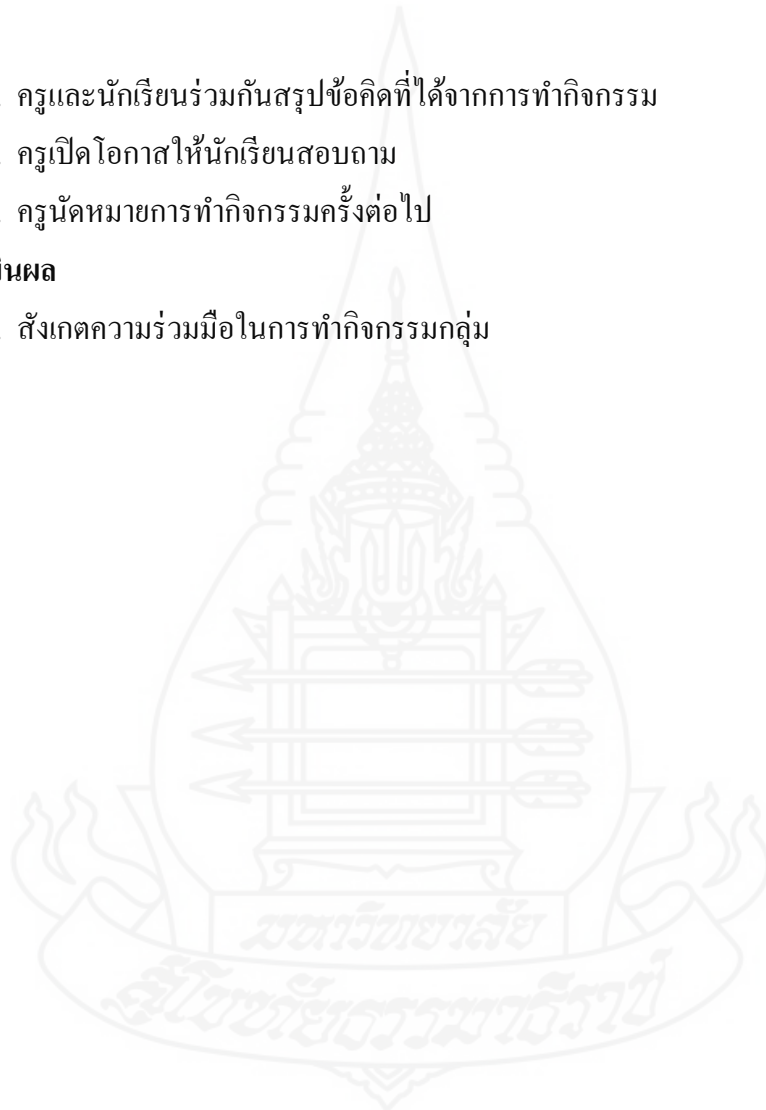
4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนมารายงานให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียน ได้ฟังเกี่ยวกับข้อมูลของแต่ละแผนการเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม
3. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม

ใบงานที่ 1

เรื่อง การศึกษาต่อสายสามัญ

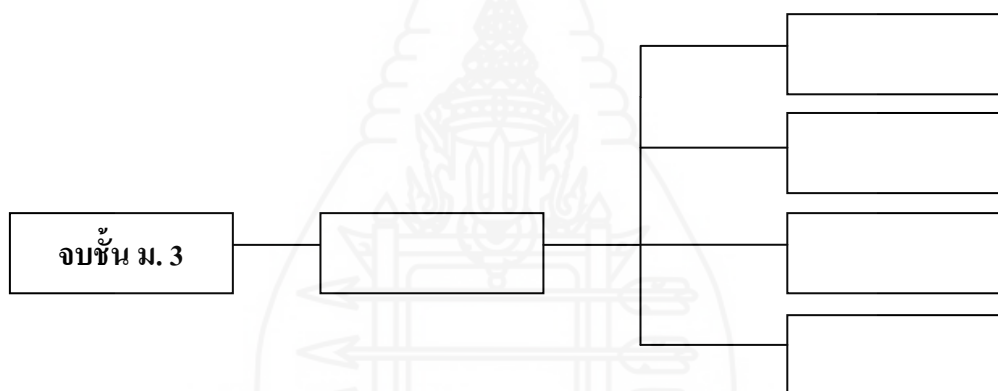
ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. แผนภูมิการศึกษาสายสามัญ

2. โรงเรียนที่เปิดสอนสายสามัญที่นักเรียนรู้จักและสนใจอยากเข้าศึกษามีที่ไหนบ้าง

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

ใบความรู้

เรื่อง แผนการเรียนสายสามัญ

1. **แผนการเรียนวิทย์-คณิต** มุ่งเน้นในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษา นักเรียนที่เลือกแผนการเรียนนี้ควรมีความสามารถพื้นฐานในด้านการคิดคำนวณ มีระเบียบวิธีในการคิดคำนวณ สามารถอธิบายเหตุผล วิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจภาษา ดีความ สื่อความหมายได้ดี ตลอดจนมีความสามารถในการจินตนาการการมองเห็นทิศทาง การเคลื่อนที่ของสิ่งที่เป็นนามธรรม
2. **แผนการเรียนศิลป์-คณิต** เน้นในกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และภาษา ดังนั้นนักเรียนที่จะเลือกเรียนแผนนี้ ควรมีความสามารถพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การคิดวิเคราะห์ด้านจินตนาการ พื้นที่ ระยะทาง ขนาด ทรวดทรง และด้านการจดจำรายละเอียดเป็นหลัก
3. **แผนการเรียนศิลป์-ภาษา** มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนในกลุ่มวิชาสังคม ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง ดังนั้น ผู้เรียนที่จะเลือกเรียนแผนการเรียนนี้ควรมีความสามารถพื้นฐานทางด้านการใช้และความเข้าใจภาษา การจดจำรายละเอียดต่าง ๆ และมีเหตุผลในการคิดวิเคราะห์
4. **แผนการเรียนศิลป์-ธุรกิจ** มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้เรียนที่เรียนแผนการเรียนนี้จึงจำเป็นต้องมีความสามารถพื้นฐานในด้านการใช้และเข้าใจภาษา การจดจำสิ่งต่าง ๆ และมีเหตุผลในการคิดวิเคราะห์

การสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของแผนการเรียนวิทย์-คณิต

1. กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะต่างๆ ดังนี้

- แพทยศาสตร์	- พยาบาลศาสตร์
- เทคนิคการแพทย์	- สาธารณสุขศาสตร์
- เภสัชศาสตร์	- ทันตแพทยศาสตร์
- สัตวแพทยศาสตร์	- กายภาพบำบัด

2. กลุ่มวิทยาศาสตร์กายภาพ ได้แก่ คณะต่างๆ ดังนี้

- วิทยาศาสตร์	- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- พลังงานและวัสดุ	- วิทยาศาสตร์ประยุกต์
- เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	- ทรัพยากรธรรมชาติและ

3. กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์

- วิศวกรรมศาสตร์	- เทคโนโลยีสารสนเทศ

4. กลุ่มสถาปัตยกรรมศาสตร์ ได้แก่ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

5. กลุ่มเกษตรศาสตร์ ได้แก่ คณะต่างๆ ดังนี้

- เกษตรศาสตร์	- ประมง
- วनศาสตร์	- อุตสาหกรรมการเกษตร
- เทคโนโลยีการเกษตร	- เทคโนโลยีอาหาร

6. กลุ่มบริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย

6.1 บริหารธุรกิจพาณิชยศาสตร์ บัญชี เศรษฐศาสตร์

6.2 การจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ คณะต่างๆ ดังนี้- พาณิชยศาสตร์และการบัญชี

- บริหารธุรกิจ	- เศรษฐศาสตร์
- วิทยาการจัดการ	- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การโรงแรม

7. กลุ่มครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

8. กลุ่มศิลปกรรมศาสตร์ ได้แก่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิชาศิลป มัณฑนศิลป์ จิตรกรรม

ประติมากรรมและภาพพิมพ์

9. กลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

การสอบเข้าศึกษาต่อของแผนการเรียนศิลป์-คณิต

1. กลุ่มบริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ ได้แก่ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การโรงแรม
2. กลุ่มครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ ครุอุตสาหกรรม
3. กลุ่มศิลปกรรมศาสตร์ ได้แก่ คณะศิลปกรรม วิชาศิลปศิลป์ มัณฑนศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์
4. กลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ คณะต่างๆ ดังนี้

- อักษรศาสตร์	- มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- ศิลปะศาสตร์	- โบราณคดี
- นิเทศศาสตร์	- วารสารศาสตร์
- สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	- นิติศาสตร์
- รัฐศาสตร์	- รัฐประศาสนศาสตร์

การสอบเข้าศึกษาต่อขอแผนการเรียนศิลป์-ธุรกิจ

1. กลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ คณะต่างๆ ดังนี้

- อักษรศาสตร์	- มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- ศิลปะศาสตร์	- โบราณคดี
- นิเทศศาสตร์	- วารสารศาสตร์
- สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	- นิติศาสตร์
- รัฐศาสตร์	- รัฐประศาสนศาสตร์
2. กลุ่มบริหารธุรกิจ และการจัดการท่องเที่ยว
3. กลุ่มศิลปกรรมศาสตร์ ได้แก่ ศิลปกรรมศาสตร์ วิชาศิลปศิลป์ มัณฑนศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์

ที่มา: เว็บไซต์โรงเรียนชลประทานวิทยา <http://www.cpw.ac.th>

กิจกรรมที่ 6

ชื่อกิจกรรม แนะแนวการศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา

จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกความหมายและโอกาสของการศึกษาสายอาชีพ
2. นักเรียนสามารถเลือกแผนการเรียนสายอาชีพได้สอดคล้องกับตนเอง

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การศึกษาสายอาชีพหรืออาชีวศึกษาเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้เรียนที่กำลังจะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ต้องการเรียนสายอาชีวศึกษา จุดหมายและหลักสำคัญของการเรียนในสายนี้ก็คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝน อบรม ฝึกปฏิบัติในสภาพแวดล้อมเหมือนจริง เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ มีความสามารถในการประกอบอาชีพได้จริง หลังจากเรียนจบระดับประกาศนียบัตรซึ่งใช้ระยะเวลาเพียง 3 ปีเท่านั้น

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1
2. ดินสอสี
3. ใบความรู้ เรื่อง การศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทักทายนักเรียนและให้ทำกิจกรรม”บุคคลในดวงใจ” ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดคุยเกี่ยวกับบุคคลที่คิดว่าชื่นชมและเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน การประกอบอาชีพที่สุจริต
2. ครูสุ่มถามนักเรียนบางคนในเรื่องอาชีพที่ใฝ่ฝันอยากทำ และการเตรียมตัวเพื่อให้ฝันเป็นจริง

ขั้นทำกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน
2. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง การศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา
3. ครูแจกกรณีตัวอย่างให้แต่ละกลุ่มได้อภิปราย
4. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้ฟัง
5. ครูสนทนากับนักเรียนในเรื่องสาขาที่เปิดสอนของสายอาชีพ

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม
3. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ใบความรู้

เรื่องการศึกษาต่อสายอาชีพศึกษา

นักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วมีทางเลือกในการศึกษาต่อทางด้านสายอาชีพ อีกทางหนึ่ง นั่นก็คือศึกษาต่อใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งใช้เวลาในการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 3 ปี โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาวิชาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือและระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ (ระดับเทคนิค) ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นผู้ปฏิบัติงานหัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระได้โดยเน้นการแก้ปัญหาสร้างองค์ความรู้ในอาชีพ มีบุคลิกภาพ คุณธรรมและเจตคติที่ดี หลังจากศึกษาจบแล้วสามารถศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อีก 2 ปี หรืออาจจะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี 4 ปี ก็ได้เช่นกัน

หลักสูตรการศึกษา

เปิดการศึกษาในประเภทวิชาต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

1.1 สาขาวิชาเครื่องกล แบ่งออกเป็น สาขางานยานยนต์ เครื่องกลอุตสาหกรรม เครื่องกลเรือ เครื่องกลเกษตร ตัวถังและสีรถยนต์

1.2 สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง แบ่งออกเป็น สาขางานเครื่องมือกล ซ่อมบำรุง เครื่องจักรกล เขียนแบบเครื่องกล ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเกษตร แม่พิมพ์พลาสติก แม่พิมพ์โลหะ

1.3 สาขาวิชาโลหะการแบ่งออกเป็น สาขางานเชื่อมโลหะ อุตสาหกรรมต่อตัวถังรถโดยสาร

1.4 สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งออกเป็น สาขางานไฟฟ้ากำลัง อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม เมคคาทรอนิกส์ เทคนิคคอมพิวเตอร์

1.5 สาขาวิชาการก่อสร้างแบ่งออกเป็น สาขางานก่อสร้างโยธา สถาปัตยกรรม เครื่องเรือนและการตกแต่งภายใน สักราง

1.6 สาขาวิชาการพิมพ์ แบ่งออกเป็น สาขางานการพิมพ์

1.7 สาขาวิชาแว่นตาและเลนส์ แบ่งออกเป็น สาขางานแว่นตาและเลนส์

1.8 สาขาวิชาการต่อเรือ แบ่งออกเป็น สาขางานต่อเรือโลหะ ต่อเรือไม้ ต่อเรือไฟเบอร์กล๊าส นาวาสถาปัตยกรรม ซ่อมบำรุงเรือ

1.9 สาขาวิชาผลิตภัณฑ์ยาง แบ่งออกเป็น สาขางานผลิตภัณฑ์ยาง

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ

2.1 สาขาวิชาพาณิชยกรรมแบ่งออกเป็น สาขางานการบัญชี การขาย การเลขานุการ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจสถานพยาบาล การประชาสัมพันธ์ ภาษาต่างประเทศ งานสำนักงานสำหรับผู้พิการ ทางสายตา

2.2 สาขาวิชาธุรกิจบริการ แบ่งออกเป็น สาขางานการจัดการความปลอดภัย การจัดการความสะอาด

3. ประเภทวิชาศิลปกรรม

3.1 สาขาวิชาศิลปกรรมแบ่งออกเป็น สาขางาน ทัศนศิลป์ การออกแบบ ศิลปหัตถกรรม อุตสาหกรรม เครื่องหนัง เครื่องเคลือบดินเผา เทคโนโลยีการถ่ายภาพ เครื่องประดับอัญมณี ช่างทองหลวง เทคโนโลยีศิลปกรรม การพิมพ์สกรีน คอมพิวเตอร์กราฟิก ศิลปหัตถกรรมโลหะ รูปพรรณและ เครื่องประดับ ดนตรีสากล เทคโนโลยีนิเทศศิลป์ ช่างพันตกรรม

4. ประเภทวิชาคหกรรม

4.1 สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายแบ่งออกเป็น สาขางาน ผลิตและตกแต่งสิ่งทอ ออกแบบเสื้อผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า อุตสาหกรรมเสื้อผ้า ธุรกิจเสื้อผ้า

4.2 สาขาวิชาอาหารและโภชนาการแบ่งออกเป็น สาขางาน อาหารและโภชนาการ แปรรูปอาหาร ธุรกิจอาหาร

4.3 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์แบ่งออกเป็น สาขางาน คหกรรมการผลิต คหกรรมการบริการ ธุรกิจคหกรรมคหกรรมเพื่อการโรงแรม

4.4 สาขาวิชาเสริมสวยแบ่งออกเป็น สาขางาน เสริมสวย

5. ประเภทวิชาเกษตรกรรม

5.1 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์แบ่งออกเป็น สาขางาน พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร ช่างเกษตร เกษตรทั่วไป การประมง

6. ประเภทวิชาประมง

6.1 สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แบ่งออกเป็น สาขางาน เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

6.2 สาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ แบ่งออกเป็น สาขางาน แปรรูปสัตว์น้ำ การผลิตชุมชนและผลิตภัณฑ์

6.3 สาขาวิชาประมงทะเล แบ่งออกเป็น สาขางาน ประมงทะเล

7. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

7.1 สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น สาขางาน การโรงแรม การท่องเที่ยว

8. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

8.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งทอ แบ่งออกเป็น สาขางาน เทคโนโลยีสิ่งทอ

8.2 สาขาวิชาเคมีสิ่งทอ แบ่งออกเป็น สาขางาน เคมีสิ่งทอ

- 8.3 สาขาวิชาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป แบ่งออกเป็น สาขางาน อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป
9. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 9.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งออกเป็น สาขางาน เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 9.2 สาขาวิชาเทคโนโลยีระบบเสียง แบ่งออกเป็น สาขางาน เทคโนโลยีระบบเสียง
10. หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) 2551
- 10.1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาเอก คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- 10.2 สาขาวิชาเครื่องกล วิชาเอก เทคนิคช่างยนต์
- 10.3 สาขาวิชาเทคนิคการผลิต วิชาเอก เชื่อมและประสาน
- 10.4 สาขาวิชาโยธา วิชาเอก เทคนิคโยธา
- 10.5 สาขาวิชาไฟฟ้า วิชาเอก เทคนิคไฟฟ้ากำลัง
- 10.6 สาขาวิชาไฟฟ้า วิชาเอก เทคนิคไฟฟ้าสื่อสาร

ที่มา: เว็บไซต์ ทรูปลูกปัญญา <http://www.trueplukpanya.com>

กิจกรรมที่ 7

ชื่อกิจกรรม วางแผน..ก่อนตัดสินใจ

จุดประสงค์

นักเรียนบอกองค์ประกอบที่ควรนำมาพิจารณาก่อนการตัดสินใจ

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การวางแผนเลือกการศึกษาต่อ หมายถึง ความปรารถนาของนักเรียนที่มุ่งจะศึกษาต่อให้ประสบความสำเร็จ การวางแผนการศึกษาต่อเป็นการกำหนดกิจกรรมแนวทางที่จะดำเนินไปในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำคัญอย่างยิ่งต่อการพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุด ฉะนั้น การวางแผนการเลือกศึกษาต่อที่รอบคอบ ถูกต้องและเหมาะสมกับตนเอง ย่อมทำให้นักเรียนมีความสุขสมหวัง ในทางตรงกันข้ามถ้าหากไม่มีการวางแผนหรือวางแผนผิดพลาด ย่อมก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่ก้าวหน้า ไม่ประสบความสำเร็จ

ในการวางแผนการศึกษาต่อ นักเรียนต้องมีแผนอย่างน้อย 2 แผน ถ้าพลาดจากแผนที่ 1 จะต้องมีแผนสำรองที่คอยสนับสนุน

แผนที่ 1 คือ แผนการศึกษาต่อที่นักเรียนสนใจและต้องการมากที่สุด

แผนที่ 2 คือ แผนการศึกษาที่สำรองเอาไว้เพื่อแผนที่ 1 ไม่เป็นไปตามที่หวังไว้ เช่น เลือกเรียนสายสามัญในโรงเรียนประจำจังหวัดเป็นแผนที่ 1 แต่สอบเข้าไม่ได้ แผนที่ 2 คือ โรงเรียนใกล้บ้านหรือ โรงเรียนเอกชน เป็นต้น

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1
2. ใบความรู้เรื่อง “การวางแผนแนวทางการศึกษาต่อ”
3. ใบคำ “จงวางแผนล่วงหน้า”

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทักทายและสนทนากับเรียนถึงกิจกรรมที่ผ่านมาในอาทิตย์ก่อน
2. ครูนำนักเรียนทำกิจกรรม “เล่าเรื่องต่อเนื่อง” คือ ครูเริ่มเล่าเรื่องโดยใช้ประโยคว่า “อาคมเป็นนักเรียนชั้นมอสาม โรงเรียนบ้านสันป่าสัก” แล้วให้นักเรียนเพิ่มเติมเนื้อเรื่องเข้าไป มีข้อกำหนดไว้ว่า เนื้อหาต้องเกี่ยวข้องกับการเรียนต่อ
3. ครูคิด ใบคำ “วางแผนล่วงหน้า” ไว้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น

ขั้นทำกิจกรรม

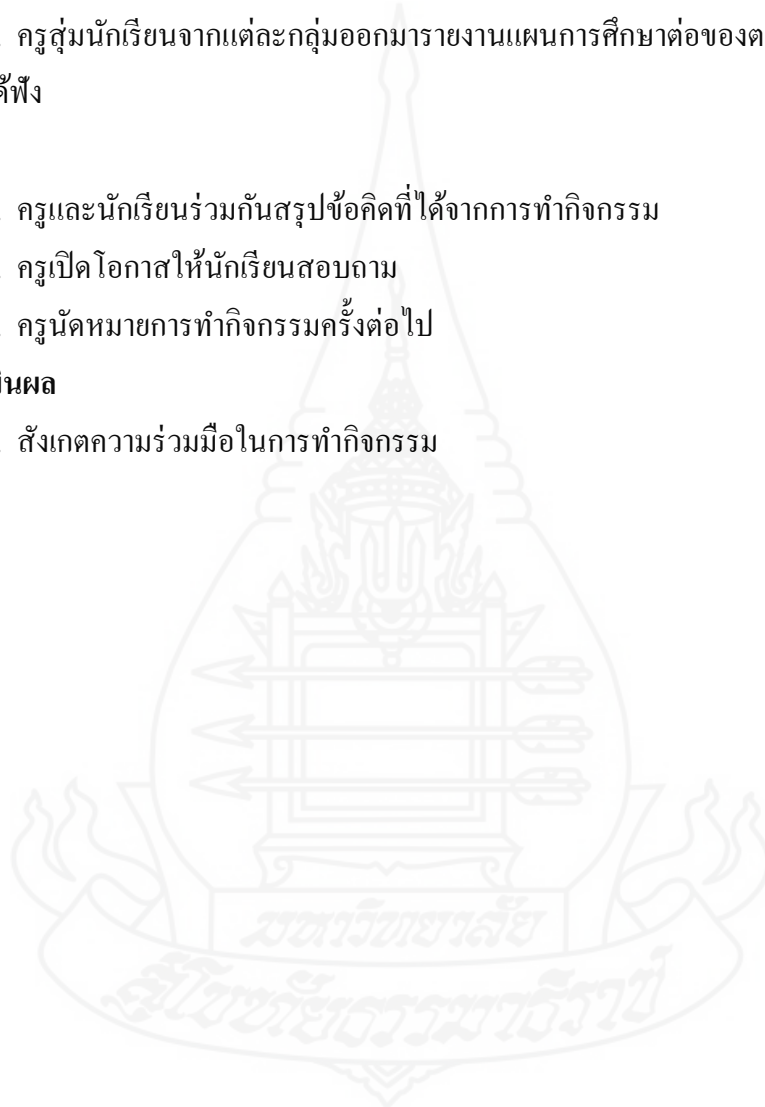
1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน
2. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง การวางแผนแนวทางการศึกษาต่อ
3. ครูแจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนทุกคนในแต่ละกลุ่ม นักเรียนแต่ละคนเขียนแผนการศึกษาของตนเอง และสามารถสอบถามพูดคุยอภิปราย แผนนั้นๆ กับเพื่อนในกลุ่มได้
4. ครูสุ่มนักเรียนจากแต่ละกลุ่มออกมารายงานแผนการศึกษาต่อของตนเองให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้ฟัง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม
3. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ใบงานที่ 1

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อมูลด้านล่าง ข้อใดอยู่ในแผนการศึกษาต่อในอนาคตของนักเรียน

- 1. เรียนต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ในอนาคต
- 2. เรียนให้จบปริญญาตรี
- 3. เรียนต่อวิทยาลัยอาชีวศึกษา
- 4. เรียนต่อวิทยาลัยเทคนิค
- 5. เรียนต่อระดับชั้น มอปลาย สายวิทย์-คณิต เป็นอันดับแรก
- 6. เรียนต่อระดับชั้น มอปลาย สายศิลป์-คำนวณ เป็นอันดับแรก
- 7. เรียนต่อระดับชั้น มอปลาย สายศิลป์-ภาษา/สังคม/ธุรกิจ เป็นอันดับแรก
- 8. ไม่เรียนต่อ แต่จะออกไปประกอบอาชีพ.....
- 9. เรียนต่อโรงเรียนผู้ช่วยพยาบาล
- 10. เรียนต่อ กศน. แล้วช่วยผู้ปกครองทำงาน
- 11. เรียนต่อในโรงเรียนสายสามัญในอำเภอหางดง
- 12. เรียนต่อใน โรงเรียนสายสามัญประจำจังหวัด เช่น โรงเรียนยุพราช
โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ โรงเรียนหอพระ โรงเรียนกาวิละ เป็นต้น
- 13. เรียนต่อใน โรงเรียนสายสามัญเอกชนประจำจังหวัด เช่น โรงเรียน
ปรีณชร์อแยล โรงเรียนคาราวิทยาลัย โรงเรียนเรยีนา โรงเรียน
พระฤทัย โรงเรียนมงฟอร์ต เป็นต้น

หากนักเรียนมีแผนการศึกษาต่อหรือแผนการในอนาคตที่นอกเหนือจากที่กล่าวมา โปรดระบุ
ด้านล่างว่าคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป แผนอนาคตของนักเรียนคือ

วางแผนล่วงหน้า

แผนการศึกษาต่อ

รายละเอียด/แผน	แผนที่ 1	แผนที่ 2
รายการ	1..... 2..... 3..... 4.....	1..... 2..... 3..... 4.....
แรงสนับสนุน	1..... 2..... 3..... 4.....	1..... 2..... 3..... 4.....
แรงต้าน	1..... 2..... 3..... 4.....	1..... 2..... 3..... 4.....
วิธีแก้ไขปัญหา อุปสรรค	1..... 2..... 3..... 4.....	1..... 2..... 3..... 4.....
ขั้นตอนปฏิบัติ เข้าสู่แผน	1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6..... 7..... 8.....	1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6..... 7..... 8.....

ใบความรู้

เรื่อง การวางแผนแนวทางการศึกษาต่อ

การวางแผนเลือกการศึกษาต่อ หมายถึง ความปรารถนาของนักเรียนที่มุ่งจะศึกษาต่อให้ประสบความสำเร็จ การวางแผนการศึกษาต่อเป็นการกำหนดกิจกรรมแนวทางที่จะดำเนินไปในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำคัญอย่างยิ่งต่อการพิจารณาทางเลือกที่ดีและเหมาะสมที่สุด ฉะนั้น การวางแผนการเลือกศึกษาต่อที่รอบคอบ ถูกต้องและเหมาะสมกับตนเอง ย่อมทำให้นักเรียนมีความสุขสมหวัง ในทางตรงกันข้ามถ้าหากไม่มีการวางแผนหรือวางแผนผิดพลาด ย่อมก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่ก้าวหน้า ไม่ประสบความสำเร็จ

ในการวางแผนการศึกษาต่อ นักเรียนต้องมีแผนอย่างน้อย 2 แผน ถ้าพลาดจากแผนที่ 1 จะได้มีแผนสำรองที่คอยสนับสนุน

แผนที่ 1 คือ แผนการศึกษาต่อที่นักเรียนสนใจและต้องการมากที่สุด

แผนที่ 2 คือ แผนการศึกษาที่สำรองเอาไว้เพื่อแผนที่ 1 ไม่เป็นไปตามที่หวังไว้ เช่น เลือกเรียนสายสามัญในโรงเรียนประจำจังหวัดเป็นแผนที่ 1 แต่สอบเข้าไม่ได้ แผนที่ 2 คือ โรงเรียนใกล้บ้านหรือ โรงเรียนเอกชน เป็นต้น

ขั้นตอนในการวางแผนเลือกแนวทางการศึกษาต่อ มีดังนี้

1. ตรวจสอบความต้องการ ความสนใจในการศึกษาต่อ ระบุให้ได้ว่า ต้องการเรียนต่อในด้านใด อย่างไร บันทึกไว้เป็นทางเลือกที่ต้องการ
2. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อที่ตนเองสนใจให้ได้มากที่สุด สอบถามจากครูแนะแนว อ่านหนังสือ หรือใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้น ดูชื่อโรงเรียน ที่ตั้ง ชื่อสายการเรียน คู่มือรายละเอียควิชาที่ต้องศึกษา และงบประมาณในการเรียน
3. นำข้อมูลหรือทางเลือกต่างๆ มาพิจารณาถึงความเป็นไปได้
4. พิจารณาทางเลือกที่เป็นไปได้ ในข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและอุปสรรคของแต่ละทางเลือก
5. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ตนเองสนใจมากที่สุดและเป็นไปได้มากที่สุด
6. วางแผนดำเนินการขั้นต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในทางเลือก
7. ทบทวนการตัดสินใจและผลของการตัดสินใจอีกครั้ง
8. นักเรียนควรทำขั้นตอนข้างต้นนี้กับผู้ปกครองหากสามารถทำได้

กิจกรรมที่ 8

ชื่อกิจกรรม นั้นเลือกที่จะ.....

จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกขั้นตอนการตัดสินใจ
2. นักเรียนฝึกการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม
3. นักเรียนมีทักษะในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

การตัดสินใจ เป็นการเลือกจากจำนวนตัวเลือกที่มีมากกว่าหนึ่งตัวเลือก การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมที่ต้องเผชิญตลอดเวลา และจะส่งผลกระทบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลว การตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต การพิจารณาข้อมูลส่วนตัวตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆ อย่างรอบคอบ รวมทั้งขจัดปัญหาและอุปสรรคทั้งในและนอกตัวได้ จะทำให้การตัดสินใจเป็นไปได้อย่างเหมาะสม และนักเรียนจะมีความสุข มีความพอใจและมีความหวังในการศึกษาต่อในอนาคตได้

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1 และ 2
2. กรณีตัวอย่าง 3 เรื่อง
3. ใบความรู้ เรื่อง “การตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ”

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทักทายและสนทนากับนักเรียนในแนวทางการศึกษาต่อ
2. ครูในข้อมูลเรื่องการตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถาม

ขั้นทำกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน
2. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง “การตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ”
3. ครูแจกใบงานที่ 1 กรณีตัวอย่างให้แต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปรายและหาคำตอบ
4. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้ฟัง
5. ครูแจกใบงานที่ 2 และให้นักเรียนลองฝึกประเมินสถานการณ์ของตนเองและตัดสินใจ

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม
3. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ใบงานที่ 1 กรณีตัวอย่างที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นแล้วเขียนลงในที่ว่าง
ซึ่งกำหนดให้

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

กรณีตัวอย่างที่ 1

พริยาเรียนอยู่ชั้น ม. 3 เธอเป็นเด็กช่างพูด ช่างคุย มีความคล่องแคล่วชอบช่วยเหลือกิจกรรม
 ของโรงเรียนมาโดยตลอด ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง วิชาที่เธอชอบและทำคะแนนได้ดีคือ
 ภาษาอังกฤษ พริยาคิดว่าเมื่อจบ ม. 3 แล้วจะเรียนต่อด้านการโรงแรม เพราะได้สอบถามข้อมูลจาก
 รุ่นพี่ที่กำลังเรียนอยู่ ทำให้ทราบว่าอาชีพทางด้านการโรงแรมกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน
 แต่มารดาของเธอต้องการให้เธอเรียนด้านการบัญชี เนื่องจากครอบครัวมีฐานะดี เมื่อเรียนจบมาแล้ว
 ก็สามารถทำงานในบริษัทใกล้บ้านได้ เพราะมารดาไม่ต้องการให้เธอไปทำงานที่อื่น แต่พริยาชอบ
 พบปะผู้คนมากกว่านั่งทำงานกับตัวเลขในสำนักงาน และวิชาคณิตศาสตร์ เธอก็เรียนไม่ดีนัก

ถ้านักเรียนเป็นพริยา นักเรียนจะอย่างไรกับสถานการณ์ดังกล่าว

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจคือ

.....

.....

.....

2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกศึกษาคือ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ทางเลือกในการตัดสินใจมี.....ทางเลือก คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อดี/ข้อจำกัดแต่ละทางเลือก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่ควรตัดสินใจ คือทางเลือกใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

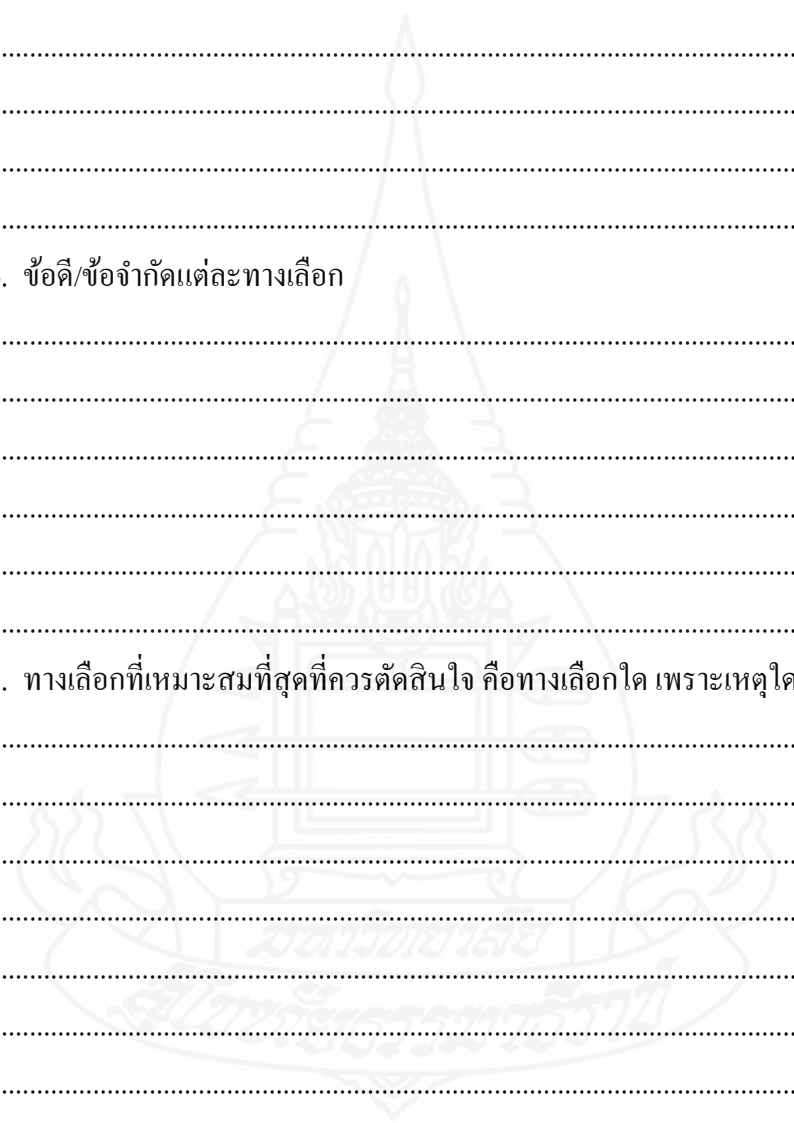
.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1 กรณีตัวอย่างที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นแล้วเขียนลงในที่ว่างซึ่งกำหนดให้

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

กรณีตัวอย่างที่ 2

มานิตย์ มีฐานะทางครอบครัวที่ยากจน บิดามารดาต้องการให้เขาเรียนจบโดยเร็ว เพื่อออกมาช่วยเหลือครอบครัว มานิตย์มีผลการเรียนปานกลาง และเขาก็มีความสนใจและถนัดในการวาดภาพเป็นพิเศษ ซึ่งเขาหวังว่าจะมีชื่อเสียงทางด้านนี้ แต่ในการเรียนเขียนภาพเขาจะต้องจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อน แล้วไปต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างน้อยอีก 4 ปีและต้องใช้ทุนในการเรียนพอสมควร มานิตย์เองยังได้ศึกษาดำรงตำแหน่งงานจากหนังสือพิมพ์และข่าวสารจากกรมแรงงาน และพบว่า แรงงานระดับช่างกำลังเป็นที่ต้องการอย่างมาก โดยเฉพาะช่างเทคนิคคอมพิวเตอร์ เพราะมีการขยายตัวของโรงงานผลิตชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์มากขึ้นในภาคเหนือ ในการเรียนช่างเทคนิค มานิตย์สามารถเรียนต่อได้เลยหลังจากจบชั้น ม. 3 และใช้เวลาเพียง 3 ปีก็จบและสามารถทำงานได้ทันที

ถ้านักเรียนเป็น มานิตย์ นักเรียนจะอย่างไรกับสถานการณ์ดังกล่าว

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจคือ

.....

.....

.....

2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกศึกษาคือ

.....

.....

.....

3. ทางเลือกในการตัดสินใจมี.....ทางเลือก คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อดี/ข้อจำกัดแต่ละทางเลือก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่ควรตัดสินใจ คือทางเลือกใด เพราะเหตุใด

.....

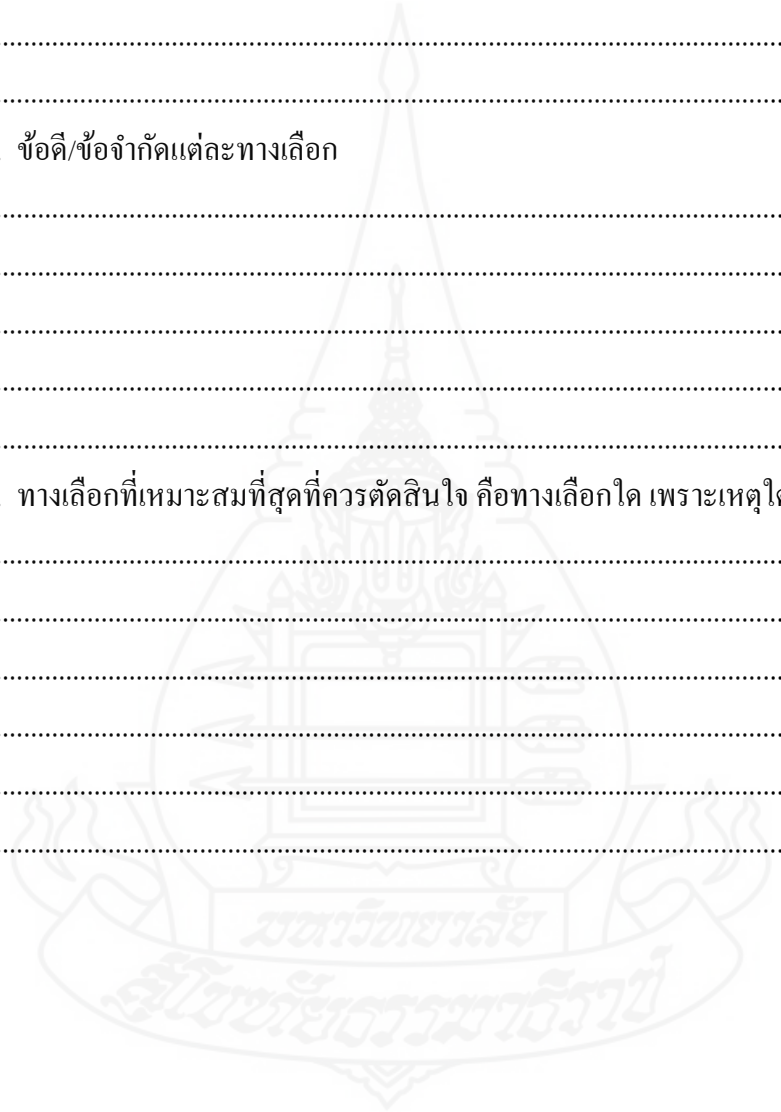
.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1
กรณีตัวอย่างที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นแล้วเขียนลงในที่ว่างซึ่ง

กำหนดให้

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

กรณีตัวอย่างที่ 3

วสันต์ เป็นเด็กกำพร้าพ่อ มีพี่น้อง 3 คน วสันต์เป็นคนโต แม่ของวสันต์มีอาชีพทำสวนปลูกผักเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ขาย มีรายได้ไม่แน่นอน ก่อนไปโรงเรียนวสันต์จะต้องช่วยแม่รดน้ำผัก ให้อาหารไก่และเป็ด เสาร์อาทิตย์ เขาก็จะช่วยแม่เก็บผักไปขายที่ตลาดตอนเช้า วสันต์คิดว่าการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์เหล่านี้เขาทำแล้วมีความสุขและแม่ก็วางแผนอยากให้เขารับช่วงต่อและพัฒนาสวนผักในอนาคต ในช่วงปิดภาคเรียน วสันต์ได้ไปทำงานพิเศษที่อู่ซ่อมรถใกล้บ้าน ทำให้วสันต์ได้มีความรู้เกี่ยวกับการซ่อมและการใช้เครื่องมือต่างๆ วสันต์เห็นว่า งานซ่อมรถเป็นงานที่น่าสนใจและรายได้ดีกว่าการทำสวนที่บ้าน ดังนั้น วสันต์ตัดสินใจไม่ถูกว่า เมื่อจบ ม. 3 แล้วจะเรียนต่อด้านไหนดีระหว่าง วิทยาลัยเกษตร และวิทยาลัยเทคนิคสาขาช่างยนต์ วสันต์ได้ไปปรึกษาครูแนะแนว ได้ข้อมูลว่า หากเรียนที่วิทยาลัยเกษตรมีโครงการเด็กดีเกษตรกร เรียนฟรี แต่ต้องขยัน และตั้งใจเรียน ส่วนการเรียนช่างยนต์นั้น ต้องมีทุนสำรองเพราะต้องซื้ออุปกรณ์การเรียนเองทั้งหมด

ถ้านักเรียนเป็นวสันต์ นักเรียนจะอย่างไรในสถานการณ์ดังกล่าว

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจคือ

.....

.....

.....

.....

2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกศึกษาคือ

.....
.....
.....
.....

3. ทางเลือกในการตัดสินใจมี.....ทางเลือก คือ

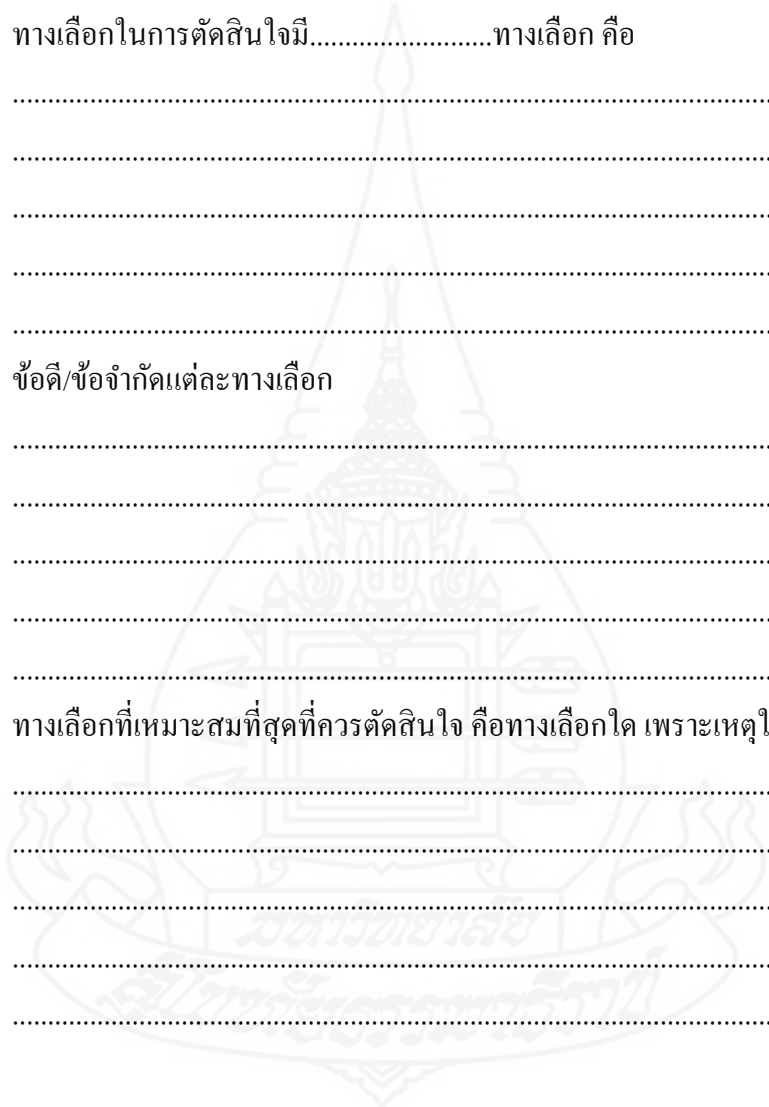
.....
.....
.....
.....
.....

4. ข้อดี/ข้อจำกัดแต่ละทางเลือก

.....
.....
.....
.....
.....

4. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่ควรตัดสินใจ คือทางเลือกใด เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 2

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....

เมื่อนับจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น.....

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจคือ

.....
.....
.....

2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกศึกษาคือ

.....
.....
.....
.....

3. ทางเลือกในการตัดสินใจมี.....ทางเลือก คือ

.....
.....
.....
.....

4. ข้อดี/ข้อจำกัดแต่ละทางเลือก

.....
.....
.....
.....

5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่ควรตัดสินใจ คือทางเลือกใด เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้

เรื่องการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

1. ความหมายของการตัดสินใจ

การตัดสินใจหมายถึงกระบวนการทางความคิดและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมีปัจจัยเข้ามาในชีวิตที่จำเป็นต้องทำการเลือกระหว่างสองปัจจัยขึ้นไป โดยผู้เลือกต้องใช้สติปัญญา ความคิด ทักษะการแก้ปัญหาและความรู้ความเข้าใจเพื่อเลือกปัจจัยที่ดีที่สุด ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและในอนาคตของตนเอง

2. กระบวนการตัดสินใจ

การตัดสินใจที่เหมาะสม ต้องอาศัยขั้นตอนที่มีลำดับชัดเจน ซึ่งมีผู้รู้หลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการตัดสินใจไว้ดังนี้

ทอลเบิร์ต (Tolbert, 1974; อ้างใน วารี คชศิลา, 2546: 12) กล่าวว่า ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ที่ต้องการตัดสินใจ บุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอ โดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้นบุคคลก็จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับและพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกสำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งต่างๆ ดังนี้

- 1) ข้อมูลที่รวบรวมได้และน้ำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม
 - 2) ลำดับขั้นตอนของค่านิยม ในขั้นนี้บุคคลพิจารณาถึงผลที่ปรารถนา เขาจะเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับลำดับของค่านิยม เช่น ถ้าเขาเลือกวิชาชีพนี้นี้เพื่อต้องการเงินเดือนมากหรือคาดว่าเขาสามารถเรียนจบในสาขาวิชานี้ได้และจะมีโอกาสศึกษาต่อ เขาอาจจะมีการถามว่า ค่านิยมสูงสุดของเขาคืออะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจเลือกของเขาเหมาะสมยิ่งขึ้น
 - 3) การประเมินผลและการตัดสินใจเลือก ซึ่งเป็นผลจากการตัดสินใจได้ครั้งนั้น โดยผลที่ได้รับเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและข้อมูล หรือการตัดสินใจที่จะสำรวจต่อไป โดยวางแผนสำรวจ ให้ได้ข้อมูลใหม่เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป
- และคณัย จันทรเจ้าฉาย (2547:13; อ้างใน ปณิชกา จีรพรชัย, 2553: 91) แบ่งขั้นตอนการตัดสินใจที่เน้นถึงขั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ดังนี้

- 1) ขั้นตอนที่ 1 การจำแนกและการให้คำจำกัดความสิ่งที่เป็นปัญหา ปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อมีความเหลื่อมล้ำระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่พึงปรารถนา

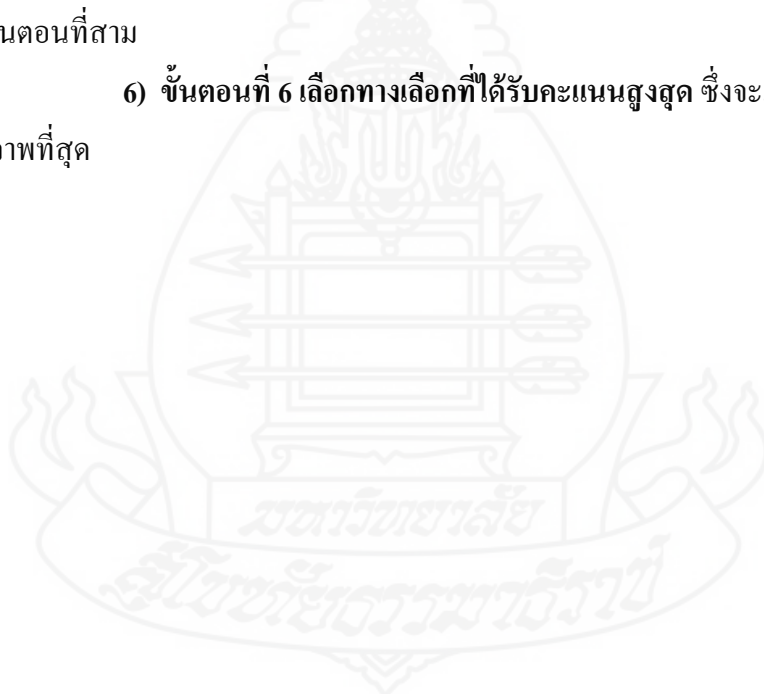
2) **ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเงื่อนไขในการตัดสินใจ** ขั้นตอนนี้จะนำสิ่งที่เป็นความสนใจ คุณค่า เป้าหมาย และความชื่นชอบส่วนตัวของผู้ตัดสินใจให้เข้ามาสู่กระบวนการที่สำคัญ คือ เงื่อนไขที่แตกต่างกันจะทำให้คนสองคนตัดสินใจแตกต่างกันไปด้วย ทั้งที่เป็นสถานการณ์แบบเดียวกัน เนื่องจากสิ่งที่ผู้หนึ่งเห็นว่าเกี่ยวข้อง อีกคนอาจจะเห็นว่าไม่สำคัญอะไรเลย

3) **ขั้นตอนที่ 3 ชั่งน้ำหนักความสำคัญของเงื่อนไข** ในเมื่อเงื่อนไขแต่ละประการ มักจะมีความสำคัญไม่เท่ากัน ผู้ตัดสินใจจำเป็นจะต้องชั่งน้ำหนักความสำคัญของเงื่อนไขที่กำหนด เพื่อให้สามารถจัดลำดับความสำคัญในการตัดสินใจ ได้อย่างถูกต้อง

4) **ขั้นตอนที่ 4 สร้างสรรค์ทางเลือก** ในขั้นตอนนี้ผู้ตัดสินใจต้องคิดหาทางเลือกทั้งหมดที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไป

5) **ขั้นตอนที่ 5 ประเมินทางเลือกแต่ละทาง** ทันทีที่กำหนดทางเลือก แล้วให้วิเคราะห์และประเมินทางเลือกอย่างจริงจัง ด้วยการให้คะแนนตามเงื่อนไขแต่ละข้อ จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละข้อจะชัดเจนขึ้นเมื่อมีการเปรียบเทียบกับเงื่อนไขและน้ำหนักความสำคัญในขั้นตอนที่สองและขั้นตอนที่สาม

6) **ขั้นตอนที่ 6 เลือกทางเลือกที่ได้รับคะแนนสูงสุด** ซึ่งจะเป็นการเลือกที่มีประสิทธิภาพที่สุด

กิจกรรมที่ 9

ชื่อกิจกรรม มุ่งสู่ความสำเร็จ

จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกวิธีที่จะก้าวสู่ความสำเร็จได้
2. นักเรียนบอกปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของความสำเร็จ
3. นักเรียนบอกวิธีที่จะก้าวสู่ความสำเร็จได้
4. นักเรียนบอกปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของความสำเร็จ

เวลา 50 นาที

สาระสำคัญ

ความสำเร็จเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ การที่คนเราจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น ตัวเราเอง สิ่งแวดล้อม การศึกษา ความตั้งใจจริง และคุณธรรมในจิตใจ

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1
2. ใบความรู้ เรื่อง ปรัชญาแห่งความสำเร็จ
3. กระดาษวาดรูป
4. สี
5. รูปภาพบัณฑิตในวันรับปริญญา

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทักทายและให้กำลังใจนักเรียนในเรื่องการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถามเพิ่มเติมหากมีข้อสงสัยในเรื่องการตัดสินใจ

ขั้นทำกิจกรรม

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 6 คน
2. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง “ปรัชญาแห่งความสำเร็จ”
3. ครูแจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนแต่ละคนวาดรูปความฝันแห่งความสำเร็จที่ตนเองปรารถนา และระหว่างการทำให้นักเรียนสามารถสอบถามความคิดเห็น หรืออภิปรายกับเพื่อนๆ ในกลุ่มได้
4. ครูสุ่มนักเรียนกลุ่มละ 3 คน ออกมาเป็นตัวแทนของกลุ่ม เพื่อแบ่งปันให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนเกี่ยวกับความสำเร็จของแต่ละคน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. ครูให้นักเรียนได้ดูรูปภาพของบัณฑิตในวันรับปริญญา
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม
4. ครูนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

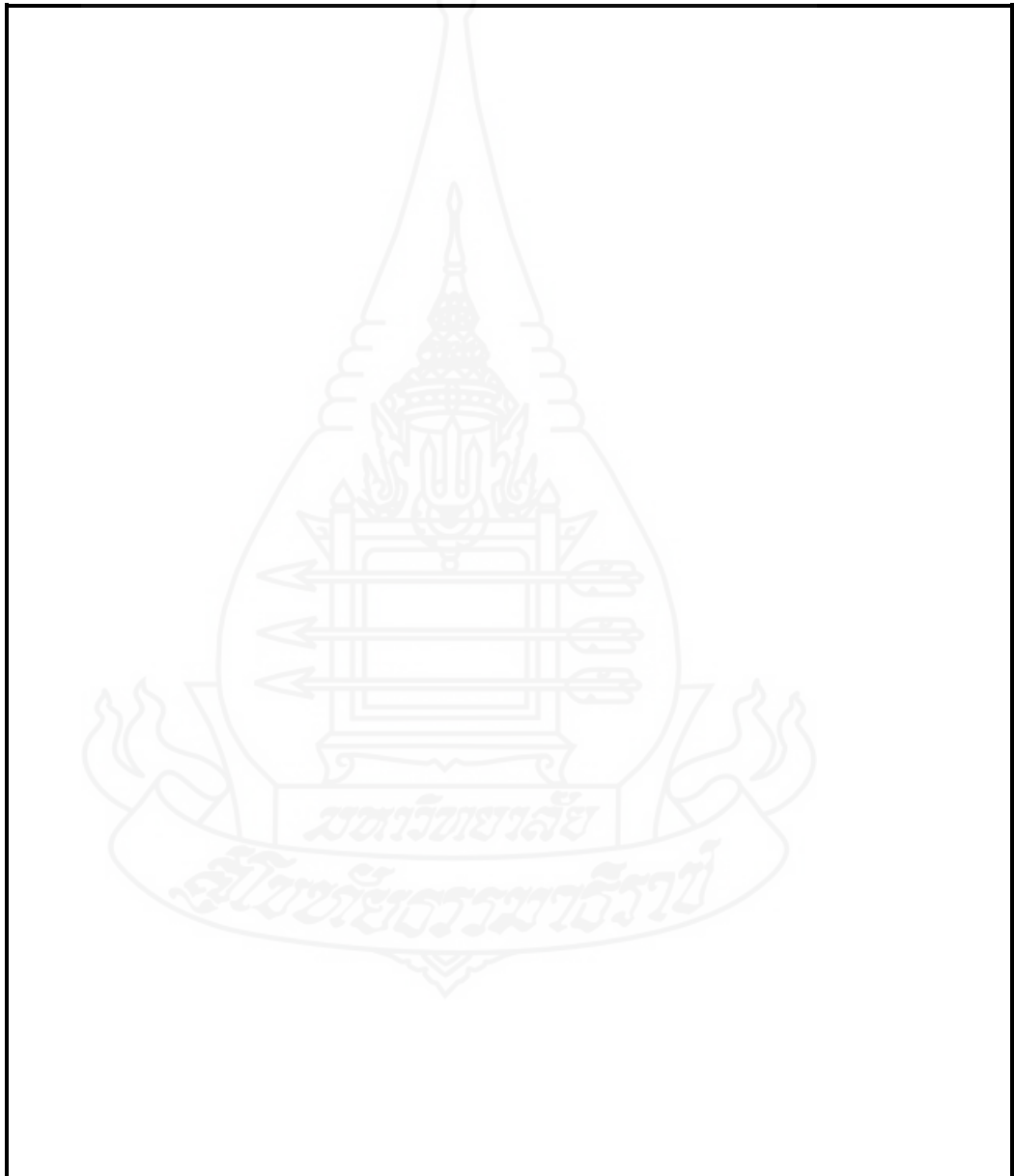
1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม

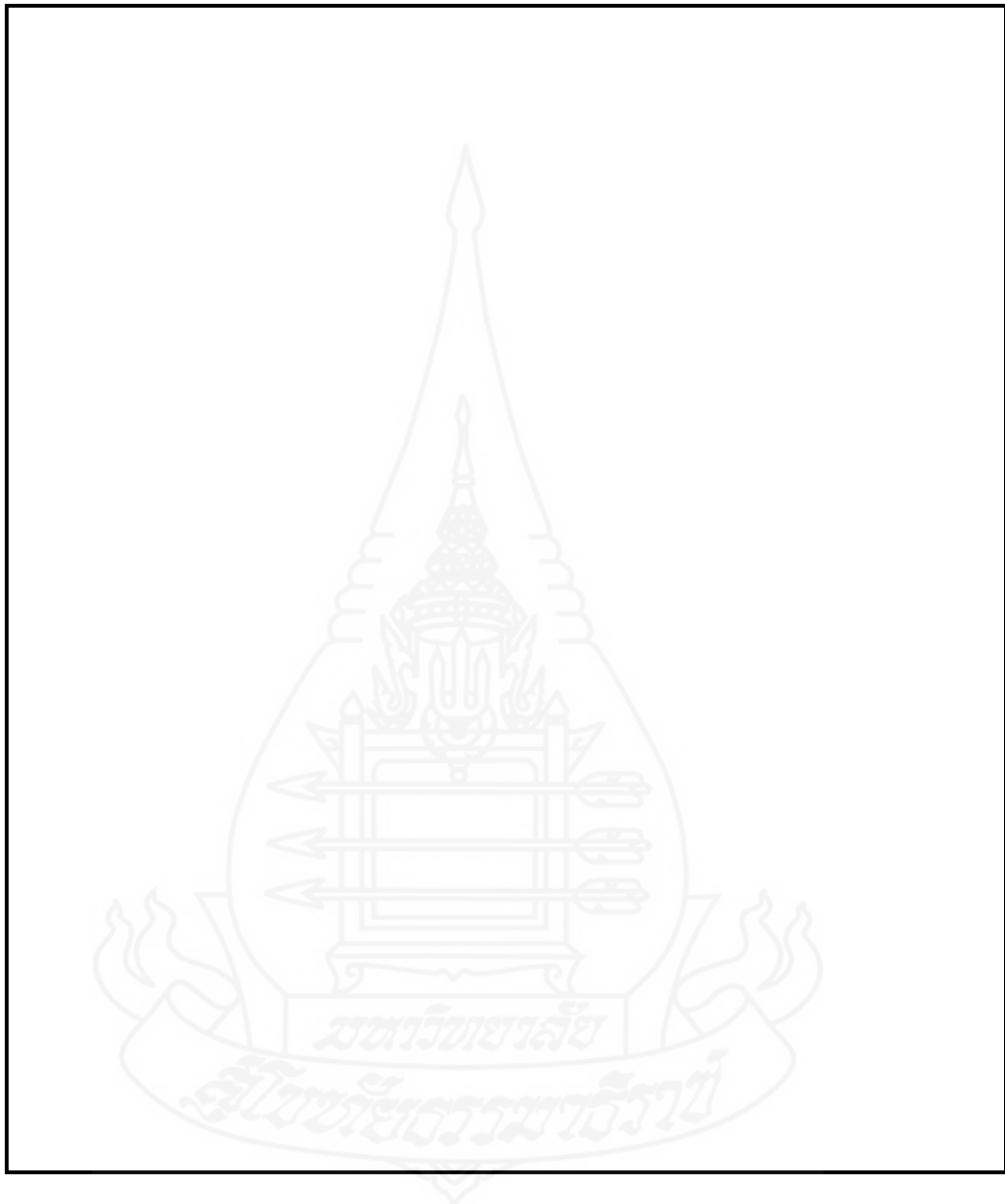
ใบงานที่ 1

ความฝันแห่งความสำเร็จของฉัน

1. ให้นักเรียนวาดรูปความฝันแห่งความสำเร็จที่ตนเองปรารถนา (หัวหน้ากลุ่มรับอุปกรณ์ได้ที่ครู) พร้อมการเขียนบรรยายได้ภาพ อย่างน้อย 10 บรรทัด

2. ให้นักเรียนบอกวิธีการที่จะประสบความสำเร็จโดยใช้ Mind Map.

รูปภาพบัณฑิตรับปริญญา

ใบความรู้

เรื่อง ปรัชญาแห่งความสำเร็จ

ความสำเร็จเป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาชีวิต มนุษย์ทุกคนล้วนต้องการความสำเร็จในชีวิต บางคนก็ประสบความสำเร็จอย่างสูง บางคนก็ประสบความสำเร็จเพียงบางส่วน บางคนก็ไม่เคยประสบความสำเร็จในทางใดเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรัชญาที่แต่ละคนยึดถือ หรือไม่มีปรัชญาอะไร จะยึดถือเป็นหลักเลย ความสำเร็จในชีวิตเปรียบได้กับการเดินทางไปสู่ที่ใดที่หนึ่ง การเดินทางนั้นจะต้องมีจุดเริ่มต้น จุดมุ่งหมายปลายทาง และวิธีการจะเดินทางไปให้ถึงจุดหมายอันใด ปรัชญาแห่งความสำเร็จก็ฉนั้น กล่าวคือ ต้องมีหลักการ วิธีการ และจุดมุ่งหมาย

ในที่นี้จะกล่าวถึงจุดหมายก่อน จุดหมายแห่งความสำเร็จที่ทุกคนต้องการนั้น พอจะสรุปได้ ดังนี้

ความร่ำรวย คนส่วนมากถือว่าความร่ำรวยเป็นความสำเร็จในชีวิตประการหนึ่ง ไม่ใช่เกิดจากโชคชะตา หรือความบังเอิญ แต่ความร่ำรวยที่จัดเป็นความสำเร็จนั้นจะต้องเกิดจากการกระทำ

อำนาจ อำนาจนั้นเกิดจากพื้นฐานหลายอย่าง เช่น เกิดจากความร่ำรวย เกิดจากการมีตำแหน่งสูง ในทางการเมือง ในราชการ หรือในองค์กร และหน่วยงานอื่นๆ เกิดจากการเอาชนะตัวเองได้จนมีอำนาจทางจิต เป็นต้น

ความมีชื่อเสียง ซึ่งอาจเกิดจากการทำความดี เป็นเลิศ และมีความงามเป็นเลิศ

ความสุข ในที่นี้ หมายถึงความสุขทางใจ เพราะความสุขทางกาย แสวงหาได้จากความร่ำรวย ส่วนความสุขทางใจนั้นอาจเกิดจากความพอใจ เกิดจากความสงบ หรือการทำงานที่ตนพอใจ

ความรู้ หรือการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ เช่น การศึกษาถึงขั้นสูงสุด การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ หรือการสร้างระบบปรัชญา เป็นต้น

การตั้งจุดหมายนั้น จะต้องตั้งถึงจุดหมายสูงสุด และตั้งจุดหมายรองเป็นขั้นๆ ลงมาตามลำดับ เพราะถ้าตั้งจุดหมายไว้ต่ำเกินไป เมื่อบรรลุถึงจุดหมายนั้นแล้ว ก็จะเป็นอันสิ้นสุด หรือมีฉนั้น ก็ต้องตั้งจุดหมายใหม่ ซึ่งอาจจะเบี่ยงเบนออกไปจากจุดหมายเดิมก็ได้ ถ้าตั้งจุดหมายสูงสุดไว้เพียงอย่างเดียว เมื่อทำไม่สำเร็จตามจุดหมายนั้น ก็จะประสบความสำเร็จล้มเหลว ในทางปรัชญา ถือว่าการตั้งจุดหมายสูงสุดในสิ่งที่จะเป็นไปได้ และในขณะเดียวกันก็ต้องตั้งจุดหมายรองลงมาด้วย แม้จะทำได้ไม่ถึงจุดหมายสูงสุด ก็จะต้องถึงจุดหมายรองอันใดอันหนึ่งอย่างแน่นอน ถ้าปฏิบัติตามหลักปรัชญาแล้ว จะไม่ประสบความสำเร็จผิดหวัง หรือความล้มเหลวเลย มีแต่จะประสบความสำเร็จเป็นขั้นๆ เท่านั้น

ผู้ต้องการความสำเร็จ จะต้องจดหมายสูงสุดในทางใดก็ย่อมมีเสรีภาพที่จะตั้งได้ และต้องตั้งด้วยตัวของตัวเอง ไม่ใช่ให้คนอื่นตั้งให้ แต่ในการตั้งจดหมายนั้น ต้องคำนึงถึงหลักการดังกล่าวต่อไปนี้

เลือกจดหมายแห่งความสำเร็จที่ตนเองพอใจ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะบรรลุถึงจดหมายนั้น และใช้เหตุผลควบคุมความพอใจ และความปรารถนานั้นอย่างรอบคอบ กล่าวโดยสรุปก็คือการใช้พลังจิตทั้งหมดตั้งอุดมการณ์ของตนเอง และยึดมั่นในอุดมการณ์ของตนเอง และยึดมั่นในอุดมการณ์นั้นไม่เสื่อมคลาย

รู้จักตนเอง ทั้งในด้านกายภาพ และในด้านจิตภาพ การรู้จักตนเองในด้านกายภาพคือการรู้จักความสามารถทางกาย เช่น รูปร่าง ท่าทาง เสียง สุขภาพ เป็นต้น การรู้จักตนเองในด้านจิตภาพคือการรู้จักความสามารถของตนในทางจิต อันได้แก่สติปัญญา ความถนัด ความสนใจ และความเข้มแข็งในทางจิต

การรู้จักกาละ เทศะ และสังคัม ความสำเร็จอย่างนี้ขึ้นอยู่กับกาลเทศะและสังคัม จึงต้องรู้จักสภาพการเหล่านี้ให้ละเอียดถี่ถ้วน

การรู้จักวิธีการที่จะให้บรรลุถึงจดหมายและสามารถใช้วิธีการนั้นได้เป็นอย่างดี กล่าวโดยสรุปหลักการในการตั้งจดหมายตามหลักพุทธปรัชญา ได้แก่ สัมปปริสธรรม ประการ คือ การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาล การรู้จักชุมชน และ การรู้จักบุคคล

ส่วนวิธีการที่จะให้บรรลุถึงความสำเร็จ มีดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในอุดมการณ์ คือมีความตั้งใจมั่น มุ่งต่อความสำเร็จที่เลือกไว้อย่างดีแล้ว
2. งดเว้นอบายมุข หรือทางแห่งความเสื่อมทุกประการ
3. รักษาสุขภาพ พลานามัยให้สมบูรณ์
4. รู้จักสังเกต และจดจำสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ และตัวอย่างต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของตน
5. ศึกษาค้นคว้า อยู่เสมอให้มีความรอบรู้ในกิจการของตน
6. ปรับปรุงบุคลิกภาพ กิริยามารยาท ตลอดจนการพูดให้เหมาะสม
7. สร้างคุณธรรมต่างๆ ให้มีขึ้นในตน เช่น ความ پاکเพียร ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความไม่ประมาท ความเสียสละ และความมีอารมณ์ขัน
8. ฝึกกำลังใจให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่ท้อถอย ไม่หวาดกลัว มีขวัญ สามารถต่อสู้ฝ่าฟันกับอุปสรรคที่เผชิญหน้า
9. มีหลักยุทธวิธี หรือศิลปะในการทำงาน หาวิธีทำงานที่ดีกว่าเดิม
10. ฝึกจิตให้เข้มแข็ง ให้เป็นสมาธิ จนรวมพลังจิตสูง และมีความเฉียบแหลมแห่งความคิด

กล่าวโดยสรุป วิธีการเพื่อบรรลุความสำเร็จตามพุทธปรัชญาคือ อิทธิบาท 4 ได้แก่
ฉันทะ ความพอใจในสิ่งที่ทำ หรือเลือกความสำเร็จอันเป็นที่พอใจ
วิริยะ ความขยันหมั่นเพียรในงานที่ทำ
จิตตะ ความเอาใจใส่จดจ่อต่อการทำงานที่ทำ หรือการฝักจิตให้เข้มแข็ง
วิมังสา ใช้ปัญญาหาทางที่จะทำงานให้ดีขึ้น

ที่มา: แสงเทียน ปรัชญาแห่งความสำเร็จ เว็บไซต์ <http://www.oknation.net>

กิจกรรมที่ 10 ปัจฉิมนิเทศ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
2. เพื่อขบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

เวลา 50 นาที

สื่อและอุปกรณ์

1. ห่วงฮูลู่ฮูลู่ 2 ห่วง
2. แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อการศึกษาต่อ

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

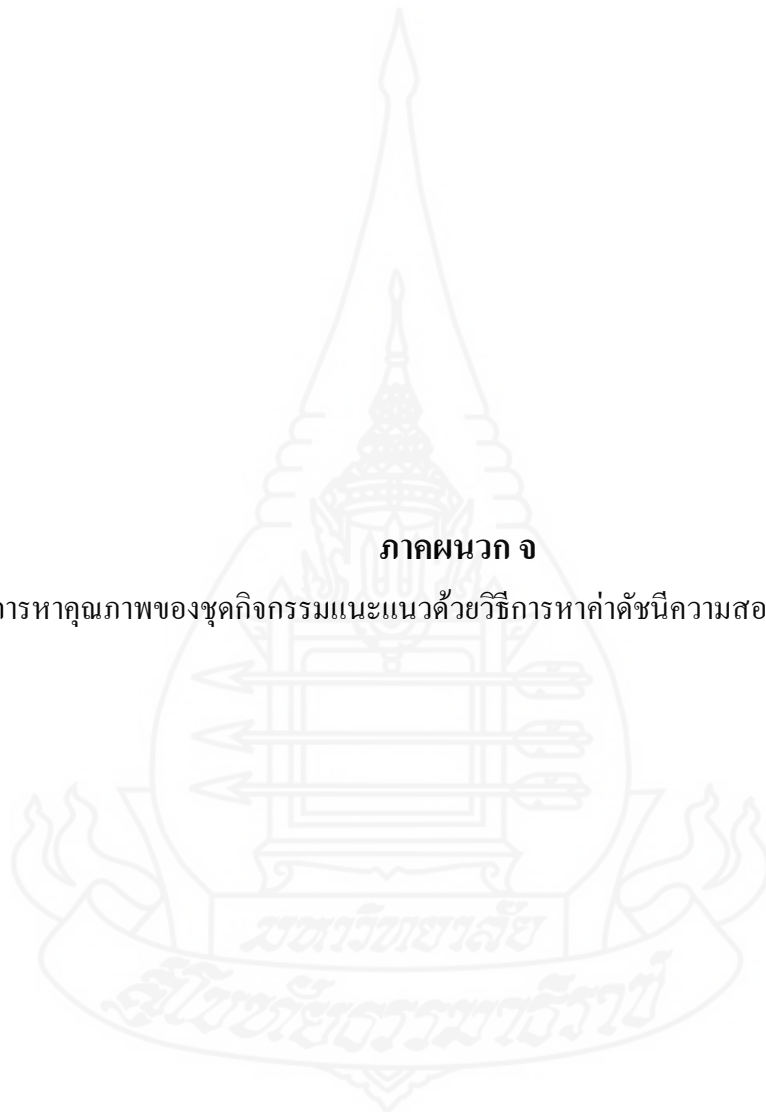
1. ครูกล่าวทักทาย
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ทีมๆ ละ 10-13 คน เพื่อเล่นเกม “capture the flag” (คล้ายกับเกม เต่าหวงไข่ แต่ใช้สำหรับการเล่นเป็นทีม)
 - 2.1 ครูแบ่งเขตพื้นที่ออกเป็นสองส่วน
 - 2.2 ครูให้แต่ละทีมเลือกสิ่งของจากสมาชิกของแต่ละทีมมา 5 อย่าง
 - 2.3 นำสิ่งของเหล่านั้น วางไว้ในห่วงฮูลู่ฮูลู่ ให้มีคนคอยดูแล 1 คน
 - 2.4 สมาชิกที่เหลือต้องพยายามข้ามเขตไปเอาสิ่งของของทีมตรงข้าม แต่ในระหว่างที่อยู่เขตตรงข้ามหากถูกแตะ ต้องกลายเป็นนักโทษ ไปยืนอยู่มุมหลังสุดของเขตฝ่ายตรงข้าม นักโทษสามารถเป็นไทได้ก็ต่อเมื่อ สมาชิกในทีมของตนเองไปแตะอีกครั้ง
 - 2.5 ทีมที่ได้สิ่งของของฝ่ายตรงข้ามมากที่สุด และสูญเสียน้อยที่สุดจะไปฝ่ายชนะ
3. ให้นักเรียนพัก 10 นาที

ขั้นสรุป

1. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และเสนอแนะความคิดเห็นในการทำกิจกรรม
2. ครูแจกแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเพื่อการศึกษาต่อ
3. ครูกล่าวปิดการดำเนินกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ภาคผนวก จ

ผลการหาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

**แบบสรุปรูปการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในการหาความสอดคล้อง ของชุดกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ**

คำชี้แจง หลักเกณฑ์ในการพิจารณากิจกรรมแนะแนวแต่ละกิจกรรม เรื่องความสอดคล้องกับ
ทักษะการตัดสินใจ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น **สอดคล้อง**กับจุดประสงค์
- 0 หมายถึง **ไม่แน่ใจ**ว่าชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น สอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น **ไม่สอดคล้อง**กับจุดประสงค์

รายนามผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้คือ

1. ผศ. ดร. นงลักษณ์ เขียนงาม
2. คุณสุทธิชัย ฉัตรยาลักษณ์
3. อาจารย์กนิษฐรินทร์ พลศักดิ์
4. อาจารย์รุจิรัตน์ แก้วกลางเมือง
5. คุณพุทธรักษ์ เชี่ยวเชิงสันติ

กิจกรรม	จุดประสงค์	คะแนนประเมิน/ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
1. ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและทำความรู้จักกัน ระหว่าง ครู (ผู้วิจัย) และนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียน ได้ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาท หน้าที่ของครู และนักเรียน ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1
2. ถิ่นคือใคร	1. นักเรียนบอกลักษณะบุคลิกภาพของตนเองได้ 2. นักเรียนเลือกแนวทางการศึกษาต่อได้สอดคล้องกับ บุคลิกภาพของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1
3. ภูมิใจในตนเอง	1. นักเรียนวิเคราะห์ผลการเรียนของตนเองว่า ตนเองเรียนวิชาใดได้ดี 2. นักเรียนบอกวิธีการเรียนแต่ละวิชาให้มี ประสิทธิภาพเพื่อเตรียมตัวศึกษาต่อ	0	+1	+1	+1	+1	.08
4. รู้จักตัวเอง	1. นักเรียนระบุแนวทางการศึกษาต่อเมื่อจบ ม. 3 2. นักเรียนลองวางแผนศึกษาต่อของตนเองได้เมื่อ จบชั้น ม. 3	+1	+1	+1	+1	+1	1

กิจกรรม	จุดประสงค์	คะแนนประเมิน/ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
5. การศึกษาต่อสายสามัญ	1. นักเรียนบอกแนวทางการศึกษาต่อสายสามัญ 2. นักเรียนบอกเป้าหมายของแผนการเรียนแต่ละแผน 3. นักเรียนสามารถเลือกแผนการเรียน ได้สอดคล้องกับตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1
6. การศึกษาต่อสายอาชีพศึกษา	1. นักเรียนบอกความหมายและ โอกาสของการศึกษาสายอาชีพ 2. นักเรียนสามารถเลือกแผนการเรียนสายอาชีพ ได้สอดคล้องกับตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1
7. วางแผนก่อนการตัดสินใจ	1. นักเรียนบอกองค์ประกอบที่ควรนำมาพิจารณา ก่อนการตัดสินใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1
8. ชั้นเลือกที่จะ...	1. นักเรียนบอกขั้นตอนการตัดสินใจ 2. นักเรียนฝึกการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม 3. นักเรียนมีทักษะในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1
9. มุ่งสู่ความสำเร็จ	1. นักเรียนบอกวิธีที่จะก้าวสู่ความสำเร็จได้ 2. นักเรียนบอกปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของความสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	1
10. บัณฑิตนิเทศ	3. เพื่อให้ให้นักเรียนได้สำรวจตนเองหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ 5. เพื่อขอบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายเป็นไท เทวินทร์
วันเดือนปีเกิด	3 ตุลาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (ภาษาอังกฤษธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนานาชาติบรอมส์โกรฟ มีนบุรี กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	อาจารย์

